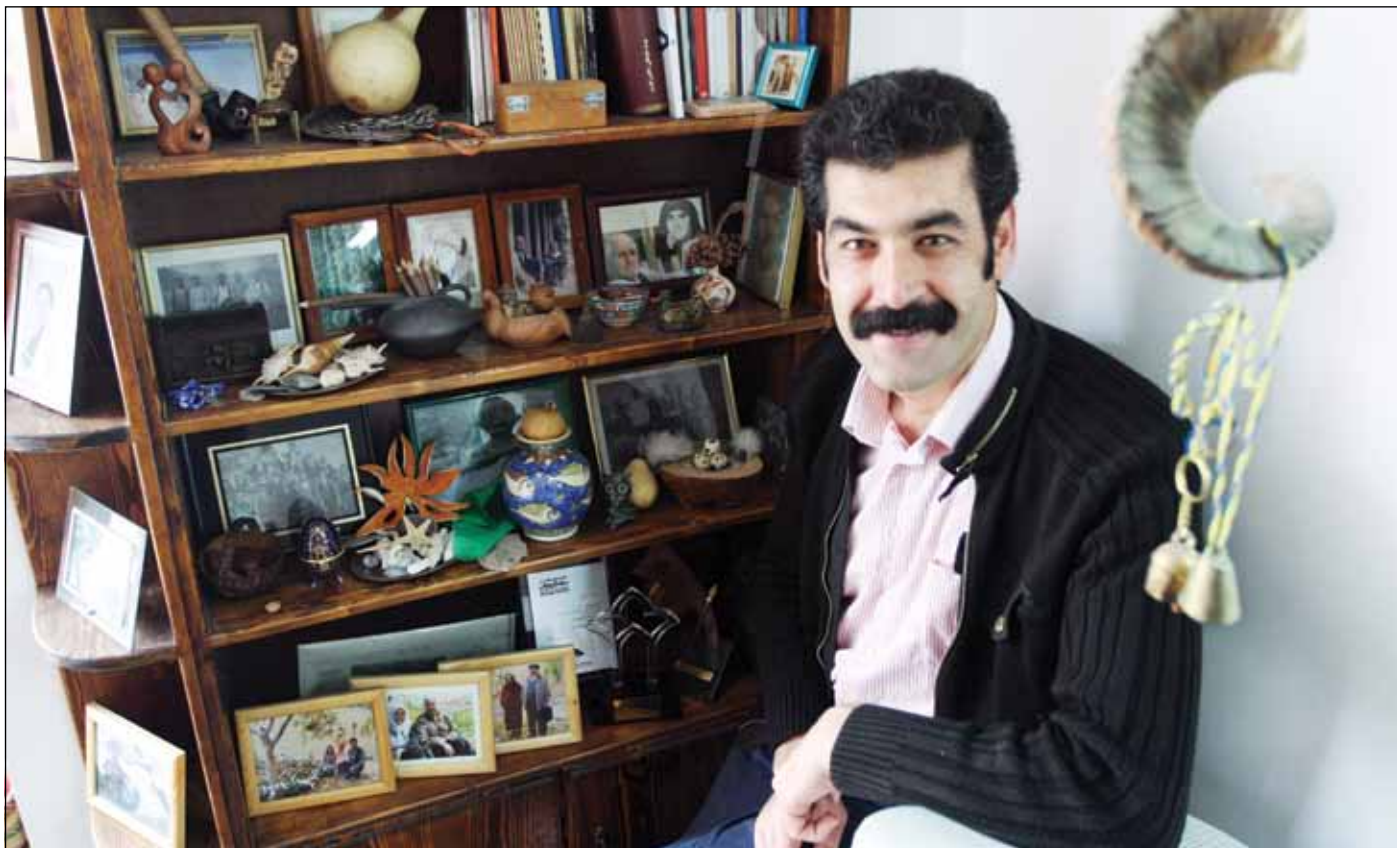

گفت و گو با «یوسف علیخانی» به بهانه کتاب سال شدن «عروس بید» در جایزه شهید حبیب غنی پور

دختر شاه پریان هم الموتی است!

بچه که بودم، می شنیدم پسر فلان فامیل یا داماد فلان همسایه مان کار و زندگی اش را گذاشته و افتاده دنبال پیدا کردن گنج. تاجایی که خبر دارم هیچ یک از آنان حتی یک شمشیر بر نزی هم نیافتند چه برسد به پیدا کردن مجسمه دختر شاه پریان در الموت. من هم اوایل مثل همین

جهنمی که آمریکا از جنگ سرد ساخت
۲۳

حسن امیریگی: زمین پاک را مامی سازیم
۱۵

بزرگداشت سعدی در گفت و گو با منوچهر دانش پژوه
۶

کتابخانه

عکس: نورنظری قدیمی

شنبه ۲۷ فروردین ۱۳۹۰
۱۲ جمادی الاول ۱۴۳۲، ۱۶ آوریل ۲۰۱۱
شماره ۲۷۸، پیاپی ۹۲۹
صفحه ۲۴، ۲۰۰ تومان

ISSN: 1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۲، طبقه چهارم
تلفن: ۲-۶۶۹۶۱۵۱
سازمان آگهی ها: ۲۲۲۵۵۲۶
چاپ: شرکت افست
www.ketab.ir

- ۲ • نمایشگاه کتاب تهران توسط رئیس جمهور افتتاح می شود
- راهیان نور ۹۰۰ میلیون ریال کتاب خریدند
- ۳ • بررسی شاهنامه با حضور استاد دانشگاه کمبریج
- ۴ • تشریح برنامه های قرآنی معاونت امور فرهنگی در سال ۹۰

سوم اردیبهشت در بندر عباس

نخستین جایزه ملی خلیج فارس برگزیدگانش را می شناسد

بخش ادبیات داستانی و شعر هفت عنوان و بخش پایان نامه را سه عنوان اعلام کرد. بنابه گزارش این دبیرخانه در بخش داستان بلند، کتاب های «تاج سرکرانه» نوشته محمد ولی زاده، «قالب آبی» نوشته علی آقاغفار و «بر جاده های آبی» نوشته زنده یاد نادر ابراهیمی به مرحله نهایی راه یافتند.

در بخش شعر هم کتاب های «جنگنامه کشم» سروده دکتر خیراندیش، «دردوی» و «محبیا» شاعری از جنوب» هر دو سروده احمد حبیبی و «منظومه هایی برای خلیج فارس» سروده سید جعفر حمیدی به مرحله دوم داوری راه یافتند.

در بخش جغرافیا هم کتاب های «خلیج فارس و نقش استراتژیک تنگه هرمز» نوشته محمدرضا حافظی، «اسناد خلیج فارس، میراثی کهن و جاودان» تألیف محمد عجم، «نام خلیج فارس بر پایه اسناد تاریخی» تألیف زنده یاد ایرج افشار، «جغرافیای تاریخ دریای پارسی» تألیف ایرج افشار سیستانی و سه کتاب «خلیج فارس، کشورها و مرزها» نوشته پیروز مجتهدزاده، «کشورها و مرزها در منطقه» تألیف پیروز مجتهدزاده و ترجمه حمیدرضا ملک محمدی و کتاب «امنیت و مسائل سرزمینی در خلیج فارس» تألیف پیروز مجتهدزاده و ترجمه امیر مسعود ابتهادی به مرحله نهایی داوری راه یافتند.

ادامه در صفحه ۲

نخستین جشنواره ملی کتاب خلیج فارس شنبه سوم اردیبهشت ماه با حضور بهمن دری، معاون امور فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از مسوولان، داوران و اهالی قلم در بندر عباس برگزار می شود.

به گزارش دبیرخانه جشنواره ملی کتاب خلیج فارس، در این جشنواره کتاب هایی که در سی سال اخیر با موضوع خلیج فارس منتشر شده اند در چهار گروه «تاریخ و علوم سیاسی»، «ادبیات و فرهنگ عامه»، «جغرافیا» و «پایان نامه» مورد ارزیابی و داوری قرار گرفته اند.

به گزارش دبیرخانه این جایزه، در نخستین دوره این جشنواره پس از اعلام فراخوان از سوی خانه کتاب، در مجموع سه هزار و ۶۹۴ عنوان کتاب در چهار گروه تاریخ و علوم سیاسی، ادبیات و فرهنگ عامه، جغرافیا و پایان نامه شناسایی یا به دبیرخانه ارسال شدند که این آثار در سه مرحله مورد ارزیابی و داوری قرار گرفتند. آثار داوری شده به تفکیک چهار گروه: در بخش تاریخ و علوم سیاسی ۲۳۵۷ اثر، در بخش ادبیات و فرهنگ عامه ۲۴۸ اثر، در بخش جغرافیا ۳۹۷ اثر و در بخش پایان نامه هم ۶۹۲ اثر را شامل شده اند. دبیرخانه نخستین جشنواره ملی کتاب خلیج فارس همچنین تعداد آثار راه یافته به مرحله نهایی این جایزه را در بخش تاریخ و علوم سیاسی هشت عنوان، در بخش جغرافیا هفت عنوان، در

سر آغاز

ساغر زرین

پند سعدی که مایه گرفته از معارف قرآن و حدیث است، همواره نقش زرین خاطر پندآموزان و زبان فصیح و صریح او را ز گشای گنجینه های معانی، برای دل های جوینده و مشتاق بوده است و امروز مانند همیشه عزیزترین هدیه «احباب سخن» و «ارباب خرد» را می توان در بدایع طبیبات دیوان او و زیباترین گل های اندیشه های بشری را در گلستان مصفای نظم و نثر او جست و یافت.

شرف سعدی بر بسیاری از سرایندهگان پارسی از آن است که قدر سخن رانشکسته و آن را دستمایه تقرب و ارتزاق نساخته است. بسی اندکند زبان آورانی که گوهر آسمانی سخن را در پای اهر بمانان زمانه نریخته و تیغ ستم را بدان صیقل نداده باشند، سعدی یکی از این نادرگان است که اگر گاه زبان به ستایش گشوده، در ساغر زرین مدح خود جز داوری و شفافبخش و گاه تلخ پند و اندرز نریخته است.

پیام مقام معظم رهبری به کنگره بزرگداشت هشتصدمین سال تولد سعدی از ماه ۶۳

واقعا یکی از چیزهایی که ماهمه مان (باید توجه کنیم)، به مردم هم باید بگوئیم و یاد بدهیم که توجه کنند، این است که به صرف توهم این که حالا این کار مصلحت دارد، دستشان را، یا قلمشان را، یا وبلاگشان را آزاد نکنند که هر چه به دهنشان آمد، آن را بگویند؛ اینجور نیست، چون وسایل مدرن امروز همه مشمول همین حکم (استماع غیبت) است. یعنی خواندن وبلاگ هم مثل خواندن کاغذ است، کتاب است، نامه است، مثل شنیدن حرف است. استماع غیبت شامل همه اینها می شود.

حضرت آیت الله خامنه ای
در جلسه درس خارج فقه - ۷ دی ۸۹

کوتاه با اخبار کتاب

● موسسه تنظیم و نشر آثار امام (ره) در راه نمایشگاه؛ مدیر انتشارات مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (س) کتاب های ارائه شده این مؤسسه در بیست و چهارمین نمایشگاه کتاب تهران را ۷۰۰ عنوان اعلام کرد و افزود: «۵۰ عنوان از این آثار چاپ اول و به زبان فارسی اند. مجید زمانپور در گفت و گویی اظهار کرد: «این آثار در محورهای موضوعی تاریخ انقلاب اسلامی، مسایل فقهی و اخلاقی، شرح آثار عرفانی، اخلاقی و مباحث قرآنی حضرت امام (س)، ادبیات (شعر و داستان) و همچنین کودک و نوجوان چاپ و در بیست و چهارمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران عرضه می شوند.»

● توضیح وزیر ارشاد درباره رییس جدید کتابخانه ملی؛ سید محمد حسینی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی درباره معرفی رییس جدید سازمان اسناد و کتابخانه ملی عنوان کرد: «هنوز جایگزینی برای علی اکبر اشعری، رییس سابق کتابخانه ملی انتخاب نشده است. این مسأله مستلزم معرفی رییس جمهور است که هنوز فرصت این کار پیش نیامده است.» به گفته او اکنون افرادی در نظر گرفته شده اند، اما تا به نتیجه نهایی نرسد، نمی توان آنها را معرفی کرد.

● همایش هزاره شاهنامه برگزار می شود؛ فرهنگستان زبان و ادب فارسی با همکاری بنیاد ایران شناسی، همایش بین المللی هزارمین سال سرایش شاهنامه را که از سوی یونسکو به ثبت رسیده است، ۲۴ و ۲۵ اردیبهشت ماه سال جاری برگزار می کند. پس از آن سال نامه یونسکو به فرهنگستان زبان و ادب فارسی مبنی بر ثبت هزارمین سال پایان سرایش شاهنامه، این فرهنگستان مقدمات یک همایش بین المللی را فراهم کرده و قرار است همایش هزاره شاهنامه با حضور برخی از معروف ترین فردوسی شناسان، شاهنامه پژوهان و استادان زبان و ادبیات فارسی در ایران و جهان برگزار شود. این همایش شنبه و یکشنبه ۲۴ و ۲۵ اردیبهشت ماه در محل بنیاد ایران شناسی واقع در تهران، خیابان شیخ بهایی جنوبی، خیابان ایران شناسی برگزار می شود.

خانواده محترم مرحوم دکتر حاج حسین آقابرزگ

با نهایت تأثر اربعین درگذشت چهره درخشان علمی کشور و استاد برجسته دانشگاه، شادروان دکتر حاج حسین آقابرزگ را تسلیت عرض نموده و از خداوند متعال برای آن مرحوم طلب مغفرت و برای شما بازماندگان محترم، صبر و طول عمر آرزو می نمائیم.

موسسه خانه کتاب
دبیر خانه جایزه کتاب سال و کتاب فصل

باشعار «ارتقای معرفت دینی و بصیرت فرهنگی در سال جهاد اقتصادی»

نمایشگاه کتاب تهران ۱۳ اردیبهشت توسط رییس جمهور افتتاح می شود

ظرف و مظهر با این حجم در کشور سامان یابد و این مهم به همت و همدلی تمامی نهادها شهری، نظامی و امنیتی و با همکاری صمیمانه همکاران در معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برپا می شود.

وی همچنین از تقاضای بسیاری از کشورهای جهان برای حضور در نمایشگاه بیست و چهارم خبر داد و گفت: «باتوجه به محدودیت فضا و تعداد تقاضاها مجبوریم از مساحت غرفه های متقاضیان کم کنیم.» در درباره فعالیت های اجرایی این دوره از نمایشگاه توضیح داد و گفت: «امسال به فضل الهی با هماهنگی به عمل آمده مشکل اختصاص پارکینگ خودرو و حامل شده و از حیث جایجایی بازدیدکنندگان اقدامات خوبی از سوی مترو، تاکسیرانی، اتوبوسرانی و راهنمایی و رانندگی صورت گرفته است.»

وی به حضور فعال شهرداری، ستاد بحران، آتش نشانی، اورژانس و دیگر نهادهای خدماتی کمک رسانی اشاره کرد و ادامه داد: «در زمینه برق و مخابرات مشکلاتی پیش رو داریم که امیدوارم این مراکز هم به فعالیت خود سرعت بیشتری بدهند.» رییس نمایشگاه، متر از اختصاص یافته به فضای نمایشگاهی امسال را ۱۲۰ هزار متر مربع عنوان کرد و گفت: «با همت همکاران این معاونت و موسسات تابعه و فعالیت های کمیته ناشران داخلی و خارجی امیدواریم غرفه ها چند روز زودتر در اختیار ناشران قرار بگیرند.»

رییس نمایشگاه کتاب، وجود نداشتن مکان دائمی برای نمایشگاه را یکی از نقاط ضعف نمایشگاه دانست و گفت: «ظرف نمایشگاهی (مصلی) هر

بهمین در، رییس بیست و چهارمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران و معاون امور فرهنگی وزیر ارشاد از افتتاح نمایشگاه کتاب امسال با حضور دکتر محمود احمدی نژاد، ریاست جمهوری اسلامی ایران در سیزدهم اردیبهشت ماه خبر داد. وی همچنین از آمادگی و همکاری نهادهای شهری و خدماتی، اجتماعی، کمک رسانی و اطلاعاتی و امنیتی برای برگزاری نمایشگاه کتاب تشکر کرد.

به گزارش ستاد اطلاع رسانی بیست و چهارمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، بهمین در دو شنبه هفته گذشته در شورای معاونان و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، طی گزارشی درباره نمایشگاه کتاب، آخرین تحولات و اقدامات انجام شده را به اطلاع اعضای شورا رساند.

معاون امور فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در این گزارش با اشاره به شعار تعیین شده برای نمایشگاه کتاب امسال گفت: «شعار راهبردی برای بیست و چهارمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران «ارتقای معرفت دینی و بصیرت فرهنگی در سال جهاد اقتصادی» است.

دری از آمادگی و همکاری نهادهای شهری و خدماتی، اجتماعی، کمک رسانی و اطلاعاتی و امنیتی برای برگزاری نمایشگاه کتاب تشکر کرد و گفت: «امسال تمامی این نهادها آمادگی خود را برای برگزاری باشکوه تر نمایشگاه اعلام کرده اند.»

رییس نمایشگاه کتاب تهران با اعلام اینکه تعداد ناشران داخلی و اجده شرایط حاضر در نمایشگاه امسال از مرز دوهزار ناشر گذشته است، گفت: «هیچ فعالیت فرهنگی را نمی توان سراغ گرفت که از حیث

راهیان نور ۹۰۰ میلیون ریال کتاب خریدند

سازمان حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس سپاه و بسیج در ۲۰ نمایشگاه در جنوب و غرب کشور ۹۰۰ میلیون ریال کتاب به فروش رسانده است. این نمایشگاه ها برای کاروان های راهیان نور برپا شده بودند. مصطفی آقامیری، کارشناس ادبیات سازمان حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس سپاه و بسیج و یکی از دست اندرکاران برپایی این نمایشگاه ها، در گفت و گو با خبرنگار کتاب ایران

(ایبنا) اظهار داشت: «نمایشگاه های کتاب دفاع مقدس با هدف آشنایی زائران کاروان های راهیان نور با مناطق جنگی، عملیات ها و سرداران و فرماندهان شهید در ۲۰ نقطه یادمانی مانند شلمچه، مرصاد، قصر شیرین، سوسنگرد، اهواز، آبادان، هویزه و شوش برگزار شدند.»

وی از کتاب های «مهبتاب خین»، «سرباز سال های ابری» و «ویرانه های دروازه شرقی» به عنوان پر فروش ترین آثار این نمایشگاه ها نام برد و خاطر نشان کرد: «بیش از ۳۰۰ عنوان کتاب دفاع مقدس از ناشران کتاب های جنگ تحمیلی عراق علیه ایران عرضه شدند و فروشی معادل ۹۰۰ میلیون ریال رقم خورد.»

کارشناس ادبیات سازمان حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس سپاه و بسیج تصریح کرد: «نمایشگاه های کتاب ۲۰ نقطه یادمانی دفاع مقدس از ۱۵ اسفند ۸۹ تا ۱۵ فروردین سال ۹۰ به همت سازمان حفظ آثار سپاه و بسیج برپا شدند.»

نخستین جایزه ملی خلیج فارس برگزیدگان را می شناسد

ادامه از صفحه اول

مرحله نهایی این جایزه راه یافتند. در بخش پایان نامه نیز سه اثر «تاریخ عمان از سید سعید بن عثمان تا آغاز جنگ جهانی اول» تألیف لیلا مولایی، «روابط ایران و مسقط در دوره ناصری» تألیف بدر جهان ابراهیمی نژاد و «دلایل افول بندر عباس (از سقوط صفویه تا مرگ کریم خان» تألیف سعیده آذر به مرحله نهایی داوری رسیدند.

نخستین جشنواره ملی کتاب خلیج فارس، بعد از ظهر شنبه سوم اردیبهشت ماه در فرهنگسرای طوبادر بندر عباس از سوی خانه کتاب برگزار می شود.

همچنین در بخش تاریخ و علوم سیاسی کتاب های «سیاست های بریتانیا در خلیج فارس» نوشته فاطمه مومنی، «خلیج فارس و مسائل آن» نوشته همایون الهی، «تاریخ اقتصادی و سیاسی خلیج فارس، نوشته حمید اسدپور»، «تاریخ خلیج فارس و ممالک همجوار» نوشته محمد باقر وثوقی، «خلیج فارس از دیرباز تا کنون» نوشته احمد اقتداری، «الخلیج الفارسی» نوشته علیرضا میرزا محمد و «هلندیان در جزیره خارک» نوشته ویلم فلور با ترجمه ابوالقاسم سری به

سال به دلیل ساخت و ساز کوچک تر می شود و ما امسال رواق های مصلی را به دلیل ساخت و ساز در اختیار نداریم.»

همچنین در دومین نشست شورای هماهنگی بیست و چهارمین نمایشگاه کتاب تهران که هفته گذشته با حضور مسوولان اجرایی نمایشگاه و همچنین اعضای کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی شهر تهران برگزار شد، اعضای شورای همکاری صدر صدی همه نهادهای شهری در برگزاری مطلوب این رویداد بزرگ فرهنگی تأکید کردند. در این نشست، مرتضی طلائی، رییس کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی شهر تهران نمایشگاه کتاب تهران را گامی در جهت توسعه فرهنگی و فرهنگ عمومی کشور خواند. وی همچنین بر بسیج همه نهادهای شهری برای برگزاری باشکوه تر بیست و چهارمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران تأکید کرد. بیست و چهارمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران تا ۱۴ اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۰ در مصلی بزرگ امام خمینی (ره) برگزار می شود.

با معرفی محمد رضا توکی به عنوان مدیر گروه ادبیات انقلاب اسلامی در فرهنگستان زبان راه اندازی شد

در پی تأسیس گروه «ادبیات انقلاب اسلامی» در فرهنگستان زبان و ادب فارسی، در هفتمین جلسه شورای مدیران گروه های فرهنگستان، به موجب حکمی از سوی رییس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، محمد رضا توکی به مدیریت این گروه منصوب شد. متن حکم صادر شده چنین است: «استاد ارجمند جناب آقای دکتر محمد رضا توکی با سلام؛ نظر به دانش و تجربه ارزشمندی که در حوزه ادبیات انقلاب اسلامی دارید، به مدیریت گروه جدیداً تأسیس «ادبیات انقلاب اسلامی» فرهنگستان زبان و ادب فارسی منصوب می شوید. توفیق جنابعالی را در خدمت به علم و فرهنگ و پاسداری از زبان و ادب فارسی، به ویژه ادبیات انقلاب از خداوند متعال مسألت می کنم. غلامعلی حداد عادل رییس فرهنگستان زبان و ادب فارسی»

«افسونگران تایتان» از زیر چاپ بیرون می‌آید

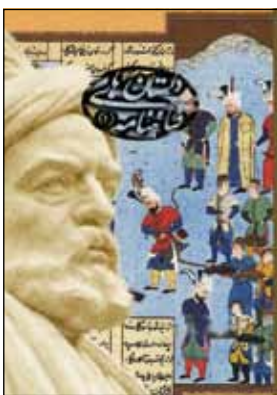

کورت وونه گات جوانیور سال ۱۹۲۲ در شهر ایندیاناپولیس در ایالت ایندیانا به دنیا آمد. وی در رشته زیست شیمی تحصیل کرد و از دانشگاه کورنل فارغ التحصیل شد. سپس در ارتش نام نویسی کرد و برای نبرد در جنگ جهانی دوم به اروپا اعزام شد. این نویسنده در جنگ به دست نیروهای آلمانی اسیر و در شهر درسدن زندانی شد و در همین دوره شاهد بمباران این شهر توسط بمب افکن‌های متفقین بود که بیش از صد و سی و پنج هزار نفر کشته به جا گذاشت. این تجربه بعدها باعث خلق شاهکار ادبی او «سلاخ خانه شماره پنج» شد. وونه گات پس از پایان جنگ و بازگشت به ایالات متحده آمریکا، در دانشگاه شیکاگو به تحصیل مردم‌شناسی پرداخت و سپس به عنوان تبلیغات‌چی در شرکت جنرال الکتریک مشغول به کار شد و در سال ۱۹۵۱ و با نهای شستن انتشار نخستین کتابش، «پیانوی خودکار»، این کار را ترک کرد و تمام وقت مشغول نویسندگی شد. این نویسنده یازدهم آوریل ۲۰۰۷ در سن هشتاد و چهار سالگی در منزل شخصی خود درگذشت. علت مرگ وی صدمه مغزی ناشی از سقوط اعلام شد.

علی اصغر بهرامی که وونه گات، این نویسنده فقید آمریکایی را سال‌ها پیش با ترجمه کتاب «سلاخ خانه شماره پنج» به فارسی زبانان شناسانده است، اکنون رمان جدیدی از او را زیر چاپ دارد. ترجمه وی از رمان «افسونگران تایتان» روانه بازار کتاب ایران می‌شود. این کتاب از آثار اولیه وونه گات است که نخستین بار به عنوان دومین رمان این نویسنده در سال ۱۹۵۹ میلادی، با نام اصلی «The Sirens of Titan» منتشر شده است. وونه گات در این اثر داستانی تخیلی، از آینده و از قرن ۲۲ میلادی می‌نویسد؛ داستانی که بیشتر حول محور نزاع میان سیاره مریخ و زمین می‌گذرد. وونه گات که در جنگ دوم جهانی حضور داشته و مهم‌ترین اثر خود یعنی «سلاخ خانه شماره پنج» را با الهام از این جنگ نوشته، در بسیاری از آثار خود به خشونت، جنگ و جنگ طلبی انتقاد کرده و کتاب «افسونگران تایتان» از جمله همین کتاب‌هاست. وی که همواره از جمله در سال‌های پایانی عمر خود به جنگ طلبی‌های حکومت کشورش، آمریکا، می‌تاخته، در این کتاب تخیلی هم با الگو قرار دادن تشکیلات نظامی این کشور، به شکلی نمادین نظامی‌گری و جنگ طلبی را زیر سوال برده است.

بررسی شاهنامه با حضور استاد دانشگاه کمبریج

نسخه‌های دیگر هم با اهداف تجاری صورت گرفته است. وی تأکید کرد در هر نسخه خطی از شاهنامه ویژگی‌های منحصر به فرد خود دارد. این ویژگی‌ها به موارد گوناگونی مربوط می‌شوند که متن نسخه خطی، تصاویر انتخاب شده برای آن، شرایط نگارش، دربار پادشاهی که از نگارش آن نسخه حمایت مالی کرده و گاه یا محلی که این کتاب در آن جا نگاشته شده و همچنین جایگاه آن کتاب در تاریخ تصویرگری ایران از جمله آنهاست. استاد دانشگاه کمبریج انگلستان با اشاره به اهمیت شاهنامه فردوسی اذعان کرد این اهمیت پیش از هر چیز به این نکته بازمی‌گردد که بیشترین نسخه‌های خطی مصور قدیمی نسخه‌هایی از شاهنامه‌اند. وی افزود دو مین نکته، خلق شمایل و تصاویری است که برای شرح شاهنامه انجام گرفت و الگویی برای آثار دیگر شعری به ویژه اشعار حماسی خلق کرد. این تصاویر و شمایل حتی بر آثار تاریخی و تسلسل تاریخی قصیده‌ها و ادبیات علمی و ملی چون کتاب‌های بزرگان یا داستان‌های پیامبران هم تأثیر گذار بود.

مرکز دارالانوار اسلامی کویت شانزدهمین نشست فرهنگی خود را به شاهنامه فردوسی اختصاص داد. این نشست با عنوان «شاهنامه و هنر نویسندگان» و با سخنرانی چارلز پیتر مولویل استاد تاریخ ایران و مدیر بخش شاهنامه در دانشگاه کمبریج برپا شد.

به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) به نقل از خبرگزاری کویت، پروفسور مولویل در سخنرانی خود درباره شاهنامه به این مطلب اشاره داشت که تاریخ نخستین دست‌نوشته‌های شاهنامه به پیش از حمله مغول و حدود دو دهه پیش از آن پس نگارش اولیه ابیات این دیوان حماسی بازمی‌گردد. از آن پس هزاران نسخه از شاهنامه در ایران و سرزمین‌های تابع آن و مناطقی که متأثر از فرهنگ ایران زمین بودند، از ترکیه تا آسیای میانه و شمال هند، نگاشته شدند.

وی در ادامه گفت بسیاری از آن نسخه‌های خطی، حاوی تصاویری اند که ابیات شاهنامه را توضیح می‌دهند. در این میان برخی از آنها با حمایت مالی شاهان نوشته شده‌اند، برخی دیگر را مرکز گوناگون در داخل ایران انجام داده‌اند و نگارش

«اندوه جنگ» از ویتنام به ایران رسید

رمان «اندوه جنگ»، اثر باو نینه، نویسنده ویتنامی، به فارسی ترجمه شد. این کتاب داستانی از یک سرباز ویتنام شمالی در جنگ با آمریکا را تعریف می‌کند و یکی از تحسین‌شده‌ترین آثار ادبی ویتنامی است. به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، «اندوه جنگ» به قلم مسعود امیرخانی به فارسی ترجمه شده و توسط موسسه انتشاراتی «افق» روانه بازار کتاب ایران می‌شود. باو نینه، داستان‌نویس ویتنامی نسخه اصلی این رمان را در سال ۱۹۹۱ نوشته و با نام «سرنوشت عاشقی» منتشر کرده است. این کتاب در سال ۱۹۹۴ به انگلیسی ترجمه شد و نام «اندوه جنگ» (The Sorrow of War) به خود گرفت. این کتاب پس از انتشار نسخه انگلیسی، تحسین‌ها و نقدهای مثبت فراوانی به خود جلب کرد و اکنون یکی از محبوب‌ترین و تحسین‌شده‌ترین آثار ادبی امروز ویتنام است. همچنین نسخه‌های این کتاب برای آشنایی با رویدادهای جنگ ویتنام و آشنایی با این کشور، به طور گسترده در اختیار گردشگرانی قرار می‌گیرند که از ویتنام بازدید می‌کنند. نویسنده در این کتاب داستان سرباز جوانی به اسم کین را که همراه نیروهای ویتنام شمالی در مقابل نظامیان آمریکایی می‌جنگد تعریف می‌کند. تمام هم‌زمان کین در یکی از درگیری‌ها می‌میرد و او که تنها بازمانده چنین پیکار سنگینی است، خود را در اوج ناامیدی و اندوه می‌یابد. این رمان از یک روایت خطی فاصله می‌گیرد و به ماجراهای گوناگون زندگی شخصیت اصلی داستان سرک می‌کشد. به گذشته و عشق شکست خورده او و به آینده‌اش، هنگامی که تنها راه رهایی یافتن از اندوه جنگ را، در نوشتن خاطراتش می‌یابد. باو نینه، خودش هم در زمان جوانی و هنگامی که تنها ۱۷ سال سن داشته، چنین حادثه‌ای را تجربه کرده است و این اثر به نوعی روایت زندگی خود نویسنده است. در سال ۱۹۶۹ میلادی، در ماجرای معروف به «Glorious 27th Youth Brigade»، تنها ۱۰ نفر از پنج هزار رزمنده ویتنامی زنده می‌مانند و این نویسنده یکی از آن ۱۰ نفر بوده است. برخی منتقدان رمان «اندوه جنگ» را از این جهت قابل توجه دانسته‌اند که از معدود آثار ویتنامی درباره جنگ ویتنام است در میان انبوه کتاب‌ها و فیلم‌های اروپایی و آمریکایی، توانسته جایگاه ویژه‌ای پیدا کند.

شرلوک هولمز جدید نوامبر می‌آید

کتاب جدید کار آگاه باهوش انگلیسی، شرلوک هولمز که یکی از طرفداران آر تور کنان دوئل، نویسنده اصلی مجموعه داستان‌های هولمز آن را نوشته، آبان ماه منتشر می‌شود. به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) به نقل از گاردین، این کتاب که با عنوان «خانه ابریشم» منتشر می‌شود برای تقدیر از آر تور کنان دوئل و ۸۱ سال پس از درگذشت او به بازار می‌آید. در این کتاب جدید که «آنتونی هورویتز» نگارش آن را بر عهده داشته، راوی داستان اول شخص است و طبق معمول در کنار شرلوک هولمز عنصر ضروری دیگر این مجموعه یعنی دکتر واتسون هم حضور دارند. هورویتز که از ۱۶ سالگی شیفته آثار کنان دوئل بوده، می‌گوید تنها دلیل که این داستان جدید را نوشته این است که از هشتاد و یکمین سال درگذشت نویسنده مشهور و خالق شخصیت شرلوک هولمز و صد و ششمین سال انتشار آخرین داستان او یعنی «پلاک ۲۲۱ خیابان بیکر» تقدیر کند. ماجرای کتاب جدید شرلوک هولمز در سال ۱۸۹۰ رخ می‌دهد و راوی آن واتسون است که یک سال پس از درگذشت شرلوک هولمز ماجرای مرگ او را تعریف می‌کند. فصل ابتدایی داستان در یک قطار در بوستون شروع می‌شود. این کتاب که از ۸۵ هزار و ۷۰۰ نسخه اول نوامبر (۱۰ آبان) در شمار گانی بالا، با جلد سخت به زبان انگلیسی منتشر می‌شود. آخرین مجموعه داستان شرلوک هولمز به قلم آر تور کنان دوئل که شامل ۱۳ داستان بود و با عنوان بازگشت شرلوک هولمز منتشر شد، در سال ۱۹۰۵ به بازار آمد.

در «ایبنا» بخوانید

با مراجعه به سایت خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، به نشانی اینترنتی «www.ibna.ir»، به این مطالب دسترسی خواهید داشت، امکان «جستجو» و «جستجوی پیشرفته» در وب سایت «ایبنا» به شما امکان دستیابی به مطالب بیشتر را هم می‌دهد.

روز عطار و عطارپژوهان

خبرگزاری کتاب ایران هفته گذشته به مناسبت ۲۵ فروردین که در تقویم به عنوان روز بزرگداشت عطار نیشابوری نامیده شده است، چند مجموعه گفت و گورا با صاحب نظران درباره مسایلی گوناگون، از جمله تصحیح‌های انجام شده بر آثار این شاعر و چند و چون بازآفرینی داستانی آثار عطار منتشر کرده است.

از جمله افرادی که در این باره با ایبنا به گفت و گو نشسته‌اند می‌توان به عباسعلی وفاپی، مریم حسینیان، محمد یوسفی نیری، حسن ذوالفقاری و مهدی محبتی اشاره کرد.

محبتی به ایبنا گفته است: «تحقیقات میان‌رشته‌ای در آثار عطار بسیار کم صورت گرفته است. از سوی دیگر طبقه‌بندی مفاهیم در آثار او تاکنون انجام نشده است و باید پژوهشگران به این دو مسأله در بررسی آثار عطار توجه کنند. مسایلی که نسل امروز را با دیدگاه و اندیشه‌های عطار آگاه می‌کند در پژوهش‌های حاضر پرداخته نمی‌شود و گویی پژوهش‌های معاصر تکراری شده‌اند و تنها درباره مسایلی اند که در گذشته به آنها توجه شده است.»

همچنین حسن ذوالفقاری در پاسخ به این پرسش که در حوزه عطار پژوهی به چه مباحثی کمتر پرداخته شده است؟ اظهار داشته: «معتقدم درباره قصه‌های عطار تاکنون کار جامعی صورت نگرفته است. عطار یکی از بزرگ‌ترین داستان‌پردازان ادبیات ماست و در آثار او بیش از دو هزار قصه دیده می‌شود. تحلیل این قصه‌ها و بررسی چنین آثاری از نظر محتوا، ساختار، مضمون و شخصیت‌پردازی امری ضروری است اما متأسفانه چنین پژوهش‌هایی کمتر صورت گرفته است.»

متن کامل این گفت و گوها را در ایبنا بخوانید.

آنها که به نمایشگاه می‌آیند

بیست و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، ۴ اردیبهشت در مصالای تهران آغاز به کار می‌کند و به مدت ۱۰ روز دایر خواهد بود. خبرگزاری کتاب ایران از اکنون پوشش خبری تحولات مربوط به این رویداد فرهنگی را آغاز کرده است. با پیگیری اخبار ایبنا، علاوه بر اطلاع از چند و چون دقیق برگزاری نمایشگاه کتاب و تمهیدات صورت گرفته برای آن، با تازه‌ترین آثاری که قرار است در نمایشگاه کتاب تهران عرضه شوند، آشنا خواهید شد. ناشران، نویسندگان، مولفان و شاعران گوناگون در گفت و گویا خبرگزاری کتاب از تازه‌ترین آثار خود که راهی بیست و چهارمین نمایشگاه کتاب تهران خواهند شد، خبر داده‌اند.

اخبار و تحولات بیست و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران را در «ایبنا» پیگیری کنید.

اخبار ایران در دید جهانیان

صفحات عربی، انگلیسی و اسپانیایی خبرگزاری کتاب ایران، اخبار مربوط به نشر و کتاب در ایران، تحولات کتابی، آمار انتشار کتاب در حوزه‌های گوناگون در ایران مهم‌ترین عناوین مربوط به کتاب در نشریات فارسی زبان و اخباری از انتشار تازه‌ترین کتاب‌های ترجمه شده به فارسی از نویسندگان غیر ایرانی را منتشر کردند.

● آغاز اردیبهشت با نام شاعر عشق؛ در چارچوب نام گذاری دهه سعدی شناسی، سال ۹۰، سال قصیده است و امسال هم مانند هر سال، بر نامه‌هایی به مناسبت روز سعدی برگزار می‌شوند که به گفته کوروش کمالی سرورستانی، مدیر مرکز سعدی شناسی، این برنامه‌ها امسال در تهران و شیراز برگزار می‌شوند. بر نامه‌های روزی‌گرداگرد سعدی در روزهای سی‌ام و سی‌و یکم فروردین ماه در تهران و در شهر کتاب مرکزی برگزار اول اردیبهشت‌ماه در شیراز پی گرفته می‌شوند. همزمان با این همایش، «دفتر چهارم سعدی شناسی» که ویژه غزل است و مجموعه مقالات ارائه شده در یادبود سعدی در سال گذشته، منتشر می‌شوند.

● همکاری کتابخانه ملی ایران و اتریش؛ تفاهم‌نامه همکاری میان سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران و کتابخانه ملی اتریش، سه‌شنبه هفته گذشته به امضای سید محمد حسینی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و یوهانار اخینگر، رییس کتابخانه ملی اتریش رسید. وزیر ارشاد در این مراسم تاکید کرد: «امضای تفاهم‌نامه همکاری بین کتابخانه ملی ایران و اتریش نشان از سطح بالای روابط فرهنگی تهران-وین دارد و ما از هنرمندان و نویسندگان اتریشی در جشنواره‌ها و برنامه‌های فرهنگی ایران دعوت به عمل می‌آوریم.» در ادامه این مراسم، یوهانار اخینگر، رییس کتابخانه ملی اتریش، با ابراز خوشحالی از حضور در تهران، متذکر شد: «از این که تفاهم‌نامه همکاری را با ایران امضای کنیم، خوشحالم. این تفاهم‌نامه می‌تواند زمینه‌ساز فعالیت‌های بیشتر در آینده شود. همچنین امیدواریم که نسخه خطی موجود زبان فارسی در دانشگاه‌های اتریش به‌منامی در بیابند. این تفاهم‌نامه خواستار انتقال تجربه‌ها در حوزه علوم کتابداری و نشر دیجیتال شده است.»

● آثار جدید خرمشاهی در راه انتشار؛ بهاء الدین خرمشاهی از آماده‌چاپ بودن کتاب «ترجمه کاوی» خبر داد. این اثر در ۵۰۰ صفحه و قطع وزیری است و در آخرین مراحل تولید به سر می‌برد. این کتاب درباره اغلب مسایل ترجمه عربی و انگلیسی به فارسی است و توسط نشر ناهید به چاپ می‌رسد که به احتمال فراوان تا نمایشگاه بین‌المللی کتاب منتشر شود. خرمشاهی همچنین کتاب دیگری درباره فرهنگ و آژگان دانشگاهی و آکادمیک تدوین کرده است و اثر دیگر او با نام «قرآن و فرهنگ عامه» به مرحله پایانی غلط‌گیری رسیده و توسط نشر پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی به چاپ می‌رسد.

● کارشکنی انگلیس و پاسخ ایران؛ بهمن‌دری، معاون امور فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در واکنش به توهین سفارت و دولت انگلیس به ناشران ایرانی متقاضی حضور در نمایشگاه لندن، گفت: «کارشکنی کشور انگلیس و شرکت ندادن ناشران ایرانی در نمایشگاه کتاب لندن را قطعاً بی‌پاسخ نمی‌گذاریم. این در حالی است که هفته گذشته وزارت امور خارجه انگلستان با کارشکنی در صدور روادید برای ناشران ایرانی، مانع حضور اعضای اتحادیه ناشران و کتابفروشان در نمایشگاه کتاب لندن شد. ناشران ایرانی در پاسخ به توهین سفارت انگلیس از حضور در نمایشگاه کتاب لندن انصراف دادند.»

● فراخوان پنجمین دوره «کتاب سال شعر جوان»؛ فراخوان شرکت در پنجمین دوره جایزه «کتاب سال شعر جوان» (جایزه قیصر امین پور) منتشر شد. علاقه‌مندان واجد شرایط می‌توانند تا پایان تیرماه، پنج نسخه از مجموعه شعر خود را همراه دیگر مدارک لازم به دبیرخانه این جایزه ارسال کنند. شرایط شرکت در این جایزه عبارت از این است که سن شاعر در سال چاپ کتاب بیش از سی سال نباشد، کتاب چاپ اول و به زبان و خط فارسی منتشر شده باشد.

تشریح برنامه‌های قرآنی معاونت امور فرهنگی در سال ۹۰

جهاد دانشگاهی برگزار شد، افزود: «این تفاهم‌نامه پیشنهادی از مدتی پیش به دفتر وزیر صنایع و معادن ارسال شده بود که خوشبختانه در تماس تلفنی وزرای فرهنگ و ارشاد اسلامی و صنایع و معادن، اجرایی شدن آن اعلام شد.»

وی با اشاره به یک رقمی شدن نرخ بیکاری در دولت نهم و دهم، ادامه داد: «دولت در مسیر توانمندسازی واحدهای تولیدی کوچک و نیمه‌بزرگ در تلاش است تسهیلات و وام‌های گوناگونی را به صاحبان مشاغل اعطا کند.»

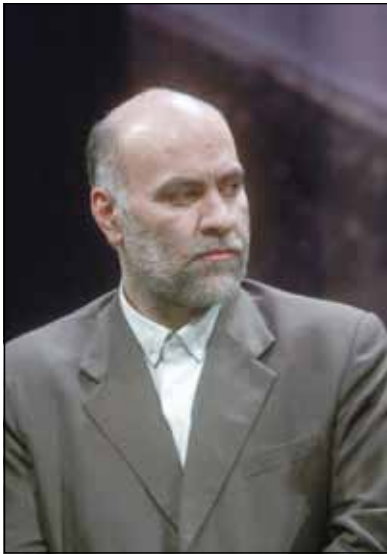
دری افزود: «در تعامل با بانک‌های عامل، این وام‌ها از ۵۰ میلیون ریال آغاز و تا سقف مشخصی به متقاضیان واجد شرایط اعطا خواهند شد.»

وی با بیان اینکه «دولت در تلاش است این وام‌ها و تسهیلات مناسب باشد»، یاد آور شد: «این تسهیلات کم سود و کم بهره‌اند و یارانه‌های دولتی به عنوان حامی و پشتیبان آن هستند.»

معاون امور فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در بخش دیگر سخنان خود، این اقدامات راهبردی برای اشتغال‌زایی در کشور دانست و گفت: «تقویت ناوگان چاپ و چاپخانه‌های کشور یکی از اهداف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که امیدواریم در سایه این تسهیلات عملی شود.»

به گفته دری، ایران باید بتواند تا زمان تحقق چشم‌انداز ایران ۱۴۰۴، در زمینه‌های گوناگون صنعت چاپ قدرتمند شده و سهم خود را در گردش مالی این صنعت نسبت به دیگر کشورهای منطقه افزایش دهد.

دومین همایش بانوان صنعت چاپ کشور، در سالن اجتماعات پژوهشگاه فرهنگ و معماری جهاد دانشگاهی با حضور جمعی از بانوان و فعالان رشته‌های گوناگون صنعت چاپ کشور برگزار شد.

جایزه کتاب فصل و حمایت و مشارکت در همایش‌ها و نمایشگاه‌های قرآنی از مهمترین اقدامات معاونت امور فرهنگی در سال گذشته بوده است.»

تفاهم‌نامه وزارت ارشاد و وزارت صنایع با هدف رفع مشکلات صنعت چاپ

معاون امور فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در دومین همایش بانوان صنعت چاپ کشور از امضای تفاهم‌نامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با وزارت صنایع و معادن در آینده‌ای نزدیک خبر داد و گفت: «این تفاهم‌نامه در ۱۰ بند تنظیم شده است که اجرایی شدن آن بسیاری از چالش‌ها و موانع موجود در صنعت چاپ را مرتفع می‌سازد.»

بهمن‌دری در این مراسم که سه‌شنبه هفته گذشته در سالن اجتماعات پژوهشگاه فرهنگ و معماری

معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دیدار با جمعی از قرآن‌پژوهان و قاریان جوان کشور، جزئیات برنامه‌ها و فعالیت‌های قرآنی معاونت امور فرهنگی را در سال ۱۳۹۰ تشریح کرد.

به گزارش روابط عمومی معاونت امور فرهنگی، بهمن‌دری در این دیدار، تجلیل و تقدیر از پدیدآورندگان زیبایی‌های چاپی مصحف شریف، معرفی شاخص‌های کیفی چاپ و نشر قرآنی، شناسایی و تشویق واحدهای چاپی قرآنی، شناسایی و تشویق پدیدآورندگان، مترجمان و ناشران قرآنی، توسعه و ترویج کاربرد ده‌ها دستاورد های علوم و صنایع چاپ در نشر قرآن کریم را از برنامه‌های معاونت امور فرهنگی در حوزه قرآن دانست و خاطر نشان کرد: «حمایت از تشکلهای قرآنی، حمایت از ناشران قرآنی، حمایت از کتاب‌های فاخر در حوزه فرهنگ قرآنی و اهل بیت (س) و تقویت جدی موسسات قرآنی از دیگر برنامه‌های پیش‌بینی شده برای اقدام در سال جدید است.»

وی درباره سایر برنامه‌های پیش‌بینی شده در سال ۱۳۹۰ گفت: «تسریع در صدور مجوز فعالیت موسسات قرآنی و خرید از آثار ارزشمند و مناسب و مفید و تامین هزینه‌های همایش‌ها، جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های قرآنی از جمله اقداماتی‌اند که معاونت امور فرهنگی به انجام دقیق آن اهتمام خواهد کرد.»

دری با اشاره به برنامه‌های قرآنی معاونت متبوعش و حمایت ۱۰ میلیارد ریالی از کتب حوزه قرآن و تفسیر در سال گذشته، خاطر نشان کرد: «نخستین دوره مسابقات چاپ مصحف شریف، پیش‌خرید کتاب‌های مرتبط با قرآن، خرید بیست میلیارد ریالی قرآن چاپ اول، برگزاری بخش ویژه انتخاب بهترین ترجمه قرآن در بیست و هشتمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران و انتخاب کتاب قرآنی در

هیأت نظارت بر ضوابط چاپ و نشر معرفی شد

اعضای هیأت نظارت بر ضوابط چاپ و نشر به شورای عالی انقلاب فرهنگی معرفی شدند تا پس از تصویب شورا، فعالیتشان را آغاز کنند.

بهمن‌دری، معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام کرد: «از سوی دکتر سیدمحمد حسینی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، اسامی اعضای هیأت نظارت در دو بخش بزرگسال و کودک و نوجوان هفته گذشته به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارسال شد.»

دری که در جمع استادان بسیجی رشته حقوق شرکت کرده بود، با تاکید بر این که در سالی که به نام جهاد اقتصادی مزین شده، در صحنه فعالیت‌های فرهنگی بار عایت صرفه و صلاح و بازخوانی قانون ضوابط چاپ و نشر کتاب باید در مدار این قانون حرکت کنیم افزود: «رعایت قانون و قانون‌مداری در عرصه فعالیت‌های فرهنگی و رویارویی با دشمنان فرهنگی از جلوه‌های جهاد اقتصادی به شمار می‌آید.»

انتشارات ریاحین

کتاب سال شعر جوان

یک جلدی
۵۴ صفحه /
رسم الخط امروزی
و مصوب
فرهنگستان /
حرکت گذاری
و معانی کلیه
واژه های دشوار
و مشابه /
نشانه گذاری
همه ابیات /

۰۹۱۲۷۴۹۶۷۶۲

آثار منتشره معاونت پژوهش‌های سیاست خارجی

مرکز تحقیقات استراتژیک

کتاب مجموعه مقالات نفت و سیاست خارجی

پژوهش ۲۲: سیاست و امنیت در قفقاز

پژوهش ۲۳: امریکا و بحران اقتصادی جهان

پژوهش ۲۴: دیپلماسی عمومی و سیاست خارجی

پژوهش ۲۵: اسلام در اتحادیه اروپا

پژوهش ۲۶: کانون‌های بحران در آسیا

پژوهش ۲۷: همکاری اروپایی: روندهای نوظهور

پژوهش ۲۸: شورای همکاری خلیج فارس: سیاست خارجی و روندهای داخلی

فروشگاه و نمایشگاه دائمی محصولات:
خیابان انقلاب، روبه‌روی درب اصلی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، طبقه اول.
تلفن: ۶۶۴۶۵۹۶۴ و ۶۶۴۶۵۹۶۲

کارنامه‌ای در آستانه پرباری

چتر گسترده کتاب و کتابخوانی بر سر ارتش ایران

مقاومت جانانه نیروهای مردمی همراه تکاوران نیروی دریایی ارتش در خرمشهر در روزهای آغازین تجاوز ارتش صدام به خاک ایران، موفقیت عملیات «کمان ۹۹» با په پرواز در آوردن ۱۴۰ فروند هواپیمای جنگی توسط نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و در هم کوبیدن چندین پایگاه نظامی و دیگر مراکز مهم و حساس دشمن، تنها پس از گذشت ۲۰ ساعت از شروع جنگ، آزادسازی سوسنگرد در ۱۳۶ آبان ماه ۱۳۵۹ به همت نیروی زمینی ارتش و رزمندگان سپاه پاسداران، حماسه‌ناو چه پیکان و رزمندگان نیروی دریایی ارتش در عملیات مروارید، در هفتم آذرماه ۱۳۵۹ و انهدام سکوهاى البکر و العمیه، درخشش هوانیروز شکست‌ناپذیر در تمامی عملیات‌های دوران دفاع مقدس و جاودانگی شهیدانی چون «احمد کشوری»، «عباس بابایی»، «موسی نامجو» و «عباس دوران»، تنها گوشه‌ای از ایثارگری‌ها و فداکاری‌های ارتش جمهوری اسلامی ایران در طول جنگ تحمیلی اند که در قاف کتاب به تصویر کشیده شده یا در انتظار آن هستند.

حضور نیروهای چهارگانه ارتش در جبهه‌های غرب و جنوب از چندین ماه قبل از آغاز جنگ در مناطق مرزی و حتی استقرار و آماده‌باش رزمندگان ارتشی در سال‌های پس از اتمام جنگ در شهرهای جنگ‌زده و مناطق مرزی، ظرفیت نگارش کتاب به ویژه در حوزه خاطرات و همچنین ثبت تجربیات نظامی فرماندهان ارتش را افزایش داده است.

اوج قدری نشر کتاب در ارتش

نخستین کتاب مربوط به دفاع مقدس، در سال ۱۳۷۰ یعنی سه سال پس از پایان جنگ و به همت گروهی از نویسندگان سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش با عنوان کتاب «صبر و ظفر» منتشر شد که خاطرات جمعی از آزادگان ارتشی از دوران اسارت را به تصویر کشیده بود. این فعالیت تاکنون ادامه دارد و نشر آجا آثار گوناگونی در حوزه تاریخ شفاهی، زندگی‌نامه داستانی شهدا و داستان‌های مرتبط با نقش ارتش در دفاع مقدس را به چاپ رسانده است.

دو سال بعد یعنی در سال ۱۳۷۲، نیروی هوایی ارتش هم به این وادی گام گذاشت و کتاب «پرواز تا بی‌نهایت» منتشر شد. این اثر که با محوریت زندگی خلبان شهید عباس بابایی تدوین شده، در حال حاضر در صدر پُرطرفدارترین آثار ارتش قرار دارد. اکنون، دفتر پژوهش‌های نظری و مطالعات راهبردی نهجا، این وظیفه را با تدوین تاریخ نقش نیروی هوایی ارتش در جنگ و نگارش داستان و خاطرات خلبانان نیروی هوایی از دوران دفاع مقدس دنبال می‌کند.

سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ارتش (ساحدم) هم اواسط دهه ۸۰ به دلیل احساس ضرورت تدوین کتاب‌های تخصصی قوی‌تر در حوزه

باید در یک جمع کارشناسی واحد نظامی و ادبی، مورد بررسی و تأیید قرار گیرند. سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش، مکاتبات لازم را در این زمینه صورت داده و امیدوار است این اتحاد و هماهنگی، هر چه زودتر صورت گیرد.

کارنامه کتابخانه‌های ارتش

یکی از مهم‌ترین نیازهای هر نیروی نظامی برای حفظ و دوام سیادت خود نسبت به تهدیدات داخلی و خارجی، افزایش بصیرت پرسنل و ارتقای آگاهی‌های سیاسی، اجتماعی، عملی، فرهنگی و نظامی نسبت به مسایل روز بوده که این امر، تنها با ارتقای سطح مطالعه امکان‌پذیر است.

به همین سبب کتابخانه‌ها، یکی از بخش‌های جدانشدنی یگان‌های ارتش‌اند که به همت بخش مدیریت امور کتابخانه‌های ارتش در سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش، تجهیز می‌شوند.

بیش از ۳۶۰ باب کتابخانه در تمامی یگان‌های ارتش اعم از منازل سازمانی، دانشگاه‌های ارتش، آموزشگاه‌های سربازی و تخصصی درجه‌داری، بیمارستان‌ها و قرارگاه‌ها مستقر شده و هر یک از آن‌ها، حدوداً ۶ هزار جلد کتاب را در خود جای داده‌اند. تجهیز و تأمین این کتابخانه‌ها از پنج سال گذشته، قوت گرفته و تجهیز آنها به صورت جدی دنبال می‌شود. علاوه بر نوسازی فیزیکی کتابخانه‌های ارتش، تازه‌ترین و شاخص‌ترین آثار حوزه‌های ادبیات، تاریخ، روان‌شناسی و مذهبی با تأکید بر حفظ تنوع موضوعی کتاب‌ها در طول سال، برای یگان‌های ارتش ارسال می‌شوند.

گسترده‌گی کتابخانه‌های ارتش، باعث شده که آمار دقیقی از اعضای این کتابخانه‌ها در دسترس نباشد. اما

بازماندگی «سیستم نرم‌افزار جامع کتابخانه‌ها» در سال گذشته و فعال‌سازی رسمی این سیستم در فضای مجازی و مرتبط شدن تمامی کتابخانه‌های ارتش با یکدیگر تا دو سال آینده، آمار اعضای این کتابخانه‌ها و همچنین انتقال اطلاعات مانند فهرست تازه‌های نشر و فعالیت‌های جانبی هر کتابخانه، به صورت متمرکز در اختیار مسوولان فرهنگی سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش قرار خواهد گرفت.

بخش مدیریت امور کتابخانه‌های ارتش، قصد دارد که بر اساس مشاهدات میدانی و روش‌های علمی، میزان اثربخشی فعالیت‌های صورت گرفته در سال‌های اخیر در کتابخانه‌های این نیروی نظامی را مورد سنجش قرار دهد. این اقدام، به همت بخش مطالعات افکار سنجی سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش صورت خواهد گرفت. اما بر اساس مطالعات ضمنی، مدیریت امور کتابخانه‌های ارتش تا ۸۰ درصد به اهداف مدنظر خود رسیده است.

حمایت‌های وزارت ارشاد

بر اساس تفاهم‌نامه‌های منعقد شده بین سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش و معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، برنامه‌های فرهنگی متنوعی در حوزه کتاب و کتابخوانی در سال ۱۳۸۹، در کتابخانه‌های ارتش جمهوری اسلامی ایران صورت گرفته است.

وزارت ارشاد بیش از چهار هزار عنوان کتاب تازه را به ارتش اهدا کرده و این آثار، در نمایشگاهی به صورت گردشی در حوزه مرکزی سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش و همچنین ستاد ارتش و نیروهای چهارگانه آن به کارکنان این نیرو عرضه شده‌اند.

اهدای ۳۱ هزار و ۵۰۰ جلد کتاب از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به کتابخانه‌های آجا (ارتش جمهوری اسلامی ایران) در سراسر کشور و تجهیز آنها تا سقف ۲۰ میلیارد ریال، از دیگر حمایت‌های وزارت ارشاد از کتابخانه‌های آجا در سال گذشته بوده‌اند.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین ۵۰۰ جلد از هر یک از کتاب‌های نشر آجا را خریداری کرده و در اختیار نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور قرار داده است. بخش اعظم هزینه‌های اجرایی مسابقات کتابخوانی در سطح ارتش هم با مشارکت وزارت ارشاد تأمین و تأسیس کتابخانه‌های باز در مراکز سربازی، دانشجویی، آموزشی و مراکز درمانی ارتش جمهوری اسلامی ایران و تأمین کتاب این کتابخانه‌ها توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، عملی شده است.

برپایی این ایستگاه‌های کتابخوانی و کتابخانه‌های باز در مراکز یاد شده، فرصت مناسبی را برای مطالعه کتاب توسط سربازان ارتش جمهوری اسلامی ایران فراهم کرده است.

مجتمع چاپ و تبلیغات
فریدالدین
چاپ کتاب از لیتوگرافی تا صحافی
۴۴۱۹۸۵۵۶
۰۹۱۲۱۸۷۹۶۹۲
۰۹۳۹۱۸۷۹۶۹۲

خدمات ویژه
ناشران و غرفه داران
در نمایشگاه بین المللی کتاب
اگر می‌خواهید لیست کتب و یا سایر محصولاتتان برای حاضرین در نمایشگاه کتاب بلوتوث شود و یا اگر می‌خواهید برای حاضرین در نمایشگاه کتاب از طرف شما هدایایی نظیر دیوان حافظ، تفسیر قرآن و ... از طریق بلوتوث ارسال شود.
۰۹۱۲۱۸۷۹۶۹۲

کتاب ویرایش شده، حسی خوشایندتر
در خواننده پدید می‌آورد؛ بنابراین ویرایش کتاب
گسترده‌ی خوانندگان را افزایش می‌دهد
ویرایش فنی، زبانی و ساختاری متن
واژه‌پردازان فرزانه
۸۸۹۵۵۸۲۵

سجاد صاحبان زند

سعدی یکی از مفاخر ادب فارسی و به عبارتی جهان ادبیات است. او شاعری است که چه در عرصه زبان و چه در عرصه مسایل اجتماعی، از جمله پنج شاعر برتر ادبیات کلاسیک فارسی به شمار می آید. تسلط سعدی به زبان سبب شده تا او فردی تک بعدی نباشد و در عرصه نثر هم آثار ماندگاری خلق کند. از سویی در شعر هم سعدی تجربه های گوناگونی را از سر گذرانده است. به مناسبت بزرگداشت سعدی، پای گفته های منوچهر دانش پژوه نشستیم. وی یکی از پژوهشگران مطرح معاصر است که با محوریت سعدی چند اثر هم منتشر کرده است. از جمله آثار او می توان به «استاد سخن سعدی» (مروری بر زندگی و آثار مصلح الدین سعدی شیرازی)، «بوستان سعدی: براساس نسخه تصحیح شده فروغی با مقدمه، شرح، توضیحات، تعلیقات و فهراس»، گلستان سعدی بر اساس نسخه تصحیح شده محمدعلی فروغی»، «گزیده های نظم و نثر فارسی»، «نقد روان جامی» (مروری بر زندگی و آثار نورالدین عبدالرحمان جامی) و «فرهنگ اصطلاحات عرفانی» اشاره کرد.

بزرگداشت سعدی در گفت و گو با منوچهر دانش پژوه

سعدی از بزرگترین جامعه شناسان ایرانی است

آن دقت و تمرکزی که در خواندن وجود دارد هرگز در تجسم نیست.

اما از همین وسیله ها هم می توان برای ترویج آثار سعدی و دیگر بزرگان ما استفاده کرد. مثلاً وقتی رادیو به ایران آمد، اشعار بسیاری از بزرگان کشور در آن پخش شد و مردم با آنها آشنا شدند. تلویزیون هم کمک فراوانی کرده است، اما به گمان من هیچ چیز جای کتاب را نمی تواند بگیرد. از همین روست که ما باید بین مردم و کتاب ارتباط بیشتری برقرار کنیم. باید مردم را تشویق به خواندن کتاب کنیم و یکی از مهم ترین راه های تشویق، هدیه دادن کتاب به جای جوایز دیگر است. من گاهی در کلاس به این شعر سعدی اشاره می کنم: «به چه کار آیدت ز گل طبعی / از گلستان من ببر ورقی». عید امسال به زادگاه خودم که همان دیار سعدی است رفته بودم. چندین جلد بوستان خریدیم و به هر خانه ای که می رفتیم، به جای دادن دسته گل، یک کتاب هدیه می کردم. انگار هدیه دان گل فقط مربوط به زمان مانیست و در زمان سعدی هم مردم برای یکدیگر، گل هدیه می برده اند و سعدی با بینش بالای خود می گوید یک صفحه از کتاب من بهتر از یک طبق گل است: «به چه کار آیدت ز گل طبعی / از گلستان من ببر ورقی / گل همین پنج روز و شش باشد / وین گلستان همیشه خوش باشد». من بارها گفته ام بر برخی چندین هزار تومان پول گل می دهند و دو سه روز دیگر پرپر می شود، در حالی که شاید هزینه ای برای خرید کتاب نپردازند و از گرانی کتاب دم بزنند. البته گرانی کتاب در کاهش آمار کتابخوانی بی تاثیر نیست، ولی نباید گرانی را فقط برای کتاب دانست. چه بسیار اجناس بی ارزش و گران دیگری که مردم آنها را بر کتاب ترجیح می دهند؛ در حالی که یک عاشق واقعی کتاب حتی از شام شیش هم می گذرد تا بتواند کتاب تهیه کند. اگر هم مردم و حتی سازمان ها، عادت کنند که کتاب هدیه دهند، تاثیر فراوانی در رشد آمار کتابخوانی خواهد شد.

با آنکه شعرهای سعدی وارد فرهنگ مردم شده و حتی بسیاری از ضرب المثلهای آن نرفته های او داریم، چرا این اقبال آن سوسی مرزها کمتر است؟ چرا به طور مثال خیام و مولانا از اقبال بیشتری برخوردار بوده اند؟

به نظر من گاهی عوامل بیرونی تاثیر بیشتری از عوامل مستقیم دارند. شعر یک بخش بیرونی و ظاهری دارد و یک بخش محتوایی و مضمونی. برخی از شاعران به دلیل رونمای شعرشان مشهور می شوند و برخی به دلیل محتوایشان. توجه به شاعری مانند مولانا به دلیل افکار بلند فلسفی اش است. بسیاری از پژوهشگران ادبیات فارسی، مولانا را یک فیلسوف می دانند. یعنی آنقدر که او فلسفه بزرگ و عمیقی دارد، در سطح زبانی قوی نیست. خود مولانا با «این مفتعلن مفتعلن کشت مرا» به این مساله اعتراف می کند. او در جست و جوی بیان زیبا نبود بلکه بیشتر به خود کلام می اندیشید. گاهی اوقات به عمد برخی از قواعد شعری را اشتباه می گیرند تا نشان دهد که چندان پایبند قواعد نیستند. در نتیجه افکار او از مرز ترجمه به خوبی گذر می کند. بخت خیام هم این بوده که مترجم او یک شاعر بوده و به همین دلیل توانسته ترجمه خوبی از شعرهایش را به زبان انگلیسی ارائه دهد. فیتس جرالده، به خوبی از پس این تجربه برآمده است. البته خیام هم از نظر

ایرانیان بوده است، چنان که هنوز هم از محبوب ترین کتابها محسوب می شود. او از فردوسی آموخت که چگونه زبان فارسی را به خدمت شعر و ادبیات بگیرد، چنانچه پس از فردوسی، سعدی بزرگترین شاعری است که برگردن زبان و ادبیات فارسی حق دارد. با مقایسه ادبیات اخلاقی شاهنامه با ادبیات اخلاقی بوستان، می توان دریافت که حجم این گونه ابیات در هر دو کتاب یکسان است و این نکته نشان از مشابهت های میان این دو کتاب بزرگ ادبیات فارسی دارد.

به طور کلی همه شاعران جهان از همدیگر تاثیر پذیرفته اند و سعدی هم از این قاعده مستثنی نیست. با این توضیح که او از این تاثیر پذیری عبور کرده و به مرزهای نو خلاقیت رسیده است. سعدی بر بسیاری از شاعران پس از خود تاثیر گذاشته است، چنانچه غزل را با یاد مویون سعدی باشیم. او را پدر غزل فارسی می دانند.

برگردیم به همان مساله توجه دادن جوان ایرانی به آثار سعدی. آیا می توان با ساختن فیلم های سینمایی یا سریال های تلویزیونی این جدایی را ایجاد کرد؟

به گمان من اکنون این علاقه به خودی خود در انسان ها وجود دارد، ولی آنچه باعث کم رنگ شدن توجه و اقبال به داستان خوانی و خواندن آثار سعدی شده، ظهور و وجود وسایل ارتباط جمعی، به ویژه تلویزیون است. از زمانی که تلویزیون جای خود را بین مردم باز کرد، آنها دنبال این بودند که به جای شنیدن، از طریق تلویزیون ببینند. البته باید گفت هر چند تلویزیون رسانه ای سمعی بصری است ولی

به طور کلی همه شاعران جهان از همدیگر تاثیر پذیرفته اند و سعدی هم از این قاعده مستثنی نیست. اما او از این تاثیر پذیری عبور کرده و به مرزهای نو خلاقیت رسیده است

از خودش است، در تمام انواع شعر هنر خود را نشان می دهد و در ادبیات فارسی هیچ شاعری را نمی توان یافت که در کنار شعر نغز و زیباییش، نثری دلنشین هم داشته باشد. بنابر این تنوع و کیفیت آثار سعدی نسبت به دیگر شاعران، دلیل بر بی احترامی به دیگر شاعران و ادیبان نیست.

با این همه سعدی خوب به جوانان معرفی نمی شود. چگونه می توان جوان ایرانی را با فرهنگ و سنت اسلامی - ایرانی اش آشنا کرد؟

به گمان من چه در هنرها و چه در سایر امور، تشویق خیلی مهم است. باید محیطی را فراهم کنیم که جوان ایرانی به سمت کتاب پیش برود. خوشبختانه روند کتابخوانی در کشور مطابق آمار خوب بوده است، اما هنوز تا جایگاه واقعی خود فاصله داریم. ما نمی خواهیم به خود تفاخری بی جا کنیم، اما در کشوری که بزرگترین آثار ادبی جهان در آن به وجود آمده، باید وضعیتی بسیار بهتر از وضع موجود داشته باشیم. بدون شک ما در ادبیات جهان رقیب نداریم. کدام یک از ممالک دیگر شاهنامه دارند؟ آیا آثار هومر را می توان با شاهنامه مقایسه کرد؟ واقعا شاهنامه قابل مقایسه نیستند. قله های ادبیات فارسی را می توان، فردوسی، سعدی، مولانا و حافظ نام برد. اما به واقع کدام یک از این چهار قله در ساختن زبان و ادبیات فارسی بیشتر مؤثر بوده اند؟ به گمان من هر یک سهم خود را داشته اند. انسان فطرتاً به مطالعه و آموختن علاقه مند است و یکی از انگیزه هایی که مردم را به کتاب خواندن وامی دارد، داستان است. به همین دلیل اغلب کتاب های بزرگ کهن ما به صورت داستانی است. جاذبه شاهنامه فردوسی به داستان های آن و به ویژه با محوریت رستم است. اهل تحقیق می گویند جایی که رستم در شاهنامه تمام می شود، شاهنامه دیگر خواندنی نیست. رستمی که نماد و سمبل ملت ایران است. به هر حال، علاقه وافر نیاکان ما به شاهنامه و مجالس شاهنامه خوانی بیشتر به دلیل جنبه داستانی آن بوده است. جاذبه هایی داستانی از این دست در نوشته های سعدی هم کم نیستند.

سعدی از فردوسی تاثیر فراوانی گرفته. درست است؟

بله، سعدی از شاهنامه الهام می گیرد. شاهنامه فردوسی قبل از سعدی محبوب ترین کتاب نزد

به نظر شما چگونه می توان سعدی را به نسل جوان شناساند و به گمان شما او چه حرف هایی برای این نسل دارد؟

سعدی شاعری است که سخنش به سخن سهل و ممتنع مشهور است، یعنی سخنی که ساده به نظر می رسد. اما خلق اثری شبیه به آن ممتنع و حتی محال است. بنابر این سخن سعدی برخلاف بسیاری از معاصرانش و حتی بزرگان متاخرتر، ساده تر فهمیده می شود. مولانا جلال الدین بلخی کسی است که در قرن هفتم همپای سعدی و در فاصله زمانی ای که سعدی زندگی می کرد، می زیست. او مانند سعدی شاعری بسیار عمیق است، اما همگان سخن او را نمی فهمند. از همین روست که شرح های زیادی بر اشعار مولانا نوشته شده است. حتی اهل ادب نیز گاه در فهم برخی از اشعار او می مانند. با این همه، بسیاری از مردم عادی با تحصیلات اندک هم می توانند شعرهای سعدی را دریابند. شعرهای او گاه حتی از شعر امر و زهم بهتر فهمیده می شود. در نتیجه باید هر طور شده سعدی را به نسل جوان شناساند.

چاپ مناسب آثار سعدی در قطع ها و شکل های گوناگون و متنوع می تواند یک راه باشد. مخاطب جوان باید فرصت انتخاب داشته باشد و گلستان و بوستان در شکلی مناسب به دست او برسند. گزیده این آثار، باز نویسی آنها و در نهایت بازخوانی شان می تواند مخاطب جوان را متوجه این گنجینه کند. همچنین می توان شرحی بر برخی از آثار او نوشت تا زوایای پنهانش را آشکار کرد. من شرح هایی بر بوستان و گلستان نوشته ام و اکنون شرحی از غزلیات او را در دست چاپ دارم.

شاخصه این آثار چیست؟

هر یک از این دو اثر، بخشی مهم از ادبیات فارسی است. بوستان سعدی چنان مشخص است که از آن با عنوان «سعدی نامه» یاد می کنند. این کتاب را می توانیم بهترین کتاب اخلاقی و علوم اجتماعی بدانیم. استفاده سعدی از زبان فارسی هم در این کتاب بی بدیل است. البته تبخیر او به مثنوی گویی ختم نمی شود. سعدی شاعری است که طبع خود را در قالب گوناگون شعری آزموده و در همه این قواعد هم سرپلند بوده است. سعدی در همه فنون ادبی در حد کمال است. اگر گلستان نبود، فقط دو نوع نثر در زبان فارسی داشتیم؛ نثر ساده و مصنوع گلستان که نثر مسجع را به زبان فارسی اضافه کرد. نباید فکر کنیم ۵۰۰ سال پیش دیدم مردم درباره گلستان متفاوت بوده؛ گلستان کتاب زبان آموزی است و از زمان سعدی کتاب آموزش زبان برای فارسی زبانان ایرانی و فارسی زبانان غیر ایرانی بوده است. به خاطر می آورم سی سال پیش در دانشگاه تهران زبان فارسی را به خارجی زبانان یاد می دادم و یکی از کتاب های ساده را برای آموزش درس معرفی کرده بودم. اما یک دانشجوی ژاپنی به من گفت به ما گلستان درس بد چون در کشورم شنیده ام که باید فارسی را از گلستان آموخت. بعدها دیدم او همه کلمه های گلستان را استخراج کرده و از روی دو لغتنامه فارسی به انگلیسی و انگلیسی به ژاپنی معنی آنها را فهمیده است. تنها کلمه نامفهوم برای او در گلستان «اقلمش» بود که آن هم یک اسم خاص است. ببینید یک ژاپنی هم اینطور گلستان را می خواند. سعدی به عنوان کسی که معیار زبان فارسی پس

داشته باشد. نمايشگاه کتاب، حجم عظيمی از تبليغات رسانه‌های گوناگون را به همراه دارد؛ تبليغاتی که همه در راستای اهداف نمايشگاه و به نفع آنند. اين تبليغات همراه جوش و خروش ایام برپایی نمايشگاه و اشتياق علاقه‌مندان کتاب، روح تازه‌ای به جامعه و وضعیت کتابخوانی می‌دهد. عنوان «بهار کتاب» برای این ایام دليلی بر این تحول و دگرگونی است. با این وجود، بزرگترین ایراد نمايشگاه به نظر من، فاصله طولانی مدت برپایی آن است.

البته یک‌سال انتظار برای تعداد زیادی از علاقه‌مندان کتاب، هرگز منصفانه نیست. ای کاش مسؤولان تدبیری می‌انديشيدند که این نمايشگاه به صورت فصلی برگزار می‌شود. کمتر شدن فاصله زمانی برگزارای نمايشگاه، هم به نفع خوانندگان است و هم به نفع ناشران. بسیاری از خوانندگان، یک‌سال در انتظار چنین رویدادی می‌مانند که طبیعی است این فاصله زیاد زمانی تأثیر بدی به همراه داشته باشد. از طرفی، بسیاری از ناشران، کتاب‌هایشان را با تخفیف‌های زیاد به شرکت‌های پخش می‌دهند. ولی عرضه مستقیم آن از طریق نمايشگاه باعث می‌شود که ناشر هم سود بیشتری از انتشار کتاب ببرد. در واقع نمايشگاه این امکان را به ناشران می‌دهد که با از میان برداشته شدن واسطه‌ها، به صورت مستقیم با مخاطبان ارتباط داشته باشند و تخفیف‌های پخش را به خواننده بدهند.

به‌ظرايف زبان داشت، توانست بيشترين استفاده را از ظرفيت‌های زبان فارسی ببرد. از طرف دیگر سعدي شاعر زندگی است. او از مسایل روزمره، اما با زبانی فاخر می‌نویسد. همه اینها سبب شده تا طنز او هم فاخر و در عین حال خواندنی باشد.

شما از جمله افرادی هستید که نگاه جهانی را معطوف به نگاه داخلی بدانید؟ یعنی به نظر شما اگر شاعری در ایران مطرح شود، توجه جهان را به خودش معطوف می‌کند؟

بله. گفته و چه درست گفته‌اند که حرمت امام زده با متولی است. وقتی که ما بزرگان ادب را آنچنان که باید مورد توجه قرار نمی‌دهیم، از دیگران چه انتظاری داریم؟ جایگاه آنان بسیار بزرگتر از آن چیزی است که ما برایشان قایلیم. شاید گاهی سالی یک بار در روز وفات و تولد به یاد آنها می‌افتیم. حتی گاهی تبليغ منفی هم می‌کنیم.

این وظیفه معلمان و متصدیان کشور است که به تقویت این فرهنگ کمک کنند. باید فرهنگ تشویق را مدنظر قرار دهیم.

به نمايشگاه کتاب نزدیک می‌شویم. به نظر شما نمايشگاه کتاب چه کمکی می‌تواند به فرهنگ کتابخوانی بکند؟

بدون تردید برپایی نمايشگاه کتاب می‌تواند تأثیر بسزایی در بهبود وضعیت کتاب و کتابخوانی جامعه

طی کرده است و چه مسایلی را از سرگذرانده است. او مردم جامعه را می‌شناسد و می‌داند که مشکلات چیست. از این روست که موضوعاتی را مطرح کرده است که هنوز هم اعتبار دارند و می‌توانند کارآمد باشند...

البته نگاه جهانی هم معطوف سعدي است، چرا که او مسایل انسان را مطرح می‌کند و انسان‌ها از نظر فطرت شباهت‌های زیادی به هم دارند. بنی آدم اعضای یکدیگرند...

بله. ترجمه اشعار سعدي به زبان‌های دیگر همواره با استقبال روبه‌رو بوده است، اما این گونه نبوده که موحی ایجاد شود و این اشعار و نوشته‌ها با استقبال ناگهانی روبه‌رو شوند. سعدي در طول تاریخ با اقبال مخاطبان غیر ایرانی روبه‌رو بوده است.

یکی از ویژگی‌های مهم سعدي، دایره واژگانی اوست. او از واژگان بسیاری در کلامش استفاده کرده و این سبب شده تا کسانی که می‌خواهند با ابعاد زبان فارسی بی‌بدیل است...

و البته طنز از دیگر مسایلی است که سعدي در آن شاخص است...

سعدي دو طنز را در آثارش به کار می‌گیرد، طنز زبانی و مفهومی. او را می‌توان یکی از بزرگترین طنزآنان عرصه زبان دانست و همه این مسایل به دلیل تبحری است که او نسبت به زبان دارد. سعدي با تسلطی که

توجه به محتوا، نگاهی مانند مولانا دارد. او مفاهیمی را در شعرش به کار می‌گیرد که به فرم شعری می‌چربد و سبب می‌شود تا کارش همچون مولانا از دیوار ترجمه عبور کند.

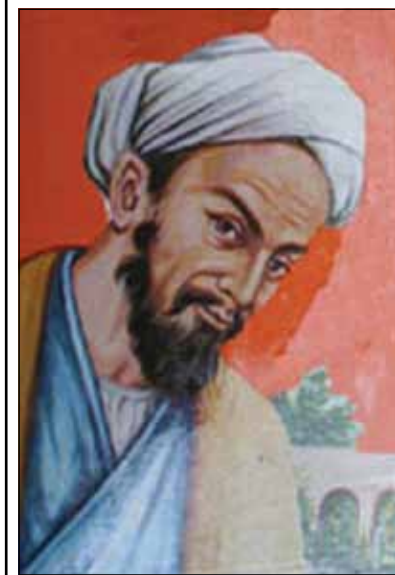
البته این مشکل فقط متوجه سعدي نیست. شاعری مثل حافظ هم کم‌به‌کم به زبان‌های دیگر ترجمه شده. یعنی هر چند که گوته غزل‌های او را ترجمه کرده و به طور کلی با استقبال روبه‌رو بوده، اما به اندازه مولانا مورد توجه نبوده است. حافظ شاعر بزرگی است. او با ۵۰۰ غزل در مقابل شاهنامه فردوسی ایستاده است. شعر او مزایایی دارد که حتی در غزل‌های سعدي هم نیست، با آنکه سعدي پدر غزل ایران است...

اما همچنان که گفتید، سعدي شاعری چند بعدی است...

بله. سعدي تقریباً از همه قالب‌های ادبی زمانه خودش بهره‌گرفته است: غزل، مثنوی، رباعی، قصیده و سایر قالب‌ها...

شما گفتید که فلسفه و محتوایی که در کار مولانا و خیام وجود دارد سبب توجه جهانیان به آنان شده است، حال آن که سعدي هم سخنان بسیار شیوا و پر مغزی در کلامش دارد...

سعدي بیش از آن که نگاهی فلسفی داشته باشد، نگاهی اجتماعی دارد. نگاه او از طرفی بومی و خاص ماست. او یک جامعه‌شناس و یا شاید فیلسوف جامعه‌شناس بود. او می‌داند که جامعه ایرانی چه روندی را

عکس کتاب منتشر شده که یک بار به همت بهرام افراسیابی و یک بار هم خانم بدری آتابای انجام داده‌اند. نکته قابل توجه درباره این نسخه آن است که تاریخ کتابت آن: ۶۵۵ یا ۶۶۵ هـ ذکر شده و با توجه به تاریخ درگذشت سعدي (۶۹۵-۷۱۰ هـ) مشخص می‌شود که در دوران حیات سعدي کتابت شده که از این حیث منحصر به فرد است. یاقوت مستعصمی - یا با تردید دکتر غلامحسین یوسفی، شاگرد یاقوت - این نسخه را برای کتابخانه مستعصمی در بغداد کتابت کرده است و جالب آن که گاهی حروف الفبا در این احتمالاً نسخه نقاشی شده‌اند اما نکته قابل توجه آن است که بسیاری از ابهامات تصحیح‌های تاکنون از تصحیح فروغی گرفته تا تصحیح یوسفی راحل خواهد کرد و اگر مورد توجه مصححان قرار گیرد، بهترین تصحیح از گلستان را می‌توان به دست داد. جدیدترین تصحیح از سعدي هم مربوط به استاد احمدی گیوی است که در تصحیح «گلستان» خود هشت تصحیح را مبنای کار خویش قرار داده‌اند که شامل ۴۹۶ صفحه و سال ۱۳۸۶ از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منتشر شده است.

به دریایی در افتادم که پایانش نمی‌بینم / غزلیات سعدي / ص ۵۱۲/ ۴۹۴ط / محمدعلی فروغی / تصحیح بهاءالدین خرمشاهی / ناھید ۱۳۷۵
به دریایی در افتادم که پایانش نمی‌بینم / غزلیات سعدي / غلامحسین یوسفی / امیر کبیر ۱۳۷۸
*** پایاب = نقطه‌ای در رود یا دریا که پایه زمین می‌رسد.**

نگاهی به تصحیح‌های موجود از آثار سعدي

به دریایی در افتادم که پایانش نمی‌بینم

خزائلی، «تصحیح بوستان سعدي» نورالله ایران پرست، «شرح و تصحیح مثلثات شیخ اجل سعدي» محمدجواد واجد شیرازی، «بوستان سعدي» به تصحیح محمدعلی ناصح و کوشش خلیل خطیب رهبر «غزلیات سعدي» به تصحیح حبیب یغمایی و «شرح قصاید سعدي» از جعفر شعار با شرح و توضیح حسن انوری، «کلیات سعدي» با مقدمه و تصحیح بهاءالدین خرمشاهی و... اشاره کرد. در این دوره، کتاب‌های ارزشمندی چون «مقالاتی درباره زندگی و شعر سعدي» به کوشش منصور رستگار فسایی، «تحقیق درباره سعدي» از هانری ماسه با ترجمه غلامحسین یوسفی و «شناختی تازه از سعدي» از جعفر مویب شیرازی اشاره کرد.

همزمان، جعفر مویب شیرازی کتاب دیگری با عنوان «باز یافت بوستانی‌های سعدي» منتشر کرد و در آن، تصحیح غلامحسین یوسفی را مورد نقد قرار داد و تکمله‌ای بر تصحیح وی نوشت که به دلایل نسخه‌شناسانه، معنایی و استدلالی، انتقاداتی که به تصحیح یوسفی وارد کرده قابل تأمل است.

پس از آن، دوره بعدی را می‌توان دوره تکامل نامید که تحولاتی که در مقوله سعدي پژوهی به وجود می‌آید که درخور توجه و اهمیت است. ایجاد مرکز سعدي‌شناسی در شیراز، انتشار سالانه مقالات سعدي پژوهی از سال ۱۳۷۷ تاکنون، برگزاری

افصح المتکلمین، شرف‌الدین، مصلح‌الدین، سعدي شیرازی ۶۰۶-۶۹۰ هـ استاد سخن و یکی از قله‌های شعر و نثر پارسی است. درباره سعدي و پژوهش درباره آثار او، تاکنون مقالات فراوانی نوشته شده است. اما از لحاظ جامعیت، هیچ‌یک در قالب «دانشنامه سعدي» ننگنچیده‌اند. بر اساس «فرهنگ سعدي پژوهی» تألیف دکتر کاووس حسن‌لی از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۷، ۵۷۶ مقاله و صد عنوان کتاب درباره سعدي به رشته تحریر درآمده است که از مهم‌ترین آنها مجموعه مقالاتی است از استادان تراز اول ایران از جمله علامه فروغی، عباس اقبال، ملک‌الشعرا، علی اصغر حکمت، رضازاده شفق، بدیع‌الزمان فروزانفر، رشید یاسمی و... که به مناسبت هفتصدمین سال تألیف بوستان و گلستان به کوشش حبیب یغمایی در «سعدي‌نامه» و انتشار گلستان به تصحیح عبدالعظیم قریب و گلستان و بوستان به تصحیح ذکاءالملک محمدعلی فروغی است که می‌توان این دوره را دوره تکوین سعدي پژوهی در ایران دانست. هر چند تصحیح محمدعلی فروغی از بوستان و گلستان از جهت تقدم، دیرینگی و پیشگامی، سرآمد سایر پژوهش‌هاست. پس از آن، رویکرد به سعدي پژوهی اندکی دگرگونی و از تکوین به تدوین تغییر شکل یافت. از آثار این دوره می‌توان به تصحیح «گلستان» محمدجواد مشکور، تصحیح «گلستان و بوستان» رستم علی‌یف با مقابله با نسخ خطی و ۱۰ نسخه چاپی نورالله ایران پرست، متن کامل دیوان شیخ اجل توسط مظاهر مصفا، «متنی و سعدي» نوشته حسین علی محفوظ، «در قلمر و سعدي» تألیف علی دشتی، «مکتب سعدي» کشاورز صدر و... اشاره کرد.

سعدي در زبان‌های دیگر

از دیرباز تاکنون، همواره مستشرقان و خاورشناسان زیادی درباره آثار و قلمی‌های سعدي دست به پژوهش و ترجمه زده‌اند و به اثبات ارقام و آمار، همه آثار سعدي به زبان‌های گوناگون از جمله انگلیسی، آلمانی، فرانسوی، چینی و روسی ترجمه شده‌اند. از سوی دیگر در بازتاب آثار سعدي در برخی زبان‌ها از جمله ترکی، تنها به ترجمه بسنده نشده و به عنوان مثال بر آثار سعدي به زبان ترکی چندین بار شرح نوشته شده است که از آن جمله می‌توان به شرح سوری بُسِنوی اشاره کرد اما در برخی زبان‌ها، بازتاب آثار سعدي به گونه‌ای دیگر است به عنوان مثال ترجمه آثار سعدي به انگلیسی در دو وجه صورت گرفته است؛ یکی ترجمه به انگلیسی در اروپا و یکی هم ترجمه به انگلیسی در شبه‌قاره هند به عنوان زبان علمی. جالب آن که آثار سعدي از بنگال تا یوسنی به عنوان کتاب درسی مکاتب مورد استفاده قرار می‌گرفته است. از جمله متقدمان در ترجمه آثار سعدي می‌توان به هانری ماسه، دفرمری و دکتر کمال حاج سیدجواد اشاره کرد اما گزاردن حق مطلب در این مورد بدون شک نیاز به تتبع و تحقیق در پهنه ادب پارسی دارد که در این مورد خاص، پژوهندگان می‌توانند به جلد سوم دانشنامه ادب پارسی (حرف س) مقاله کامران فانی به سرپرستی حسن انوشه در باب ترجمه آثار سعدي، «از سعدي تا آراگون» دکتر جواد حدیدی و تأثیر آثار سعدي بر ادبیات یونان «تأثیر سعدي بر ادبیات جهان» دکتر شجاع‌الدین شفا مراجعه کنند.

پس از آن، رویکرد تصحیحی به آثار سعدي فروغی می‌یابد و شیوه‌های تصحیح قیاسی و تطبیقی آثار سعدي شکل علمی تری به خود می‌گیرد که از لحاظ اشتغال، تعداد بیشتری را در بر می‌گیرد که مهم‌ترین آنها، تصحیح و انتشار بوستان و گلستان از غلامحسین یوسفی است که همچنان به عنوان منبع درسی دانشجویان رشته زبان و ادبیات پارسی در دانشگاه‌ها مورد مراجعه و مطالعه است. همچنین در این دوره شاهد تلاش‌های دیگر سعدي پژوهان از جمله «شرح بوستان» محمد

نمایشگاه ۲۴ چگونگی نمایشگاهی است؟

مصلا در انتظار دلدادگان یار مهربان

موسوم به قنبرزاده، نزدیکترین ورودی به سراهای اهل قلم است؛ مکان‌هایی که اکنون بخش مهمی از نمایشگاه کتاب تهران به شمار می‌آیند. برگزاری نشست‌های گوناگون در سراهای نمایشگاه، اهالی ادب زیادی را به نمایشگاه می‌آورد تا بازدیدکنندگان از داشته‌های آنان استفاده کنند. برنامه‌ریزی برای برگزاری نشست‌های سرای اصلی نمایشگاه از اوایل سال گذشته آغاز شد و نهادهای گوناگونی طرح‌های خود را برای برگزاری نشست در این سارا رای کرده‌اند. سرای اصلی نمایشگاه مانند گذشته در طبقه دوم شبستان برپا می‌شود و علاوه بر آن، دو سرای کودک و نوجوان و کارنامه‌نشر هم در زیرزمین شبستان جانمایی شده‌اند. پیش‌بینی‌ها حکایت از برگزاری روزانه سه یا چهار نشست در هر یک از این سراها دارد تا بازدیدکنندگان از نمایشگاه علاوه بر خرید کتاب، گزینه‌های دیگری هم برای بازدید داشته باشند.

آخرین آمار و امیدها

احمد کمالی نژاد، معاون کمیته ناشران داخلی نمایشگاه کتاب تهران از ثبت نام ۱۹۷۹ ناشر مستقل، بدون در نظر گرفتن نمایندگی‌ها، برای حضور در بزرگترین رویداد فرهنگی ایران خبر داد و گفت که ۱۵۴۹ ناشر توانسته اند شرایط حضور در نمایشگاه را احراز کنند.

در بخش عمومی برای ۸۰۰ ناشر، در بخش دانشگاهی برای ۱۵ ناشر، در بخش کودک و نوجوان برای ۲۱۹ ناشر و در بخش آموزشی برای ۱۱۵ ناشر، سهمیه متر از غزف‌ها تخصیص داده شده است.

بر اساس آمار ناشران پذیرفته شده در نمایشگاه، تعداد عناوین کتاب‌های قابل عرضه توسط آنها در نمایشگاه ۱۸۵۰۸۷ عنوان خواهد بود.

علاوه بر ناشران عمومی که بخش عمده شرکت کنندگان در نمایشگاه را تشکیل می‌دهند، ناشران دانشگاهی و کودک و نوجوان هم در سالن‌هایی ویژه انتظار مهمترین بازار سال را می‌کنند. ضوابطی که وزارت ارشاد برای حضور ناشران در نمایشگاه در نظر گرفته از میان ۲۷۴ درخواستی که برای سالن کودک ارایه شده، پذیرفته شدن ۱۹۶ ناشر را به همراه داشته و برای بخش دانشگاهی هم پیش‌بینی حضور ۲۶ ناشر شده است. اما هنوز امیدهای ناشران زیادی در حوزه کودک زنده است و احتمالاً این هفته خبرهای خوبی به بعضی درخواست‌ها داده می‌شود.

هر دو بخش دانشگاهی و کودک و نوجوان در فضاهایی بالغ بر ۶ هزار متر مربع و زیر چادرهایی ویژه برپا می‌شود.

کتاب‌ها نو می‌شوند

بهمین دری، معاون امور فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی که امسال برای نخستین بار نمایشگاه کتاب تهران را ریاست می‌کند، تأکید کرده کتاب‌هایی که در سه سال اخیر مجوز نشر گرفته‌اند، می‌توانند در نمایشگاه عرضه شوند و وزارت ارشاد این تصمیم را با هدف طراوت بخشیدن به کتاب‌ها و عرضه کتاب‌های جدید اتخاذ کرده است تا از فعالیت سودجویانه تعداد اندکی از ناشران که کتاب‌های قدیمی را به نمایشگاه می‌آورند جلوگیری شود. دری در این باره می‌گوید: «شاید اگر قرار بود که کتاب‌های سسی سال گذشته، اجازه عرضه در نمایشگاه را داشته باشند، بیشتر ناشران کتاب‌های تازه چاپ خود را عرضه نمی‌کردند.»

بادهای موسمی و عطر بهار از خلیج فارس در جنوب تا خزر در شمال ایران را نو و مطبوع می‌کنند و در همین روزها، نمایشگاه کتاب تهران جایی در مرکز پایتخت و در مصلا بزرگ امام خمینی (ره) انتظار بازدیدکنندگان زیادی را می‌کشد.

به عنوان مدیر کمیته اجرایی، نورعلی خواجوند به عنوان مدیر کمیته تشریفات و مجید شعبانی به عنوان مسوول امور قراردادها، سمت‌های قبلی خود را حفظ کرده‌اند و محمد الهیاری فونی هم جایگزین محمود سالاری در کمیته ناشران داخلی شده و مسوولیت کمیته نظارت و ارزشیابی هم به محمد حمیدزاده سپرده شده است. ثبات مدیریت در سال‌های اخیر از جمله رویکردهای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در برگزاری نمایشگاه کتاب تهران بوده که به شناخت و حرفه‌ای‌تر شدن برگزاری آن کمک کرده است.

بهار تهران در انتظار خارجی‌ها

امسال کتاب‌های حدود ۱۵۰۰ ناشر خارجی به شهری در جنوب شرق آسیا بار زده شده تا به دو شکل ارزی و ریالی در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران عرضه شود؛ کتاب‌های این ناشران اکثراً برای عرضه به دست نمایندگان چون «ویژه نشر»، «کوکب قشم»، «لینوکس» و... سپرده می‌شوند و آنها هم کتاب‌ها را به طور گسترده در نمایشگاه عرضه می‌کنند. ام‌اعلا و بر این نمایندگان‌های ایرانی، ناشرانی از سوئیس، اتریش، ترکیه، مصر، سوریه، لبنان، عراق، عمان، انگلیس، فرانسه، اسپانیا، ارمنستان، کشورهای آسیای میانه، هند، پاکستان، ژاپن، کره جنوبی، فیلیپین، مالزی، روسیه، اکراین، آمریکا، کانادا، استرالیا و... برای حضور در بخش بین‌الملل نمایشگاه ثبت نام کرده‌اند، اما معاون امور فرهنگی وزیر ارشاد خبر از آمدن دو مهمان جدید به نمایشگاه داده است.

اروگوئه و کوبا کشورهایی اند که برای نخستین بار کتاب‌های خود را به بخش بین‌الملل نمایشگاه کتاب تهران می‌آورند. ثبت نام ناشران خارجی برای حضور در نمایشگاه عملاً هر سال از نخستین روزهای پاییز در نمایشگاه فرانکفورت آلمان شروع می‌شود و از همان نقطه با ارایه فرم‌های ثبت نام به ناشران خارجی، زمینه‌سازی برای حضور آنان فراهم می‌شود.

۴۰ درصد کتاب‌های خارجی که قرار است در نمایشگاه کتاب تهران عرضه شوند از طریق ریالی، زمینی و دریایی و ۶۰ درصد دیگر از طریق مرزهای هوایی به ایران می‌رسند و هواپیمایی جمهوری اسلامی (هما) هم مانند گذشته تخفیف‌های ویژه‌ای برای حمل کتاب‌ها به تهران در نظر گرفته است.

داستان صدور فیپا و نمایشگاه کتاب تهران
درخواست برای اخذ فیپای کتاب از سازمان اسناد و کتابخانه ملی جزو نخستین اقداماتی است که یک ناشر برای چاپ کتابش انجام می‌دهد و پس از این مرحله است که ناشر، کتاب را برای اخذ مجوز نشر به وزارت

ار دبیهشت؛ روزهایی که عطر بهار نارنج در جنوب ایران می‌پیچد یا در ختانی شمال شکوفه می‌دهند و بادهای موسمی در خلیج فارس می‌وزند، پایتخت، میزبان یکی از پربازدیدترین نمایشگاه‌های کتاب در جهان است؛ این سال‌ها مصلا نه تنها محلی برای برپایی نماز عید فطر که شبستان و رواق‌هایش هم وقف کتاب شده‌اند.

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران زمانی که در دولت نهم از سالن‌های پوسیده و قدیمی محل دائمی نمایشگاه‌ها، به مصلا امام خمینی (ره) آمد، سنوالی ذهن اهالی فرهنگ را نشانه گرفته بود که آیا بزرگترین رویداد فرهنگی ایران دل مردم را به دست می‌آورد یا این آخرین بهار نمایشگاه در مصلاست؟ ۱۳۸۶ سالی بود که مصلا برای نخستین بار نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران را میزبانی کرد تا سال قبل در ۱۰ روز نمایشگاه حدود پنج میلیون نفر از این رویداد مهم و بزرگ فرهنگی بازدید کنند. امسال هم عطر کتاب در حالی از ۱۴ تا ۲۴ اردیبهشت، مصلا را بهشت کتاب می‌کند که حدود دو هزار ناشر متقاضی حضور در نمایشگاه بودند که مانند سال قبل شرایط حضور حدود ۱۵۰۰ ناشر در بخش عمومی، دانشگاهی، آموزشی و ناشران کودک و نوجوان فراهم می‌شود.

نمایشگاه تغییر شکل نمی‌دهد

بیش از ۱۵۰ هزار متر مربع؛ این فضای است که مدیر عامل مصلا امام خمینی (ره) می‌گوید در اختیار بخش‌های گوناگون نمایشگاه قرار می‌گیرد و همین مقدار هم فضاهای حاشیه‌ای سالن‌ها و بخش‌های درگیر در نمایشگاه را تشکیل می‌دهد تا در مجموع فضای بالغ بر ۳۰۰ هزار متر مربع در اختیار بیست و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران قرار گیرد. زمان زیادی از روزگار برگزاری نمایشگاه کتاب در محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب تهران نمی‌گذرد؛ روزگاری که ۷۸ هزار متر فضا در اختیار نمایشگاه قرار می‌گرفت و اکنون مصلا فضای که در اختیار نمایشگاه قرار می‌دهد، باز پدید می‌آید رقم زده و اگر قرار باشد نمایشگاه سال آینده یا چند سال بعد به مکانی دیگر و احتمالاً کوچک‌تر رخت بر بندد، تقاضاهایی شکل گرفته که بازگشت به قبل آن بسیار دشوار است به طوری که مدیر عامل مصلا می‌گوید: «فکر نمی‌کنم بشود در هیچ جا چنین فضای وسیعی را در اختیار نمایشگاه کتاب قرار داد. به همین دلیل است که تعداد مراجع کنندگان به مصلا نجومی می‌شود و در عرض ۱۰ روز بیش از پنج میلیون نفر از آن بازدید می‌کنند.»

امسال هم مانند سال قبل، رواق‌های شرقی و غربی مصلا در اختیار برگزار کنندگان نمایشگاه نیست و فضاهای نمایشگاهی، سالن شبستان و چادرهایی در قسمت‌های شمال و شمال شرقی مصلا شامل می‌شوند؛ اما اینکه مثل سال گذشته ساخت و سازهای رواق‌ها در ایام برگزاری نمایشگاه ادامه می‌یابد یا نه، هنوز به نتیجه نرسیده است. ایجاد گرد و خاک و صدا رهاورد ساخت و ساز در رواق‌هاست و تلاش‌ها برای توقف این ساخت و سازها در ایام برگزاری نمایشگاه ادامه دارد.

مسوولان برگزاری نمایشگاه کتاب هم امسال تغییر محسوسی نداشته‌اند و به جز بهمین دری که به عنوان معاون امور فرهنگی وزیر ارشاد، ریاست نمایشگاه بیست و چهارم را بر عهده دارد، احسان‌الله حجتی به عنوان قائم مقام نمایشگاه کتاب تهران، محمدرضا وصفی به عنوان مدیر امور بین‌الملل، حمید قبادی به عنوان معاون اجرایی، علی شجاعی صائین به عنوان مدیر کمیته فعالیت‌های جنبی، حسین صفری

نگاهی به مجموعه شعر «سرفه خونین تفنگی در باد» سروده مرتضی حیدری آل کثیر

بوی سنگر، عطر خاطره، هوای امروز

شعرهایی که حال و هوای جنگ هشت ساله را در ذهن زنده می‌کنند، معمولاً از شعرهایی اند که خواننده را حداقل برای لحظاتی جذب می‌کنند، به ویژه اگر این شعرها توسط کسانی سروده شده باشند که جنگ را با پوست و گوشت خود تجربه کرده‌اند. البته من نمی‌دانم که مرتضی آل کثیر، شاعر مجموعه «سرفه خونین تفنگی در باد» جنگ را دیده یا نه اما آنچه از حاصل کار او استنباط می‌شود، این است که بی‌بهره از آن حال و هوای نیست و اگر شناخت او از جنگ بر اساس شنیده‌ها و خواننده‌ها باشد، پس حتماً هم خوب شنیده و هم خوب خوانده است.

رسم است که گروهی از هموطنان هم در روزهای آغازین سال نو و هم در فرصت‌های دیگر به مناطق جنگی سفر می‌کنند و به این وسیله یاد و خاطره آن روزها را تازه کرده و درباره دورانی که در تاریخ معاصر کشور ما جایگاه ویژه و منحصر به فردی دارد، بیشتر می‌بینند و می‌شنوند. اگر همه ما چنین تجربه‌ای داشته باشیم حتماً می‌دانیم که همراه داشتن یک مجموعه شعر یا یک رمان یا مجموعه داستان کوتاه در این باره لذت سفر را دوچندان می‌کند که به دلیل قابلیت بالای مجموعه «سرفه خونین تفنگی در باد»، این کتاب می‌تواند یاد و همراه مناسبی برای چنین سفرهایی باشد.

مجموعه حاضر شامل ۳۳ قطعه شعر است که در قالب‌های مثنوی و غزل سروده شده‌اند. آن گونه که از حال و هوای این کتاب برداشت می‌شود، آل کثیر چارچوب‌های شعر کلاسیک را به خوبی می‌شناسد و در کاربرد امروزی دادن به آن هم بدیلولایی دارد: «گنجشک‌ها که تخم به دریا گذاشتند / کفتارها به باغچه‌ها پا گذاشتند / ابری نبود، صاعقه‌های منظمی / بر نبض ساقه‌های جوان پا گذاشتند / تارش غبار بوده و پودش به رنگ خون / پیراهنی که بر تن گل‌ها گذاشتند /

شلیک شد به ساحت سبز درخت‌ها / در «جمع» ریشه و تنه «من‌ها» گذاشتند / فرقی نداشت ریز و درشتش - گلوله‌ها / بر قلب شیر و چلیچله امضا گذاشتند / در منتهی الیه دوراهی، فرشتگان / یک آینه مقابل دنیا گذاشتند / باران نبود از سر بی‌نظمی زمین / دیدم که خاک بر سر دریا گذاشتند / حالا من آن درخت غریبم که بادها / رفتند و ریشه‌های مرا جا گذاشتند»

نگاه دردمندان‌های که شاعر به وضعیت انسان امروزی در مقایسه با کسانی که بدون هیچ هراسی پا در میدان مبارزه می‌گذاشتند، نشان می‌دهد که نگاه این شاعر بر عکس برخی دیگر شاعران نگاهی از بالا نیست و از دید او جنگ فقط در وجه فیزیکی‌اش تعریف نمی‌شود، بلکه او جنگ را نمادی برای مبارزه همیشه انسان در آنچه از ابد به عنوان خوبی و بدی به ثبت رسیده، تعریف می‌کند. این نگاه ازلی و ابدی به جنگ که در دفاع هشت ساله ما نمادی انسانی به خود می‌گیرد در نگاه شاعر به عنوان خاستگاهی از زاویه حق علیه بدی‌های درون و بیرونی وجود انسان است که این نوع نگاه به خودی خود توجه خواننده را به سوی این شعرها جلب می‌کند: «تو رودی، مستی‌ات اما به اقیانوس پهلو زد / تو در یانستی اما خیالت سر به هر سوز زد / اگر صیاد ناشی بر نگاهت ریخت تورش را / شبش غرق خیال و آرزو بر گشت و بارو زد / تو اشک عاشق پیغمبری بودی که از قومش / کنار دجله پنهان کرد و در اهواز سوسو زد / هنوز از موج‌هایت بوی حسرت می‌رسد ز پرا / که آهی آسمانی در شب شور تو اردو زد / مگر برق نگاهت می‌خورد بر عرشه کشتی / که شب‌ها ناخدا لنگر کشید از آب و زانو زد / نمی‌دانم کدام آتش‌فشان را می‌بری با خود / که بالای تو ابر از شوق، جای گریه می‌سوزد / و شاید «قو» از اینکه موج چشمان تو را دارد / به سبکی و ویژه آمد پر ز ندستی به پهلو زد / بمیرم! داری از شهر خودت سر می‌روی؟

آخر / کدامین دست از پشت تو بر قلب تو چاقو زد؟ / حیدری آل کثیر شاعر شسته و رفته‌ای است که از عنصر «کلمه» بهترین استفاده را می‌برد. به این معنا که با شناخت عمق کلمه‌های به کار رفته در شعر، مخاطب را با مفاهیم گوناگونی آشنا می‌کند که در نوع خود کم نظیرند؛ به تعبیری می‌توان گفت که او با این نوع نگاه، شعر کمابیش در دام تکرار افتاده مقاومت را یکبار دیگر احیا کرده و پیشنهادهای تازه‌ای در این رهگذر ارایه داده است. لذتی که با خواندن این شعرها به خواننده منتقل می‌شود سوای از ساختار منسجم، اوج نگاهی دیگر گونه‌راهم همراه دارد که این روزها کمتر شاعری موفق به کسب این رویکرد بکر می‌شود. بی‌گمان شاعری که بتواند غزل‌هایی را با قدرت غزل‌های این کتاب بسراید، ذاتاً شاعر است و این غزل در شاعر بودن او شکی باقی نمی‌گذارد: «برقی نمانده خاک تو

را زیر و رو کند / بهتر که خوشه‌های تو را سنگ رو کند / نبضت به خواب رفته مگر ابر این بهار / انگشت راه دیده کارون فرو کند / هر پنجشنبه پیش تو بارانی ام ولی / این ابر را رها بکنی های و هو کند / شبنم برای شستن داغ تو کافی است / باید که صبح لمس تنت را وضو کند / تو نبض التهاب نیاکان کیستی؟ / تا باد دوره گرد تو را جستجو کند / برقی نمانده صاعقه‌ای دردمند نیست / بهتر که خوشه‌ها به یک سنگ خو کند».

مجموعه شعر «سرفه خونین تفنگی در باد» گذشته از این که در هر جا خوانده شود حال و هوای جنگ را زنده می‌کند، خواننده را درباره وضعیت امروز هم به فکر فرو می‌برد. حیدری آل کثیر در این مجموعه خوب دیدن را تمرین کرده است و همین خوب دیدن توانسته او را به عنوان زبان یک نسل به واکنش و ادارد. شعرهای آل کثیر رانمی توان شعرهایی سفارشی دانست زیرا آنچه در جوشش درونی این شعرها وجود دارد، نشان از این واقعیت است که خاطرات جنگ در ذهنیت شاعر رسوب کرده و او به خوبی دریافته که اکنون باید آنچه را که در توان دارد برای نسل‌های آینده برون افکنی کند. شعرهای این شاعر قبل از یک کشیدن هر ذهنیتی، شعرند یعنی اینکه اگر این شعرها در هر جای دیگر هم منتشر شوند، باز هم خواننده خود را پیدا خواهند کرد. پیوند شعر ناب با ذهنیتی که ما ایرانیان نمی‌توانیم نسبت به آن ادای احترام نکنیم، هنگامه‌ای را ایجاد کرده که بی‌شک تجربه‌ای ماندگار خواهد بود. شاعر در این مجموعه ثابت کرده که اگر قصد دفاع از دستاوردی داریم، باید در درجه اول حدود هنر خود را برای تأثیر گذاری بیشتر بالا ببریم.

مجموعه شعر «سرفه خونین تفنگی در باد» سال ۱۳۸۹ در شمارگان سه هزار نسخه و با قیمت ۳۲۰۰ تومان توسط بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس منتشر شده است.

نگاهی به کتاب «واقعیت هولناک شلیک» نوشته تری دیری جنگ جهانی اول از نگاهی دیگر

بدون شک همه ما تاکنون به کتاب‌هایی برخورد کرده‌ایم که به اشکال گوناگون با مساله جنگ‌های جهانی اول و دوم مرتبط بوده‌اند. نویسندگان چنین کتاب‌ها کوشیده‌اند پرده از رازهای پشت پرده جنگ بردارند و اغلب نگاهی منفسی به جنگ دارند، به گونه‌ای که نمی‌توان از لابه‌لای آنها برداشتی همسو با مساله جنگ درک و دریافت کرد.

یکی از کتاب‌هایی که به تازگی روانه بازار کتاب شده، کتابی با نام «واقعیت هولناک جنگ» است؛ کتابی که با ساز و کاری مستند و داستانی سعی کرده وقایع تلخی را که در جنگ جهانی اول اتفاق افتاده با زبانی همه فهم ارایه کند. تری دیری در این کتاب چندین ماجرای مستند را شرح داده که خواننده می‌تواند با کلیت ماجراها همذات پنداری کند و حتی خود را در شرایطی مشابه فرض کند. او گاه ماجراهایی جزئی را انتخاب کرده که در سرنوشت جنگ تأثیر چندانی نداشته‌اند، اما درک آنها به خواننده بینشی واقعی و روشن از آنچه در جنگ اول جهانی گذشته است می‌دهد. در واقع این ماجراها، خود نمادی می‌شوند که می‌توان حال و هوای آن‌را به کل زمان جنگ تعمیم داد. یکی از مشخصات بارز این کتاب، نوع نگاه نویسنده به ماجراست. او با نگاهی پژوهشگرانه به اعماق تاریخ رفته و نقل ماجراهای جنگی را با ذکر جزئیات تاریخی منعکس کرده است. البته این راهم باید گفت که محمد قصاب به عنوان مترجم این اثر، جذابیت این کتاب را به لحاظ امانتداری و ایجاد زبانی همخوان با کلیت موضوع، افزایش داده و «واقعیت هولناک شلیک» را به کتابی قابل فهم برای فارسی‌زبانان تبدیل کرده و باید گفت مترجم از این منظر حق بزرگی بر گردن کتاب و نویسنده‌اش دارد.

«واقعیت هولناک شلیک» کتابی است که کشش لازم را برای حفظ خواننده دارد چنان‌که می‌توان در یک نشست آن را خواند و لذت برد. باورپذیری ماجراها به دلیل همان نگاه مستند هم یکی دیگر از محاسن این اثر است که به هر شکل باید آن را به فال نیک گرفت. این کتاب با تمام سادگی و روانی‌اش تأثیری عمیق بر خواننده می‌گذارد، به شکلی که پاره‌ای از ماجراها و شخصیت‌ها تا مدت‌زمانی از ذهن مخاطب خارج نمی‌شوند. ماجراهای این کتاب را می‌توان به نوعی امید در اوج ناامیدی تعبیر کرد، چون در لابه‌لای آنها با آدم‌هایی مواجه می‌شویم که از یک قدمی مرگ بازگشته‌اند، در حالی که خودشان هرگز نمی‌توانسته‌اند در آن لحظات این بازگشت را باور کنند. در پشت نویسی این کتاب می‌خوانیم، نویسنده بر آن است که برای خواننده شرح دهد جنگ و اوضاع چگونه است و مردم چگونه ممکن است از این مهلکه جان سالم به در ببرند.

همان گونه که گفته شد زبان داستانی این کاریکی از محاسن آن است و نقل ماجراها با زبانی داستانی باعث شده است که خواننده با اشتیاق بیشتری به مطالعه‌اش بپردازد: «... اتاق بوی کاهوی گندیده و گر به مرده می‌داد. گر ما خفقان آور بود. آنجا تاریک بود و فقط اندکی از پر تو آفتاب در خشان پاریس از میان درهای نرده‌ای شکسته روی پنجره‌ها به داخل می‌تابید. رختخواب چیزی جز یک تشک پر شده از علوفه بر زمین نبود. مرد در لباس خواب و صله پینه شده روی تختخواب دراز کشیده و پتو را کنار زده بود. هفته‌ها بود ریشش رانزده بود و موهای کم پشت قهوه‌ای و ریشش کثیف بودند. چشمان ضعیف و مرطوبش به زن جوانی که لباس سیاه به تن داشت دوخته شده بودند. مرد گفت: «من هیچ پولی برای اجاره ندارم اما به زودی به عنوان سفیر آمریکادار الجزایر منصوب می‌شوم. همین چند روز آینده، در آن صورت می‌توانم پول شما را دو برابر بدهم...» سرگشتگی و پریشان‌گویی‌های شخصیت‌ها که در ذهن خود جهانی زیبا را برای خویش ساخته‌اند یکی از زیبایی‌های این اثر است. آدم‌هایی که جنگ بیهوده‌ای چون جنگ جهانی، همه چیز را از آنها گرفته است. نفوذ نویسنده به تخیلات آدم‌های قصه‌اش چنان است که خواننده همه

ابعاد روانی آنها را باور می‌کند و حتی گاهی برایشان دل می‌سوزاند. این شخصیت‌ها که می‌توان از آنها به عنوان شخصیت‌هایی گم شده در تاریخ نام برد، گاهی تلاش می‌کنند که خود را به عنوان آدم‌هایی زنده و پویا معرفی کنند اما ظاهراً پذیرش آنها دیگر به امری محال تبدیل شده است: «... آلبرت سرش را بالا برد و از میان زمین ناکجا آباد به سوی سنگرهای آلمانی نگر بست. چارلی جلو پرید و مرد جوان را محکم پایین کشید و آهسته گفت: آلبرت جوان مگر می‌خواهی سرت منفجر شود. تک تیراندازی وجود دارند که منتظر احمق‌هایی مانند تو هستند تا سرشان را هدف قرار دهند...»

این نوع نگاه به وضعیت یک سرباز در حال جنگ حتی سال‌ها بعد از پایان جنگ هم استوار می‌ماند، به گونه‌ای که همه بازگشتگان از جنگ خانمان‌سوز همواره منتظر ند که سرشان هدف گلوله‌های نامرئی مشکلات قرار گیرد. نویسنده با کنکاش در درون بعضی از شخصیت‌ها بر آن است که گذشته و حال و آینده‌شان را مورد واکاوی قرار دهد و در این رهگذر به توفیقاتی هم دست یافته است. ساز و کار منسجم کتاب، غم‌ها و شادی‌های جنگ را به شکلی موازی دنبال می‌کند و در پی تمامی تلخی‌هایی که روایت کرده به فصلی به نام آتش بس می‌رسد که چون آبی بر آتش است: «... آتش بس کریسمس شبیه آنچه در ۱۹۱۴ دیده شد در جنگ‌های زیادی دیده شده است و چیز جدیدی نبود، اما ابتدا انگلیسی‌ها از ظاهر شدن درخت کریسمس مشکوک شدند. در بسیاری از مناطق نخستین واکنش آنها این بود که درختان را با شلیک سرنوگون می‌کردند. آلمانی‌ها با حوصله درخت دیگری به جای آن می‌گذاشتند و انگلیسی‌ها دست از شلیک می‌کشیدند. در طول آتش بس یک افسر انگلیسی یک سرباز آلمانی را در منطقه ناکجا آباد میان دو جبهه شناخت، مرد آلمانی پیش از جنگ در لندن سلمانی داشت. او پذیرفت موهای سر افسر انگلیسی را کوتاه و ریش تعدادی از سربازان انگلیسی را اصلاح کند...»

کتاب «واقعیت هولناک شلیک» سال ۱۳۸۹ در شمارگان ۲۵۰۰ نسخه و با قیمت ۳۰۰۰ تومان توسط نشر پیدایش عرضه شده است.

علی هادیلو

فرهنگ‌نویسی در ایران دیرینه چشمگیری ندارد، اما فرهنگ «لغت فرس» تألیف ابومنصور علی بن احمد اسدی طوسی گامی نخستین در این راستا بوده است. بعدها بزرگان دیگری دست در این کار برده‌اند که باید چون گنجینه‌بانان ملی از آنان یاد کرد و کارشان را ستود. اما در حوزه‌های تخصصی چون علوم و اندیشه‌ها، سابقه کمتر از اینهاست و همین که می‌دانیم علوم وارداتی اند، ثبات یافتن معادل‌ها جریان طولانی‌تری را طی می‌کند. همین ثبات نیافتگی از مهمترین چالش‌های فرهنگ‌نویسی در حوزه‌های تخصصی است. هر چند در سال‌های اخیر تلاش‌هایی برای فرهنگ‌نویسی تخصصی آغاز شده است. دکتر محمدرضا رضوانی، یکی از اعضای هیأت علمی دانشگاه تهران به تازگی «فرهنگ مفاهیم و اصطلاحات برنامهریزی و توسعه روستایی» را با همکاری دو تن از دانشجویان دوره دکتری جغرافیا گردآوری کرده است که به گفته وی حدفاصلی میان دانشنامه و واژه‌نامه است. در گفتگوی زیر با این استاد دانشگاه به بررسی پژوهش تازه‌اش درباره گردشگری روستایی و چالش‌های موجود بر سر پژوهش‌های دانشگاهی در این حوزه پرداخته‌ایم.

محمدرضا رضوانی عنوان کرد

توجه به الگوسازی بومی

است. از سوی دیگر باید به پژوهش‌های کمی در بخش گردشگری بین‌المللی توجه ویژه داشت که متأسفانه در سال‌های گذشته به طور کامل مورد غفلت واقع شده بود، اما اخیراً در کشور، پروژه‌هایی در این زمینه تعریف شده‌اند که البته جای خالی چنین طرح‌های فراگیری در برنامه چهارم و پنجم توسعه هم بسیار خالی است.

پژوهش‌هایی که در حوزه روستانشینی در ایران و برنامه‌ریزی روستایی صورت می‌گیرد، تا چه اندازه کاربردی و با واقعیات اجرایی در برنامه‌ریزی روستایی کشور همخوانی دارند؟

روستا و روستانشینی در ایران از جایگاه و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. توجه‌ناشدن به فضاهای روستایی، بی‌توجهی به توان و امکانات تولیدی نواحی روستایی و نیروی انسانی پرتوان روستا، از مشکلات اساسی در دستیابی به توسعه روستایی اند و شناخت و تحلیل ویژگی‌های برنامه‌ریزی توسعه روستایی کشور و بررسی و تحلیل موانع و تنگناهای توسعه از منظر برنامه‌ریزی می‌تواند راه را برای توسعه یکپارچه روستاها هموار سازد، اما این شناخت مستلزم پژوهش‌های برنامه‌ریزی شده و مستمر است. پژوهش‌هایی که در حال حاضر در دانشگاه‌های کشور صورت می‌گیرد، به صورت مقالات پژوهشی اند که طبیعتاً استمرار کافی را ندارند. مشکلی هم که بر سر راه این پژوهش‌ها وجود دارد، این است که ارتباط لازم میان دانشگاه و دستگاه‌های اجرایی برقرار نیست، به گونه‌ای که از یک سو دانشگاه پژوهشی انجام می‌دهد که با استقبال مدیران مواجه نمی‌شود و به مر حله اجرا نمی‌رسد و از سوی دیگر، پژوهش‌ها مستلزم این مشکلات خواهیم بود. پژوهش‌ها با اهداف گوناگونی پیگیری می‌شوند و با برنامه‌ریزی همراه نیستند. متأسفانه آنچه هست پراکنده کاری است. این دو بخش باید مکمل هم باشند. به طور مثال، پژوهشی درباره موضوعی خاص صورت می‌گیرد اما مسائل هارهایی شود تا کسی پیدا شود و کار را پی بگیرد. بنابراین هیچ برنامه تحقیقاتی بلندمدتی وجود ندارد. اخیراً وزارت علوم، تحقیقات و فناوری طرحی را در دانشگاه تهران و سایر دانشگاه‌ها آغاز کرده که می‌توان آن را به فال نیک گرفت. براساس این طرح، استادان موظفند که برنامه تحقیقاتی خود را به این مرکز اعلام کنند. این طرح می‌تواند از پراکنده کاری جلوگیری کند و پژوهش‌ها را در خط میسر تخصصی پیش ببرد.

توسعه «نوشته کنت لینیچ، ترجمه مشترک من و داود شیخی (انتشارات پیام ۱۳۸۶) و «توسعه گردشگری روستایی» (انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۸۷) از جمله کارهای من در این حوزه‌اند. کتاب دیگری هم با عنوان «جغرافیای روستایی» نوشته مایکل وود به تازگی ترجمه کرده‌ام که امسال منتشر می‌شود. این کتاب درباره فرایند بازساخت روستاها و واکنش‌هایی است که به وجود می‌آورد. در این کتاب ساختارها و تجربه‌های کشورهای آمریکایی و غربی بیان شده‌اند. همچنین در ایران هم فضاهای روستایی دچار بازساخت شده‌اند که در کل بیان این تجربه‌ها برای آینده راهنمای خوبی است. اخیراً هم در حال ترجمه کتابی با عنوان «مفاهیم، دیدگاه‌ها و روش‌های توسعه گردشگری روستایی» هستم.

کتاب اخیرتان چه باب تازه‌ای را به روی حوزه گردشگری روستایی می‌گشاید؟

کتاب «مفاهیم، دیدگاه‌ها و روش‌های توسعه گردشگری روستایی» به تبیین تجربه کشورهای پیشرفته دنیا در زمینه توسعه گردشگری روستایی می‌پردازد. توسعه گردشگری روستایی با طبیعت و اکوتوریسم مرتبط است. همان‌طور که می‌دانید، روستاهای مناطق گوناگون ایران قابلیت‌های فراوانی، به لحاظ جاذبه‌های طبیعی و انسانی برای جذب توریسم دارند که باید شناسایی شده و به طور موثر به گردشگران داخلی و خارجی معرفی شوند. این ظرفیت‌ها فعال‌صورت بالقوه دارد و باید الگو‌هایی برای تقویت آن یافت. البته در ایران تجربه‌های بومی موفق و وجود دارد در سال‌های اخیر نتایج مثبتی همراه داشته اما این تجربیات موردی اند مثل گردشگری کویر و بیابان یا مشاهده جاذبه‌های گردشگری در منطقه خور و بیابانک نائین که توانسته‌اند تورهایی گردشگری خارجی زیادی را به خود جذب کنند. همچنین در منطقه گردشگری ده‌آباد که در اطراف شهر بادرود واقع شده، این تجربیات استفاده شده‌اند، اما به طور کلی می‌توان گفت هنوز این الگوها به صورت گسترده و فراگیر معرفی نشده‌اند.

شما به عنوان فردی که سال‌ها در حوزه روستا، گردشگری و موضوعات مرتبط مطالعه می‌کنید، موانع توسعه گردشگری روستایی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

برای توسعه گردشگری، برنامه جامع نداریم. در حوزه روستایی هم چنین وضعیتی وجود دارد در حالی که می‌توان الگوهای گردشگری در مناطق روستایی را متناسب با جاذبه‌های طبیعی هر منطقه تهیه کرد تا این جاذبه‌ها به محصولات گردشگری آماده مصرف برای علاقه‌مندان تبدیل شوند. بحث‌هایی مانند دسترسی به راه و امکانات حمل و نقل، اقامت و... از جمله این موضوعاتند که در صورت برنامه‌ریزی‌های لازم، برای تسهیل در امر گردشگری روستایی بسیار کاربردی اند. در این زمینه می‌توان به نمونه موردی روستای ایبانه اشاره کرد که فراهم شدن بسترهای لازم گردشگری در آن، به بازدید فراوان و مستمر علاقه‌مندان و شناسایی ویژگی‌های منحصر به فرد آن انجامیده است. اما الگوی ایبانه در سایر روستاهای کشور پیاده نشده

این رشته خاص، حرکتی جدید است و باید در آینده تکمیل شود.

معمولاً در فرهنگ‌های تخصصی، معیارهایی مانند بیان ریشه‌های تاریخی اصطلاحات و کاربرد آنها در مقاطع گوناگون ذکر می‌شود یا اینکه به دو زبان تألیف می‌شوند. چرا در این فرهنگ شاهد رعایت این موارد نیستیم؟

لزومی به نگارش فرهنگ تخصصی دوزبانه نبود؛ چرا که در این حوزه‌ها به سایر زبان‌ها فرهنگ‌هایی وجود دارد و کمبود، مربوط به فرهنگ‌های تخصصی به زبان فارسی است؛ بنابراین این فرهنگ، تنها به زبان فارسی تهیه شده است. درباره رعایت سایر معیارها هم باید بگویم که رعایت این معیارها در دانشنامه بهتر است اما در فرهنگی که قرار است حدفاصل دایره‌المعارف علمی و واژه‌نامه باشد، لزومی به این دقت نیست؛ چرا که موجب افزایش بی‌فایده حجم کار هم می‌شود. از سوی دیگر، کار فرهنگ‌نویسی برخلاف گذشته، یک پروسه فردی نیست بلکه باید به صورت گروهی انجام شود و این نکته‌ای است که در فرهنگ‌نویسی ما همچنان به عنوان یک نقیصه مطرح است و بر کیفیت کار هم تأثیر می‌گذارد که باید به‌زودی باید فکری به حال آن کرد. خود من این فرهنگ تخصصی را با همکاری دو تن از دانشجویان دکتری و با هزینه شخصی به پایان بردم که از این نظر موجب تأسف است.

در باره کارهای دیگرتان توضیح دهید و اینکه در حال حاضر مشغول چه فعالیت پژوهشی هستید؟

یکی از کتاب‌هایم «برنامه‌ریزی و توسعه روستایی در ایران» نام دارد که سال ۱۳۸۱ از سوی انتشارات قومس منتشر شد و چاپ سوم آن هم اخیراً در پایان سال ۸۹ به بازار آمد. با توجه به استقبال خوبی که از این کتاب صورت گرفت تصمیم گرفتم آن را با بازنگری و اصلاحاتی در سال ۹۰ تجدید چاپ کنم. «روش‌های تحقیق در جغرافیای انسانی» ترجمه جیمز لینزی، (انتشارات سمت، ۱۳۸۱)، «مقدمه‌ای بر برنامه‌ریزی توسعه روستایی در ایران» (انتشارات، قومس ۱۳۸۳)، «مطالعه و تحلیل شاخص‌ها و روش‌های ارزیابی فرهنگ هنر و ارتباطات در کشورهای مختلف» (دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۲)، «مهارت‌های مطالعاتی برای دانشجویان جغرافیا» نوشته پولین نایل، ترجمه مشترک من و بهروز قرنی آرانی (انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۸۶)، «روابط متقابل شهر و روستا در کشورهای در حال

روستاهای مناطق گوناگون ایران قابلیت‌های فراوانی به لحاظ جاذبه‌های طبیعی و انسانی برای جذب توریسم دارند که باید شناسایی شده و به طور موثر به گردشگران معرفی شوند

تهیه فرهنگ تخصصی در زمینه مفاهیم و اصطلاحات مرتبط با برنامه‌ریزی و توسعه روستایی چه ضرورتی دارد؟

رشته برنامه‌ریزی و توسعه روستایی متناسب با نیازها و ضرورت‌هایی که در کشور وجود دارد در حال گسترش است. این رشته به صورت دانشی میان رشته‌ای عمل می‌کند و به علت ماهیت فرابخشی، بارشده‌های گوناگون علمی از جمله جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، توسعه روستایی، توسعه و ترویج روستایی، برنامه‌ریزی منطقه‌ای و آمایش سرزمین در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکتری در دانشگاه‌های گوناگون مرتبط است و تعداد نسبتاً زیاد استادان، محققان، دانشجویان، مقالات و کتاب‌های تخصصی در این حوزه نشان‌دهنده این موضوع است. ما هم برای تأمین نیاز آموزشی تصمیم گرفتیم «فرهنگ تخصصی مفاهیم و اصطلاحات برنامه‌ریزی و توسعه روستایی» را آماده کنیم. در این فرهنگ تخصصی، مفاهیم، اصطلاحات، نظریه‌ها، تکنیک‌ها و روش‌های مرتبط با برنامه‌ریزی و توسعه روستایی در قالب ۴۷۷ مدخل بررسی شده‌اند که امروزه محققان، برنامه‌ریزان و مدیران این حوزه در فعالیت‌های علمی، آموزشی، پژوهشی و اجرایی خود با آنها سروکار دارند. البته، حدود و قلمرو این رشته وسیع است و به صورت یک علم میان رشته‌ای عمل می‌کند و رشته‌های گوناگونی به ویژه جغرافیا، جامعه‌شناسی، اقتصاد، کشاورزی، معماری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای و آمایش سرزمین در آن سهیم اند. بنابراین لازم بود مدخل‌ها به گونه‌ای انتخاب شوند که بتوانند این قلمرو گسترده را پوشش دهند. مفاهیم و اصطلاحات در این فرهنگ به تناسب اهمیت و کاربرد آنها در حداقل یک پاراگراف و حداکثر دو صفحه بررسی شده‌اند. در تعریف و توضیح هر یک از مفاهیم و اصطلاحات علاوه بر بهره‌گیری از دانش مولفان، از حداقل دو منبع علمی معتبر فارسی یا انگلیسی هم استفاده شده است.

در تألیف فرهنگ تخصصی مفاهیم و اصطلاحات مرتبط با برنامه‌ریزی و توسعه روستایی تا چه اندازه ویژگی‌های فرهنگ‌نویسی رعایت شده است؟

این فرهنگ تخصصی در واقع در حدفاصل میان دانشنامه‌ها (دایره‌المعارف‌ها) و واژه‌نامه‌های تخصصی قرار می‌گیرد. یعنی نه دایره‌المعارف علمی است و نه واژه‌نامه صرف. «فرهنگ تخصصی مفاهیم و اصطلاحات برنامه‌ریزی و توسعه روستایی» می‌کوشد تا در این حدفاصل، جامعیت لازم، گستره و دامنه موضوعی مناسب را داشته باشد، مباحث میان رشته‌ای را هم دربرگیرد و در عین حال در پایان هر مدخل، منابعی مورد استفاده را ارائه دهد.

تاکنون فرهنگ‌نویسی در این شاخه تخصصی یا شاخه‌های مرتبط با آن، سابقه‌ای داشته است؟

پیش از این، یک فرهنگ در زمینه توسعه کشاورزی وجود داشت. در توسعه روستایی هم واژه‌نامه‌ای تدوین شده بود، اما این فرهنگ در نوع خود، آغازگر مسیری تازه است. البته باید به این نکته اشاره کرد که در سایر علوم مانند علوم اجتماعی، اقتصاد و جغرافیا، فرهنگ‌های تخصصی خوبی پدید آمده بود ولی در

رمان «ایراندخت» نوشته بهنام ناصح که به تازگی از سوی نشر آموت منتشر شده با این که نخستین اثر داستانی نویسنده محسوب می‌شود، اما در مدت کوتاهی که از زمان انتشارش می‌گذرد، توانسته نظر خوانندگان و منتقدان را به خود جلب کند. شیوه داستان‌گویی، شخصیت‌های به کار رفته در «ایراندخت» و نگاه نویسنده به مقوله رمان از جمله موضوعاتی‌اند که در این مصاحبه به آنها اشاره شده است اما خود نویسنده که روزنامه‌نگار نیز هست، گاه با پاسخ به پرسش‌ها، سوال جدیدی را در ذهن خواننده ایجاد می‌کند که جز با مطالعه خود رمان جوابی برایش نمی‌توان یافت.

گفت‌وگو با بهنام ناصح

«ایراندخت» را برای سرگرم کردن نوشته‌ام

برای این که بدانم در آن زمان کاغذ بوده یا نه و کاغذ در آن روزگار از کجا تامین می‌شد، ساعت‌ها وقت صرف کردم. خوشبختانه در فراهم کردن برخی منابع خود آقای علیخانی مدیر نشر آموت خیلی همکاری کرد، کاری که شاید هر ناشری وظیفه خود نداند.

رمان «ایراندخت» پراسست از فساد موبدان و کشیش‌های ریاکار؛ فکر نکردید شاید با این کار موجب آزردگی پیروان ادیان دیگر فراهم شود؟

به چند دلیل نه. اول این که فساد کسانی که خود را متولسی یک عقیده می‌دانند، الزاماً ربطی به حقانیت آن عقیده ندارد و در این رمان به صراحت به آن تاکید شده است. می‌بینیم که روزه به در جایی می‌گوید که اگر زرتشت و مسیح هر یک حضور داشتند، وی بدون معطلی در زمره یاران او قرار می‌گرفت. دلیل دوم این که در این داستان در مقابل موبدان دین فروش، بدخشان هم وجود دارد که نمونه یک انسان صالح است و در مقابل پتروس هم پدر فیلیپس قرار داده شده که یک کشیش پاکدامن است.

نکته جالب در رمان شما شخصیت زنان است؛ به نظر می‌رسد زن از نگاه رمان «ایراندخت» موجود منفعلی نیست.

لزومانه همه زنان. در این رمان چند زن حضور دارند که به جز ایراندخت و مادرش، باقی شخصیت‌ها، فرعی‌اند و اتفاقاً اکثر آنها تن به قضا و قدر داده‌اند اما در این میان ایراندخت است که به رغم این که مادرش او را در عین مهربانی، دختری بی‌دست و پا فرض می‌کند، عنان اختیار زندگی‌اش را در دستش می‌گیرد و بدون این که کار به ظاهر قهرمانانه‌ای از او ببینیم، خود را از آفتاء می‌دهد و در صدد ارتقای دیگران برمی‌آید.

هر چه در رمان پیش می‌رویم انگار همزمان با شخصیت روزه، ایراندخت هم تکامل پیدا می‌کند. این طور نیست؟

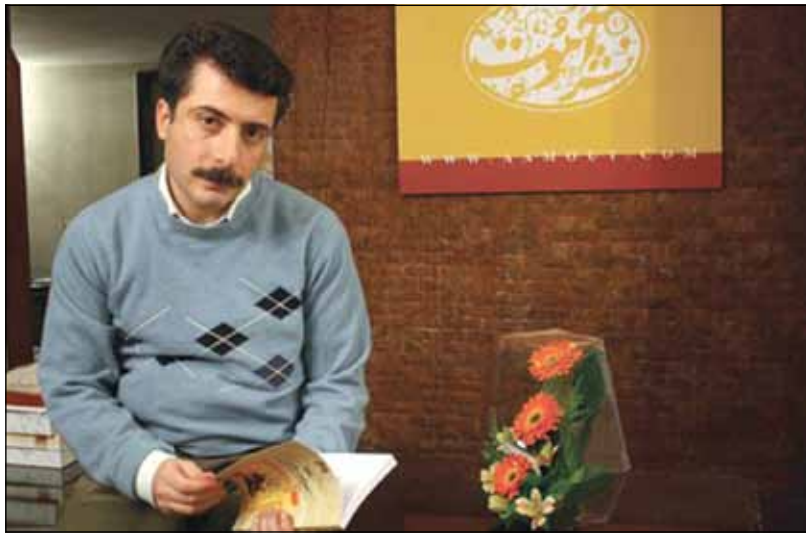
بله همین طور است. هر دو در ابتدا سرگردانند. یکی باسری پر از سوال و دیگری با دلی پر از عشق. یکی سفر را در پیش می‌گیرد و دیگری انتظار را اما کم‌کم هر دو می‌یابند که چیزی بیشتر از سفر کردن و انتظار کشیدن وجود دارد و همین می‌شود که بزرگ‌تر و متکامل‌تر می‌شوند.

آیا می‌شود در مقابل روزه که فردی است که به سمت آگاهی می‌رود، گشتاسب دایی شیرین عقل ایراندخت را قرار داد؟

چندان لزومی نمی‌بینم که در این رمان یا هر رمان دیگری به ازای هر شخصیتی، به دنبال شخصیت مقابلش باشیم اما درباره گشتاسب شاید به نحوی بشود حرف‌تان را تایید کرد. جنون و بی‌آزاری گشتاسب باعث می‌شود که دوستش داشته باشیم و حتی دلمان به حالش بسوزد و اگر چه می‌بینیم اتفاقاً در آنها او سر از همان کاروانی درمی‌آورد که روزه به آن پیوسته، اما به نظر می‌رسد علت مهاجرت هر یک از آنها کاملاً متفاوت است. یکی را آگاهی و اراده و دیگری را جهل مطلق به این راه کشانده است.

تصور می‌کنید خوانندگان کتابتان بیشتر چه کسانی باشند؟

درست نمی‌دانم اما امیدوارم از نظر تعداد زیاد و از نظر طیف مخاطب، گروه گسترده‌ای را در بر بگیرد. فکر می‌کنم این آرزوی هر نویسنده‌ای است.

دوران ساسانیان بر ایسم نمونه یک حکومت روزه زوال است. حکومتی که سرانجام فساد و تباهی، ریا و بی‌عدالتی آن را از پشتوانه‌های مردمی‌اش خالی کرده و مثل یک سیب پوسیده آماده افتادن کرده است. سیب گندیده محکوم به افتادن است و این مساله‌ای است که روزه به ربه واکنش و پرسش واهی دارد و او را سرانجام مجبور به ترک وطن می‌کند.

در صفحه ابتدایی کتاب یاد آور شده‌اید که این رمان یک رمان تاریخی نیست. علت این تاکید چه بود؟

خواننده‌ای که از تاریخ اطلاعات بیشتری دارد، همان طور که در انتهای کتاب هم اشاره می‌شود، متوجه می‌شود که زندگی روزه به یکی از شخصیت‌های تاریخی نزدیک است و در واقع از زندگی او الهام گرفته شده است اما از آن جاکه کارمان، یادست کم این رمان، روایت تاریخ نیست، عناصر تخیلی و ماجراهای فرعی زیادی وارد ماجرا شده‌اند که سندی تاریخی ندارند. از این بابت نخواستم به تحریف تاریخ یادروغ‌گویی متهم شوم. هر چند در خود تاریخ هم کم دروغ‌نیا شده است؛ مثلی است که می‌گوید: تاریخ، دروغ راست‌نماست و رمان، راست دروغ‌نما.

همان طور که گفتید در این رمان داستان‌های فرعی هم دیده می‌شوند که از زبان برخی از شخصیت‌ها روایت شده‌اند که به نظر می‌رسد خوب هم جا افتاده‌اند. منبع این داستان‌ها کجاست؟

برخی را از انجیل انتخاب کردم و بعضی ربه تناسب اثر از متون کهن فارسی. مثلاً حکایت بر صیبارا با تغییر و باز نویسی از «جوامع الحکایات» محمد عوفی به دست آوردم.

برای درک و توصیف دوران ساسانی دچار مشکل نشدید؟

چند ماه پیش از شروع رمان، به تحقیق گذشت. هر چند همان طور که گفتیم قرار نبود رمان تاریخی بنویسم اما نمی‌خواستیم مغایرتی هم با تاریخ داشته باشد. به همین دلیل به مطالعه برخی کتاب‌هایی که به تاریخ ساسانی و به ویژه اواخر این دوره می‌گذشت و همین طور شخصیتی که در این داستان از آن الهام گرفته‌ام پرداختم و در طول کار هم هر جا دچار شک و تردید می‌شدم، مجبور بودم تحقیق کنم مثلاً خاطر هست

بار نمی‌رفتم و زمانی که در این بخش آنچه به دنبال می‌گشتم یافتم، از این که کتاب را نوعی سرگرمی محسوب می‌کنند حساسی جا خوردم و حتی کمی به من بر خورد اما الان کم کم دارم به این نتیجه می‌رسم که رمان واقعاً سرگرمی است.

حتی رمان‌های فلسفی و روان‌شناختی را هم در این دسته قرار می‌دهید؟

راستش این طور فکر می‌کنم. اصلاً مگر رمان خوبی وجود دارد که فلسفه و روان‌شناسی در آن نباشد؟! از این گذشته اگر با خودمان و روست باشیم، ما برای چه رمان می‌خوانیم؟ مگر غیر از این است که می‌خواهیم از خواندنش لذت ببریم و سرگرم شویم؟ در غیر این صورت می‌رفتم فلسفه‌هگل و مقالات فرید را مطالعه می‌کردیم. به نظر من حتی وقتی دور هم می‌نشینیم و راجع به سیاست هم صحبت می‌کنیم (نه جلسات تخصصی و جدی سیاسی) به نوعی دنبال سرگرمی هستیم؛ در این که نقاط مشترکی در سخنانمان پیدا کنیم یا نظرات دیگران را به چالش می‌کشیم، به نحوی سرگرم می‌شویم. مفهوم سرگرمی را نباید فقط به‌سازی کامپیوتری و لطیفه گفتن‌نزل بدهیم و آن را معادل گذرانیدن وقت بگیریم. به همین خاطر، این که می‌گویم رمان برای سرگرمی است به این معناییست که چیزی پشتش نیست، البته ممکن است آنچه برای شما سرگرم‌کننده باشد برای من نباشد و برعکس ولی معتقدم کسی که از خواندن رمان «در جستجوی زمان از دست رفته» پرست لذت می‌برد هم به نوعی دنبال سرگرم شدن است.

بگذارید برگردیم به رمان «ایراندخت». چرا دوره ساسانی را انتخاب کردید؟

چند ماه پیش از شروع رمان، به تحقیق گذشت. قرار نبود رمان تاریخی بنویسم اما نمی‌خواستیم مغایرتی هم با تاریخ داشته باشد به همین دلیل به مطالعه برخی کتاب‌های تاریخی پرداختم

خوب است مصاحبه را با اسم کتاب شروع کنیم؛ چرا «ایراندخت»؟

همان طور که حتماً رمان را خوانده‌اید می‌دانید که داستان این کتاب در زمان ساسانیان می‌گذرد. طبیعی است که برای دختری که یکی از شخصیت‌های اصلی داستان است باید نامی ایرانی و کهن انتخاب می‌کردم و بین اسامی‌ای که وجود داشت، بهتر دانستم نامی باشد که به گوش امروزی‌ها هم چندان نا آشنا نباشد.

آیا برای نام‌های «ایراندخت» و در مقابل برای مرد مورد علاقه‌اش «روزبه» می‌توان معنایی کنایی هم در نظر گرفت؟

میلان کنسرادر جایی گفته بود هر اسمی بدون فامیلی در داستان می‌تواند معنایی استعاری به خود بگیرد، راستش من هم بدم نمی‌آید که این اتفاق در این کتاب بیفتد. گو این که شاید در ابتدا خودم هم زیاد توجهی به آن نداشتم. نام ایراندخت از دو واژه ایران و دخت که همان دختر باشد تشکیل شده است؛ به عبارتی می‌توان گفت دختر ایران و نام روزه که باز نامی قدیمی است و امروزه به گونه‌های مختلف از جمله «بهر روز» استفاده می‌شود، می‌تواند معنایی گسترده‌تر از صرفاً یک نام باشند. یاد در نظر گرفتن این که در تمام داستان هم دختر در انتظار روزه نشسته است، شاید بشود به سوال شما جواب مثبت داد اما اگر قرار باشد این کار را برای همه شخصیت‌های کتاب انجام بدهید آن وقت شاید راه به جایی نبرید.

با این که زمان داستان، مربوط به دوران ساسانی است اما شما برخلاف خیلی از نویسندگان، زبانی امروزی را برای تفر کتاب انتخاب کردید، چرا؟

راستش ابتدا مردد بودم که چه نوع نثری را انتخاب کنم ولی چند صفحه که از نوشتن رمان گذشت، به این نتیجه رسیدم که زبان امروزی بهتر جواب می‌دهد. در واقع هر زبان دیگری هم انتخاب می‌کردم زبان مردم دوره ساسانی نبود اما همان طور که در برخی نمایشنامه‌ها، داستان‌ها و به ویژه فیلم‌های تاریخی رایج شده است، زبانی آرکاییک و قلبنه‌سلبه انتخاب می‌کنند تا حس و فضای زمان باستان القاء شود، من ترجیح دادم این کار را نکنم.

دلیلش چیست؟

می‌خواستم داستان برای خواننده راحت‌تر خوانده شود.

همان طور که از زمان تان برمی‌آید مثل این که برای شما داستان‌گویی مهم است؟

البته همین طور است. برخلاف برخی از نویسندگان که این کار را کسر شأن خود می‌دانند، من اقرار می‌کنم که به خود داستان و ماجرا در داستان اهمیت زیادی می‌دهم چون معتقدم در درجه اول باید خواننده‌ام را سرگرم کنم. برای این کار راه‌های گوناگونی وجود دارند و این راهی بود که من بلد بودم.

یعنی شما برای سرگرم کردن مردم رمان نوشته‌اید؟

اگر بخواهم به شما جواب کوتاه بدهم باید بگویم، بله. اما پاسخ طولانی‌تر این می‌شود که مفهوم سرگرمی در کشور ما کمی بد جا افتاده است. شاید هم با خودمان روست نیستیم. خوب به خاطر دارم روزهای اولی که در بین اخبار خیرگزارای های خارجی دنبال خبرهای مربوط به کتاب می‌گشتم، سرگردان بودم؛ چرا که در هیچ بخشی آن را پیدا نمی‌کردم سرانجام وقتی یکی از دوستان راهنمایی‌ام کرد که باید به بخش Entertainment یا سرگرمی بروم به هیچ وجه زیر

از چهارشنبه تا سه‌شنبه با سرای اهل قلم

آغازی برای تحقیق و راهکارهای فرزندپروری

سرای اهل قلم خانه کتاب با برگزاری نشست‌های نقد و بررسی و معرفی کتاب و همچنین ایجاد فضایی مناسب برای گفت‌وگو و تبادل نظر اهالی قلم، زمینه رشد و اعتلای فرهنگی کشور را مهیا می‌کند. سرای اهل قلم هفته گذشته با موضوعاتی نظیر نقد و بررسی کتاب «ژنومیک و تغذیه» و نقد و بررسی کتاب «فرزندپروری، چگونه فرزندم را تربیت کنم» پذیرای دوستان کتاب، نویسندگان و اهالی قلم در سال جدید بود. در ادامه خلاصه‌ای از مباحث مطرح شده در این جلسات از نظر می‌گذرد.

شروعی برای تحقیق درباره تغذیه

نشست نقد و بررسی کتاب «ژنومیک و تغذیه» اثر رچینا بایر گلیوس فلوه و جیمز جویست از جمله برنامه‌های سرای اهل قلم در هفته گذشته بود که با حضور دکتر داریوش فرهود، استاد پیشین ژنتیک پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران و کارشناس رسمی سازمان جهانی بهداشت در رشته ژنتیک انسانی، دکتر محمدرضا وفار، رئیس انجمن تغذیه ایران و دانشیار دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران، سمیه اطهری نیک‌عزم، مترجم کتاب «ژنومیک و تغذیه» و برخی از استادان و دانشجویان حوزه ژنتیک در سرای اهل قلم برگزار شد.

فرهود: «ژنومیک و تغذیه» مشخص کرده که ویژگی‌های ژنتیکی چه نقشی در مصرف مواد غذایی و ریز مغذی‌ها دارند و برعکس، غذا چه نقشی در فعال‌سازی ژن‌ها ایفا می‌کنند. «ژنتیک و تغذیه» و «تغذیه و ژنتیک» دو رشته مرتبط و جدایی‌ناپذیر از یکدیگر نیستند. امروزه بسیاری از پایان‌نامه‌های دانشجویان در این حوزه تدوین می‌شوند و همین امر نشان‌دهنده اهمیت این دور رشته علمی در کشور است. از دو دهه گذشته جوامع پیشرفته پزشکی روشن کردند که تر مینولوژی‌های مختلف ژنومیک و تغذیه، ژنتیک بیماری‌های روانی و سایر علوم مرتبط به علم ژنتیک اند. همه مسایل ژنتیکی اند، حتی ابتلا به بیماری‌های ویروسی و بیماری‌هایی مانند ایدز که هیچ کس شکی در واگیر دار بودن این بیماری‌ها ندارد. در آینده تمام تشخیص‌های پزشکی حتی واکسیناسیون بر مبنای ژنتیک استوار خواهد بود. در این کتاب مشخص شده که افراد به لحاظ ویژگی‌های ژنوتیپی و ژنتیکی با یکدیگر متفاوتند

مباحث بیشتری در این حوزه نیست.

وفا: در دهه ۱۹۷۰ صندوق حمایت از کودکان سازمان ملل کتابی را با عنوان «ماورای بقا» منتشر کرد و این کتاب، عاملی برای پیگیری بحث‌های سلامت و حمایت از کودکان شد. در این سال‌ها جامعه پزشکی مطرح کرده که تنها نباید به فکر نجات جان انسان‌ها بود در مسان‌بیماری‌ها بود، بلکه باید از هر فردی حداکثر توان لازم را مورد بهره‌برداری قرار داد. با تولد هر نوزاد یک ظرفیت جدید برای رشد و پیشرفت

و بر مبنای این تفاوت می‌توان وضعیت سلامت و تغذیه افراد را مشخص کرد. انسان، موجود پیچیده‌ای است که برای نگارش خصوصیات ژنتیکی‌اش احتیاج به نگارش صدها کتاب است. مولفان این کتاب هم دو استاد برجسته دانشگاه آلمانند و کتاب را به زبان انگلیسی تألیف کرده‌اند. به نظر من، ترجمه‌های بسیار خوب بهتر از تألیف‌های ضعیف‌اند. تألیف با کیفیت نیازمند مولف صاحب‌نظر است. متأسفانه بسیاری از کتاب‌های تألیفی در حوزه‌های گوناگون تنها از بررسی‌های کتابخانه‌ای نشأت گرفته و منبع مشخصی ندارند. تحرک و پویایی علم ژنتیک با دیگر علوم قابل مقایسه نیست. یکی از نویسندگان این حوزه در کتاب خود خطاب به مخاطبان نوشته است: «امروز که کتاب به دست شما می‌رسد، قدیمی خواهد بود.» مطالب ژنتیک در هر لحظه قدیمی می‌شوند، بهتر این است که ارزشمندترین کتاب‌های روز دنیا در این حوزه ترجمه شوند. خوشبختانه کتاب «ژنومیک و تغذیه» محتوای مورد نیاز استادان و دانشجویان را در بر دارد و نیازمند

برنامه این هفته سرای اهل قلم

برنامه هفتگی سرای دائمی اهل قلم از سوی خانه کتاب به ترتیب زیر اعلام شد:

شنبه ۲۷ فروردین: نقد و بررسی کتاب «شخصیت در فرهنگ» با حضور دکتر مهدی ثریا، دکتر ایرج ساعی ارس، دکتر علی حسین سازمند و سپیده باطنی از ساعت ۱۷ تا ۱۹.

یکشنبه ۲۸ فروردین: نقد و بررسی کتاب «تاریخ و روایت» با حضور دکتر الهام ملک‌زاده، فاطمه موسوی و خدیجه معصومی از ساعت ۱۷ تا ۱۹.

دوشنبه ۲۹ فروردین: کارگاه داستان‌نویسی با حضور فیروز نوزی جلالی از ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۶:۴۰.

نشست دوم: نقد و بررسی کتاب «مراقت از سالمندان» با حضور دکتر محمد صمدانی فرد، دکتر محسن ارجمند، دکتر رویا حبیبی و زهره سعیدی از ساعت ۱۷ تا ۱۹.

سه‌شنبه ۳۰ فروردین: نشست شعرخوانی با حضور جمعی از شاعران از ساعت ۱۷ تا ۱۹.

چهارشنبه ۳۱ فروردین: نشست با موضوع «زیبایی و عشق در اشعار عارفانه سعدی و عطار» (به مناسبت بزرگداشت سعدی و عطار) با حضور مهدی کیایی، دکتر ایرج داداشی و دکتر علی محمد صابری از ساعت ۱۷ تا ۱۹.

راهکارهای کاربردی برای فرزندپروری

نشست حوزه روان‌شناسی سرای اهل قلم در هفته گذشته به نقد کتاب «فرزندپروری؛ چگونه کودکم را تربیت کنم» نوشته دکتر فریبا عربگل اختصاص داشت. این نشست با حضور نویسنده کتاب (فریبا عربگل)، سعیده نوزبان و سپیده باطنی برگزار شد.

باطنی: کتاب «فرزندپروری» مختصر و مفید و ویژه خانواده‌ها برای تربیت فرزندان انسان‌سوی نشر قطره منتشر شده است. مطالب اصلی کتاب برای همه خانواده‌ها و والدین نیازمند آموزش تربیت صحیح مناسب است. یکی از نقاط ضعف این اثر نپرداختن، نویسنده به مشکلات رفتاری و انتساب آنها به ژنتیک یا محیط است. بهتر این بود که نویسنده فصل مشخصی برای روشن کردن خصوصیات وراثتی، محیطی و آموزش مباحث به کودکان اختصاص می‌داد.

نوزبان: چرا بچه‌ها دارای رفتارهای متفاوتی‌اند؟ ویژگی‌های صحیح رفتاری چیست؟ علل مشکلات رفتاری بچه‌ها کدامند؟ آیا محیط خانواده در ایجاد اختلالات رفتاری نقش دارد؟ چه عواملی رفتار را شکل می‌دهد؟ رابطه موثر چه نوع رابطه‌ای است؟ چه زمانی باید از پاداش و تنبیه استفاده کرد؟ این پرسش‌ها مباحث اصلی این کتاب را تشکیل داده‌اند.

مباحث این کتاب با زبان ساده برای والدین بدون تحصیلات دانشگاهی تا بیشترین سطح تحصیلات آکادمیک قابل استفاده‌اند. جمله‌ها با آرایه راهکارهای کاربردی تشریح و از نظر به‌پردازی صرف پر هیز شده‌اند.

یکی از نکات قابل توجه کتاب، استفاده از استعاره‌های گوناگون است. یکی از این نوع استعاره‌ها، منابع طلا و سنگ‌های قیمتی است. به عقیده نویسنده بیان، زمانی که فاصله عاطفی میان والدین و بچه‌ها زیاد

بشریت ایجاد می‌شود. مطالعات گوناگون نشان داده که اگر کمبود تغذیه در میان افراد حاکم شود، نخست قدرت توجه و تمرکز ذهنی از بین می‌رود و سپس به همه جنبه‌های سلامت لطمه وارد می‌شود. سال‌های میانی دهه ۱۹۷۰، سال‌های شگفت‌انگیز رشد دانش تغذیه محسوب می‌شوند. ژنتیک با کمک به ارتقای کیفیت زندگی، پیشرفت علوم پایه، بررسی نقش دانش سلولی مولکولی و تغذیه در ارتقای سلامت جوامع گام‌های موثری برداشته است. مترجم این اثر، متن دشواری را با همکاری سه نفر از دیگران دانشجویان علاقه‌مند این حوزه ترجمه و کتاب هم توسط دکتر فرهود، مهر تأیید خورده است. این نوشتار قابل استفاده برای دانشجویان و استادان در بحث تغذیه و ژنتیک و مواد مغذی خواهد بود.

نیک‌عزم: در دهه‌های گذشته، تغذیه یک رشته ساده و صرف رژیم درمانی به شمار می‌آمده است اما با پیشرفت علوم مشخص شد که تغذیه ارتباط گسترده‌ای با علوم دیگر دارد و جایگاه تحقیق برای علاقه‌مندان در این رشته فراهم شد. تقابل مباحث ژنومیک و ژنتیک غذا یکی از بحث‌های مهم کتاب است. در مباحث ژنومیک، تعامل ژن و ماده مغذی در نظر گرفته می‌شود؛ به این معنا که تمام غذاها پس از مصرف در مراحل رونویسی و سنتز پروتئین در بدن تأثیر می‌گذارد و این امر به تشخیص و پیشگیری از بیماری‌هایی چون دیابت، سرطان، بیماری قلبی-عروقی،... در سراسر جهان کمک مناسبی می‌کند. با شناسایی این ژن‌ها می‌توانیم تغذیه و عوامل غذایی مناسب‌تری استفاده کنیم. ژنتیک غذا که پیش‌تر مورد توجه استادان قرار داشت، به بحث درباره این که چرا افراد نسبت به یک ماده غذایی واحد پاسخ مختلف می‌دهند، اختصاص دارد. در این کتاب تلاش شده تا ترجمه مناسبی به استادان و دانشجویان ارائه شود. این اثر شروعی برای تحقیقات بعدی در زمینه تغذیه در رشته‌های گوناگون خواهد بود.

نوجوانان و بحران این دوره خود نیازمند آثار بیشتری است. فرزندپروری یک پرسه‌سنگین خانوادگی است. والدین باید ارزش‌ها و رفتارهای مثبت و منفی را بداند و آمادگی فرزندآوری داشته باشند. متأسفانه عموم افراد یاد گرفته‌اند که تاریخ‌های گوناگون زندگی خود را اعم از تحصیل، ازدواج و تربیت فرزند پشت سر بگذارند، اما این که چه میزان آمادگی این مراحل را دارند، به ویژه در شرایط کنونی جامعه با فشارهای مختلف روانی، کمتر اهمیت دارد.

تاکنون کتاب‌های ارزنده و مناسبی در حوزه روانشناسی رشد در کشور ترجمه شده‌اند. نخستین مبحثی که باید درباره بچه‌ها دانست، نوع مزاجشان است. بچه‌ها به لحاظ آرامش، فعالیت، حرکت و دیگر خصوصیات با یکدیگر متفاوتند، اما این امر نباید به اهمیت بیشتر ژنتیک در تربیت بچه‌ها منجر شود. در بخشی از کتاب اشاره شده که بچه‌ها با تولد، ویژگی‌هایی را با خود به دنیای می‌آورند و اگر در محیط متناسب بزرگ شوند، صفات نامطلوبشان تعدیل می‌شود، اما به صورت کامل از بین نمی‌رود. محیط پر تنش، دعوا، جنگ و جدال اعضای خانواده با یکدیگر، بچه‌ها را با وجود نداشتن معضلات ژنتیکی، مشکل‌دار تربیت می‌کند. شیوه‌های صحیح فرزندپروری و مهارت‌های زندگی که از سوی سازمان بهداشت جهانی ارائه شده، یکی از مهم‌ترین راهکارها برای تربیت درست بچه‌هاست.

در این نوشتار اشاره شده که ارتباط والدین با یکدیگر و دعوا و کشمکش آنها، محیط خانوادگی را متشنج می‌کند. والدین با روش تربیتی مقتدرانه بهترین و سالم‌ترین فرزندان را پرورش می‌دهند. در این کتاب آمده که دستورات والدین به فرزندان نباید زیاد، پشت سرهم، انتزاعی و مبهم باشد، بلکه تمام مباحث همراه با آموزش صحیح آرایه شوند.

مریم اسدی جعفری

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، دوم اردیبهشت ماه ۱۳۹۰، وارد سی و دومین سالگرد تاسیس خود خواهد شد. این نهاد مردمی و انقلابی در طول این سه دهه، فراز و نشیب‌های زیاد عملیاتی مانند فتنه منافقین، غائله کردستان و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران را پشت سر گذاشته، اما با این وجود، از حوزه فرهنگ و انتشار کتاب نیز غافل نشده است. بیش از ۱۵ مرکز اصلی تحقیقاتی - انتشاراتی در طول ۳۲ سال فعالیت سپاه شکل گرفته‌اند که مجموع کتاب‌های منتشر شده توسط این مراکز از مرز ۵ هزار عنوان گذشته است. این آثار در حوزه‌هایی مانند «انقلاب اسلامی»، «دفاع مقدس»، «عمرانی»، «فنی - مهندسی»، «نظامی - امنیتی» و «پزشکی»، «سیاسی»، «اجتماعی» و «عقیدتی» به‌همت نهادهایی چون «مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس»، «دانشگاه امام حسین (ع)»، «پژوهشکده شهید محلاتی»، «دانشگاه پزشکی بقیه‌الله (عج)» و «کنگره‌های سرداران و شهدای سراسر کشور» تدوین شده‌اند. سردار رمضان شریف، مسوول معاونت روابط عمومی و انتشارات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، در گفت و گو با کتاب هفته به تشریح فعالیت‌های نهادهای انتشاراتی سپاه پاسداران پرداخته است.

گفت و گو با مسوول معاونت انتشارات سپاه پاسداران

دست پاسدار نباید خالی از کتاب باشد

محلی فعال است.

با این گستره، سپاه پاسداران نهادهای انتشاراتی دیگری هم دارد.

بله. مرکز تالیفات کتاب‌های درسی یکی دیگر از بخش‌های انتشاراتی سپاه پاسداران است که آثار حوزه‌های عقیدتی، نظامی و سیاسی را برای دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی مربوط به سپاه منتشر می‌کند. این مرکز تاکنون، حدود ۸۰ عنوان کتاب تولید کرده است. انتشارات مرکز تحقیقات شهید محلاتی (پژوهشکده تحقیقات اسلامی سپاه) وابسته به حوزه نمایندگی ولی فقیه هم در حوزه تدوین کتاب‌های علوم انسانی، فرهنگ دینی، معارف اسلامی و حوزه‌های سیاسی فعال است و آثار خود را توسط چند ناشر مانند «زمزم هدایت» منتشر می‌کند. برخی از مجموعه‌ها مانند روابط عمومی سپاه نیز کتاب‌های مربوط به حوزه اطلاع‌رسانی عملکردهای سپاه پاسداران، چون تاریخچه نیروها و بیانیه‌های آنها را در طول دهه‌های اخیر به صورت کتاب‌های مرجع تدوین و منتشر می‌کند. همچنین قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء (ص)، پروژه‌های مهندسی خود را مستندسازی کرده و در قالب کتاب به چاپ می‌رساند. بسیاری از این کتاب‌ها با موضوع‌های کشاورزی، صنعت، سدسازی، اسکله‌سازی و محصول بومی کردن دانش‌های عرصه سازندگی در ایران است.

ساختار انتشاراتی سپاه، منشوری از کتاب‌های مذهبی، سیاسی، فرهنگی، علمی و ادبی را شامل شده که قطعاً گنجینه کاملی از این آثار در طول ۳۲ سال اخیر شکل گرفته است. گرچه جمع‌آوری حجم عظیم این کتاب‌ها کار دشواری است، اما آیا بر نامه‌ای برای ساماندهی این آثار دارید؟

سپاه پاسداران از دو سال قبل، غرفه‌ای در نمایشگاه بین‌المللی کتاب در نظر گرفته که مراکز انتشاراتی سپاه را همراه تولیداتشان معرفی می‌کند. حضور در این نمایشگاه، بستری شد تا به گذشته کتاب‌های سپاه هم فکر کنیم. بنابراین با تمامی بخش‌های انتشاراتی سپاه در سراسر کشور مکاتبه کرده تا بانک جامع کتاب سپاه را داشته باشیم. در حال حاضر، بخش عمده این آثار، یعنی حدود ۵ هزار عنوان اثر، جمع‌آوری شده است و این فرآیند تا دو ماه دارد. اهمیت این موضوع برای تدوین تاریخچه سپاه در عرصه نشر، در خانواده سپاه مشخص شده و جافاتده است.

چگونه این اهمیت برای کارکنان سپاه پاسداران تشریح شد؟

انتظار مقام معظم رهبری به صورت برداشت عمومی و جاری از سپاه پاسداران، این است که مجموعه بزرگی مثل سپاه باید همیشه به‌روز باشد و کتاب، یکی از ابزارهای افزایش دانش است. اما آنچه درباره توجه به مقوله کتاب و کتابخوانی در سپاه می‌توان گفت، این است که فرماندهان معتقدند دست پاسدار نباید از کتاب خالی باشد و این افزایش آگاهی، در مقوله جنگ نرم نیز موثر است. میزان توجه خانواده سپاه به کتاب و کتابخوانی، قابل قبول است و بر مبنای نظر سنجی‌های صورت گرفته و با توجه به فعالیت کتابخانه‌ها و انتشاراتی‌های سپاه، در جایگاه رضایت‌بخشی قرار دارد. البته هنوز تا نقطه آسانی، فاصله زیادی داریم.

درباره بخش‌های انتشاراتی علمی و فنی سپاه هم توضیح می‌دهید؟

فعالیت‌های انتشارات دانشگاه امام حسین (ع)، عمدتاً در فضای ترجمه و تالیف کتاب‌های مرتبط با علوم پایه، فنی - مهندسی و علوم انسانی صورت می‌گیرد که هر سال، در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران نیز شرکت می‌کند.

آیا دانشگاه امام حسین (ع)، با دانشگاه‌های نظامی خارج از کشور در حوزه تبادل کتاب تعامل دارد؟

بله. این دانشگاه‌ها آخرین دستاوردها و تالیفات خود را تبادل می‌کنند.

این تبادل، تنها بین دانشگاه‌های کشورهای منطقه صورت می‌گیرد؟

خیر. صرفاً این‌طور نیست. دانشگاه امام حسین (ع) با کشورهای صاحب دانش خاص مانند روسیه، چین و برخی از کشورهای اروپایی ارتباط دارد. تبادل کتاب و مقاله علمی و همچنین حضور در کنگره‌ها و سمینارهای تخصصی نیز بین این دانشگاه‌ها صورت می‌گیرد. دانش نظامی در دنیا، محصول تجربه بشر است و دیگر کشورها مشتاق دست‌یابی به تجارب مادر دوران دفاع مقدس‌اند. برای آنها بسیار مهم است که با وجود دانش نظامی و پشتیبانی محضی که از صدام داشتند، ایران چگونه در این جنگ پیروز شده و هشت سال مقاومت کرده است؟ رمز این پیروزی برای آن‌ها بسیار اهمیت دارد و کاملاً مشهود است که محققان آنها به شدت مشغول بررسی‌های عمیق و مستقیم در حوزه نظامی و حتی ریشه‌یابی دلایل حضور مردم در صحنه‌اند. پژوهشگران خارجی همچنین، در پی دست‌یابی به مفاهیمی مانند شهادت و ایثارند.

فعالیت‌های پژوهشی و انتشاراتی سپاه پاسداران در عرصه علوم پزشکی در چه مرحله‌ای است؟

دانشگاه بقیه‌الله (عج) به عنوان بخشی از ساختار سپاه پاسداران، در حوزه علوم پزشکی فعالیت می‌کند و یکی از شاخصه‌های کار این دانشگاه، بررسی تأثیرات استفاده از سلاح‌های شیمیایی غربی‌ها توسط حزب بعث عراق در جنگ تحمیلی است. تاکنون، مطالعات و تحقیقات زیادی در این عرصه صورت گرفته و مقالات علمی و کتاب‌های متعددی در این باره منتشر شده‌اند. دانشگاه بقیه‌الله (عج) در فضای انتشارات علوم پزشکی، با تأکید بر بومی‌سازی و مطالعات میدانی

دانشگاه‌های نظامی مرتبط با سپاه قرار می‌گیرد و از سوی دیگر، دانشجویان دافوس و دوره عالی جنگ سپاه نیز با تکیه بر آموزش‌های فرماندهان پاراویان جنگ سپاه در کلاس درس، با تجربیات دوران جنگ آشنا می‌شوند. همچنین در دانشگاه دفاع ملی هم بعضاً از این آثار استفاده می‌کنند.

کتاب‌های ادبی مربوط به سپاه پاسداران و دفاع مقدس، به‌همت سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس سپاه و بسیج تدوین می‌شوند. درباره فعالیت این سازمان نیز توضیح دهید.

سازمان حفظ آثار سپاه، ناظر بر تدوین و نگارش خاطرات رزمندگان، عملیات‌ها و انتشار کتاب‌های ویژه‌روایان کاروان‌های راهیان نور است. همچنین تدوین زندگی‌نامه سرداران شهید و شخصیت‌های موثر در دفاع مقدس، بخش دیگری از فعالیت‌های این سازمان را شکل داده است.

در سال گذشته، برخی از کتاب‌های سازمان حفظ آثار سپاه مانند «مهاجرین» و «سربازان‌های ابری» مورد استقبال مخاطبان قرار گرفته‌اند. قطعاً این آثار شاخص در تهران و به‌صورت متمرکز کارشناسی می‌شوند. آیا برنامه خاصی برای کارشناسی کتاب‌های اداره‌های حفظ آثار شهرستان‌ها نیز در نظر گرفته شده است؟

کتاب‌های مرتبط با تاریخ دفاع مقدس که در تهران یا شهرستان‌ها تدوین می‌شوند، در پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس مورد بررسی قرار می‌گیرند تا مغایرتی با واقعیت‌های جنگ نداشته باشند. اما آثاری که به تشریح نقش سپاه در دفاع مقدس می‌پردازند، پس از بررسی داخلی در ساختار سپاه به چاپ می‌رسند. اما اگر کتابی درباره کلیت جنگ مانند طراحی و شکل‌گیری عملیات‌ها، فضای سیاسی حاکم بر جنگ و نحوه مشارکت ارتش، جهادسازندگی و سپاه پاسداران در یک عملیات باشد، باید توسط پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس تایید شود.

جنبه ادبی کتاب‌های سازمان حفظ آثار سپاه در کجا بررسی می‌شود؟

مکانیسم خاصی در این باره نداریم. البته سازوکار آن در بخش تایید محتوای حوزه نمایندگی ولی فقیه در سپاه پاسداران دیده شده و تمامی آثار از این مجرا مجوز نشر می‌گیرند.

از آنجایی که پتانسیل خوبی در ساختار سازمان حفظ آثار سپاه برای نگارش کتاب‌های ادبی و هنری درباره دفاع مقدس وجود دارد، شاید لازم باشد کمیسیون متشکل از نویسندگان شاخص جنگ در این سازمان حضور داشته باشند و جنبه‌های ادبی کتاب‌ها را بررسی کنند.

پیشنهاد خوبی است. اما شاید به دلیل وسعت و گستردگی نهادهای انتشاراتی سپاه در سطح کشور، این کار امکان‌پذیر نباشد. برای مثال، کنگره‌های سرداران و شهدای هر استان، زیر نظر سازمان حفظ آثار سپاه مشغول فعالیتند و همه آنها درباره شهدای استان خود، آثار ادبی و هنری تدوین می‌کنند. با این اوصاف، عملی شدن چنین کاری امکان‌پذیر نیست.

البته بسیاری از نویسندگان برجسته دفاع مقدس، در استان‌های گوناگون حضور دارند. شاید بتوان این کمیسیون‌های ادبی را به صورت استانی شکل داد.

امسال سی و دومین سالگرد تاسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و این نهاد، در حال نزدیک شدن به سن تکامل است. پیش از این، انعکاس فعالیت‌های علمی - تحقیقاتی مانند تدوین تاریخ دفاع مقدس و دستاوردهای علمی و فن‌آوری سپاه در طول سال‌های اخیر، جزو مأموریت‌های فرهنگی سپاه اعلام شده بود. آیا راهبردهای به این اهداف افزوده شده است؟

سپاه پاسداران ذاتاً به عنوان یک ارگان فرهنگی پایه‌گذاری شده و در کنار فعالیت نسبتاً طولانی در حوزه نشر، متناسب با شرایط انقلاب و کشور، وارد دیگر حوزه‌ها نیز شده است. بنابراین فعالیت‌های فرهنگی، یکی از مهم‌ترین اهداف بنیان‌گذاران و طراحان سپاه پاسداران بوده که همان عمق بخشی به گفتمان انقلاب اسلامی در داخل و خارج از کشور محسوب می‌شود و بخشی از فلسفه وجودی سپاه پاسداران را شکل داده است. اگر سپاه بخواند بر مبنای مأموریت خود در دستاوردهای انقلاب اسلامی دفاع کند، باید در حوزه‌های مأموریتی خود صاحب مطالعه، اشراف اطلاعاتی و تئوری و برنامه‌روشن باشد. پس باید تئوری انسانی خود را سازماندهی و امکانات مورد نیاز خود را در حوزه‌های مختلف تهیه کند.

درباره گستره فعالیت‌های انتشاراتی سپاه پاسداران در عرصه‌های علمی، فرهنگی و به‌ویژه دفاع مقدس توضیح دهید.

سپاه در حوزه‌های مختلف و متناسب با هر فعالیتی، در عرصه نشر فعال است. برای مثال در مقوله دفاع مقدس، سه نهاد مشخص، مشغول بررسی، تدوین و انتشار اثر در این باره‌اند. مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، نخستین نهادی است که مسوولیت بیان نقش و کارکرد سپاه در دوران دفاع مقدس را با تکیه بر اسناد، مدارک و نوارهای ضبط‌شده توسط طراحان جنگ و همچنین گفت و گو با فرماندهان جنگ، بر عهده دارد.

در واقع، تجربیات فرماندهان پاسدار در بخش نظامی را به صورت کتاب منعکس کرده تا پس از تبدیل شدن به دانش بومی، در دانشگاه‌ها، دافوس و دوره عالی جنگ سپاه تدریس شوند. به عبارت دیگر، پیاده کردن تجارب جنگ، تبدیل آنها به یک تئوری علمی و تدوین این تجربه‌ها به عنوان یک منبع درسی برای دوره‌های گوناگون آموزشی، بخشی از اهداف مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس‌اند. هر چند از تجارب نظامی دنیا نیز بهره می‌بریم، اما واقعیت این است که باید آن دانش را متناسب با شرایط خود بومی‌سازی و از تجربه گران‌سنگ و منحصر به فرد جنگ تحمیلی عراق علیه ایران استفاده کنیم. مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، نبردهای دوران جنگ را بر اساس اسناد باقی‌مانده، تحلیل محتوا کرده و بازتاب آن عملیات‌ها در عرصه سیاسی و نظامی را مورد واکاوی قرار می‌دهد. جقدر از این کتاب‌ها در دانشگاه‌های سپاه تدریس می‌شوند؟ آیا واحد درسی خاصی درباره دفاع مقدس برای دانشجویان پاسدار در نظر گرفته شده است؟

این کار در دو سطح صورت می‌گیرد. از یک سو تالیفات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس مانند «روز شمار جنگ ایران و عراق»، تبدیل به جزوات آموزشی و درسی شده و مورد استفاده دانشجویان

سایر محمدی

«یوسف علیخانی» داستان نویس است اما شخصیتی چندوجهی دارد و به همین دلیل کمتر کسی است که نامش را نشنیده باشد. علیخانی طی دو دهه گذشته از کسانی بوده که هم در عرصه روزنامه‌نگاری و هم در عرصه تحقیق و هم در عرصه وب و این اواخر در عرصه نشر، فعالیت داشته اما آنچه بیش از همه نامش را سر زبان‌ها انداخته، سه مجموعه داستان اوست. مجموعه «قدم بخیر مادر بزرگ من بود» نامزد جایزه بیست و دومین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران و برنده جایزه ویژه شانزدهمین جشنواره روستا، مجموعه داستان «اژدها کشان» شایسته تقدیر نخستین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد و نامزد نهایی هشتمین دوره جایزه هوشنگ گلشیری و مجموعه داستان «عروس بید» برنده جایزه کتاب سال شهید حبیب غنی پور و نامزد دوازدهمین دوره جایزه کتاب فصل بوده است. بیشتر داستان‌های علیخانی به زبان‌های «آلمانی»، «انگلیسی»، «عربی»، «ترکی» و «فرانسوی» ترجمه شده‌اند. به تازگی «سالی علاءالدین سید» دانشجوی فوق لیسانس زبان و ادبیات فارسی دانشگاه الازهر قاهره، با موضوع «سه گانه یوسف علیخانی» پایان نامه خود را ارائه داده است. به بهانه چاپ چهارم «عروس بید» و انتخاب این کتاب در جایزه کتاب سال شهید حبیب غنی پور با «یوسف علیخانی» به گفت‌وگو نشستیم.

گفت‌وگو با «یوسف علیخانی» به بهانه کتاب سال شدن «عروس بید» در جایزه شهید حبیب غنی پور

دختر شاه پریان هم الموتی است!

روزنامه همشهری امارات، وبلاگ «تادانه» را از سال ۱۳۸۱ می‌نویسم، چند کتاب تحقیقی دارم که یکی دو تایشان منتشر شده‌اند و چند تایی در قفسه‌های کتابخانه‌ام بادمی خورند اما نشان به آن نشان، زبانی که در داستان‌ها می‌نویسم، هیچ ربطی به زبان روزنامه‌نگاری و مترجمی و وبلاگ نویسی و تحقیقی‌ام ندارد. داستان برای خودش لباس خاصی دارد. مثل من و شما می‌ماند. آیا همیشه با لباس مهمانی زندگی می‌کنیم؟ لباس مهمانی، لباس خاصی است، لباس کار، لباس خواب، لباس حتی ورزش و لباس سفر و... من که کمتر آدمی دیده‌ام همه جا با یک لباس بروم. شما را نمی‌دانم!

یک نویسنده به نظر شما چگونه و در چه شرایطی به تکرار خود می‌رسد و برای گریز از این ورطه چه باید کرد؟

باور کنید نمی‌دانم. همه ما آدم‌های تکراریم. هر روز ساعت مشخصی از خواب بلند و راهی محل کارمان می‌شویم، سر کارمان کارهای تکراری انجام می‌دهیم. احتمالاً با سرویس اداره به خانه برمی‌گردیم و بعد خانه و بعد بعد قدم‌روزی نام‌تولیز یون و حالا احتمالاً ماهواره و اینترنت هم به مشغولیات مان اضافه شده و دست آخر خواب. به این آدم‌ها فقط می‌توان توصیه کرد گاهی هنرمند باشند (یک بار هم شده خصوصیت هنرمند به درد می‌خورد) به این شکل که یک روز سر کار نروید! یک روز بی برنامه کوله پشتی‌تان را بردارید و به جای رفتن به محل کارتان، راهی سفر بشوید.

داستان نویسی و نویسنده هم یکی است مثل همین آدم‌هایی که دور و برمان می‌بینیم، گاهی باید خلاف عادت کار کند و شاید همین موضوع است که آنها را پیشگام نشان می‌دهد.

شما مجموعه گفت‌وگویی با عنوان «معمجون عشق» داشتید که بانویسنده‌گان عامه پسند گفت‌وگو کردید و در نشر آموت منتشر شد. این کتاب چه بازتابی داشت و ارزیابی شما از این نویسنده‌گان چیست؟ این گفت‌وگوها همان خلاف عادت کار کردن بود. پانزده سال قبل از انجام این گفت‌وگوها که سال ۸۸ در دفتر نشر آموت انجام شد، هنگام دوره دانشجویی بانویسنده‌گان نسل سوم گفت‌وگو کردم که سال ۷۹ در نشر مرکز منتشر شد. مدتی بعد بانویسنده‌گان مهاجر که در ایران نیستند اما به فارسی می‌نویسند گفت‌وگو کردم که در سایت سخن منتشر شده‌اند. بعد بانویسنده‌گان افغان که به فارسی می‌نویسند گفت‌وگو کردم که در روزنامه جام جم منتشر شدند. بعد بانویسنده‌گان جوان گفت‌وگو کردم. سال ۸۸ با یک کنجکاو، احساس کردم باید با کسانی گفت‌وگو کنم که همیشه با بی‌مهری دوستان من روبه‌رو بوده‌اند. با این سوال شروع کردم که چه رمز و رازی در پرفروش بودن آثار ایشان وجود دارد که در آثار نویسنده‌گان به اصطلاح نخبه وجود ندارد؟

الان چه کاری در دست نوشتن دارید؟

طرح سه‌رمان رازدهم که اگر آن عناصر سه‌گانه (آرامش، سکوت و پول) برسد، سه‌م‌شان را می‌گیرم و زمین‌شان می‌زنم اگر نه که زمین خورده هستم، اینها هم سوام می‌شوند و من می‌مانم پیاده!

زیسته بودند، برگشتم، احساس کردم در نزدیکی می‌شوم. گنج من در همین بود که به جایی برگشتم که سرشار است؛ سرشار از احساس و قصه و باور و خیال. ادعایم رسیدن به این گنج گنجان نیست که خودش بی ادعایی است. حکایت پاسخ گفتن به سوال شماست که می‌گویید «بومی» بودن و «زبان» محور بودن را منتقدان ویژگی خاص شان شده و نگاه‌ها را برگردانده سمت خودش.

بیا بید کمی هم بی‌پرده بگویم. من همان دهاتی پشت کوهی ای هستم که آمده تهران و همه انگار آدم فضایی دیده باشند، با انگشت به همدیگر نشان می‌دهند. داستان‌های یوسف علیخانی هم مثل همان آدم فضایی یا بهتر بگویم دهاتی تهران آمده است. چون همه یک جور می‌نویسند و یک شکل هستند، خوب معلوم است این آدم تنها دیده می‌شود؛ این نه حسن است و نه عیب و ویژگی است؛ همین و بس.

شما سال‌ها در عرصه مطبوعات فعال بودید، به اعتقاد برخی، روزنامه‌نگاری، نویسنده و شاعر را دچار روزمرگی می‌کند و نشر این گروه را اثر روزنامه‌ای یا ژورنالیستی می‌داند. ارزیابی شما در این باره چیست؟

خب این گروه از دور دستی بر آتش داشته‌اند و احتمالاً به قول معروف اینکاره نبوده‌اند شاید. و گرنه اگر منصف باشیم اتفاقاً روزنامه‌نگاری گاهی چنان به درد نویسنده‌گی می‌خورد که هیچ کار دیگری به کارش نمی‌آید. وقتی نویسنده‌ای سال‌ها در یک تحریریه شلوغ بتواند به خودش و ذهنش برود و مطالبش را بنویسد، پس او در درازمدت می‌تواند روی نظم و این خلوت ایمان بیاورد.

اوایل من هم خیال ورم داشته بود پس بیچاره شدم بسا این توصیف. من هم چون کار روزنامه‌ای می‌کنم دیگر فاتحه‌ام خوانده شده. بعد وبلاگ نویسی مد شد و مدتی قلم به آن سوچر خید. تجربه شخصی خود را بگویم خدمت‌تان. هفت سال مترجم عربی روزنامه‌های انتخاب و جام جم و همشهری بودم، بعد چند سالی مسوول صفحات ادبیات روزنامه جام جم، بعد مسوول صفحات فرهنگ مردم روزنامه جام جم. بعد مسوول صفحات گردشگری و ایرانگردی

نشده که دوست دارید بنویسید؟

نه. اینها دست گرمی بودند و امیدوارم دستم در حد این نرمش باقی نماند و اندکی آرامش و سکوت و کمی پول بیاید و بنشینم برای نوشتن سه‌رمانی که چارچوبش را هم زده‌ام و هر لحظه و هر روز توی ذهنم روایتش می‌کنم و با آدم‌هایش همراهم.

آنها هم در همین حال و هوای سه مجموعه داستانند؟

بله. سه‌رمان هم در همین حال و هوای روستای «میلک» خواهند بود که البته بیشتر از آنکه زبان باز و تکنیک‌ساز باشند، قصه‌گو هستند. نه اینکه دغدغه زبان ندارم، عشقم به این است که گاهی بنشینم و با کلمه‌ها ساز بزنم. یا گاهی یک قصه را به چند شیوه طرح می‌زنم.

وقتی هم می‌نویسید این طرح‌ها به دردتان می‌خورند؟

نه.

نه. طرح می‌زنم و وقتی می‌نویسم داستانی است گاه صد و هشتاد درجه متفاوت با آنی که در ذهن داشته‌ام. گاهی چند روز درد نوشتن را از صبح تا غروب و از غروب تا صبح بردوش می‌کشم و وقتی آماده می‌شوم برای نوشتن، حتی موضوعی می‌آید پیش چشم کلماتم که خودم هم قبلاً آن را نزیسته‌ام.

کتاب‌هایی که شما تا به حال منتشر کرده‌اید، عموماً توسط منتقدان با استقبال روبه‌رو شده‌اند. از جمله ویژگی‌هایی که برای این آثار برشمردند، بومی بودن موضوع و محور داستان‌ها و زبان ویژه این آثار است. چطور به این ویژگی‌ها دست یافتید؟

خیلی وقت‌ها، بچه‌ها، بچه‌ها، می‌شنیدم پسر فلان فامیل یا داماد فلان همسایه‌مان کار و زندگی‌اش را گذاشته و افتاده دنبال پیدا کردن گنج. تاجایی که خیر دارم هیچ‌یک از آنان حتی یک شمشیر بر نزی هم نیافتند چه برسد به پیدا کردن مجسمه دختر شاه پریان در الموت. من هم اوایل مثل همین گنج‌یابان ناشی با کمک چند بره‌گه (شما بخوانید نسخه) که نشان گنج می‌دادند، می‌نوشتم. بعد که نامید شدم و برای خوش خوش‌شانم سری به داشته‌های خودم و آنی که یوسف علیخانی و پدر و مادر و اطرافیانش در آن

جدیدترین کتاب شما «عروس بید» برنده جایزه کتاب سال «حبیب غنی پور» شده است. فکر می‌کنید چه مولفه‌هایی در این اثر باعث این انتخاب شده است؟

در مقام داور نمی‌توانم درباره اثری که خودم در زنده شدنش نقش داشته‌ام، نظری بدهم اما از نظراتی که پیش و پس از انتخاب «عروس بید» اینجا و آنجا خواندم و شنیدم، دریافتم این است که زبان این کتاب برای داوران قابل توجه بوده است و مکانی که در داستان‌های دیگر وجود ندارد.

«عروس بید» حاصل نگاه من تنها به عنوان نویسنده این داستان‌ها نیست، بلکه برآمدی از خیالات و افکار و زبانی است که سالیان سال در مکانی جاری بود و یکی از کسانی که در این خاک (فرقی نمی‌کند الموت باشد یا هر جای ایران) زیسته، به اندازه مشتستی توانسته از این باورها و خیالات و زبانش بهره بگیرد.

«عروس بید» دنباله‌ای است برای داستان‌های دو مجموعه داستان قبلی‌ام «قدم بخیر مادر بزرگ من بود» و «اژدها کشان». نخستین بار که داستانی در این حال و هوای شستم، خودم بعد از نوشتن احساس کردم سر نخ گنجی که دنبالش نبودم، خودش را نشان داده است. دنباله سر نخ را گرفتم و آمدم جلو. چند داستان از «قدم بخیر...» کاملاً بومی بومی است و شاید نشان دهنده دلمشغولی خودم به زادبومم. چند داستانش، ادامه علاقه و دل‌بستگی‌ام به تکنیک‌های داستان نویسی بود که مشتق‌شان کرده بودم. چند داستان هم به میانه بومی گری و آن دل‌بستگی‌های زبانی و تکنیکی رسید. در «اژدها کشان» از شیفتگی به زبان دیلمی (الموتی) دست کشیدم و سعی کردم کلماتی را از این زبان وام بگیرم که جایش در زبان و ادبیات معاصر خالی است. در «اژدها کشان» بیشتر به داستان نزدیک شدم و در «عروس بید» تلاش‌ام این بود که دیگر الموتی نباشم و داستان به معنای داستان بنویسم. برآورد نظرات منتقد در «عروس بید» هم همین موضوع را نشان می‌دهد. البته عده‌ای می‌گویند تحت تاثیر نظرات منتقد قرار گرفتم و زبان دیلمی را کم کردم و فارسی تر نوشتم، اما با منتقدانی هم نظرم که دریافته‌اند در عروس بید، به زبانی میان‌زبان فارسی معیار و زبان دیلمی رسیده‌ام.

جوایزی از این دست چقدر در رشد و تعالی ادبیات امروز تاثیر دارند؟

جایزه یک جور چراغ قوه انداختن به میان انبار پر از اشیاء است. جایزه‌ها همیشه باعث می‌شوند مدتی نور چراغ قوه، موضوعی را به چشم بیاورد و اگر این موضوع در خور باشد که خودش نور چراغ قوه‌ای می‌شود برای دیده شدن بیرونی‌ها، اگر هم چنین نباشد سوسوی می‌زند و باز روز از نو و روزی از نو. وقتی «قدم بخیر مادر بزرگ من بود» نامزد جایزه کتاب سال شد، من نویسنده خود را در میان جمعی دیدم که نگاه‌م می‌کردند و باید برایشان باز قصه می‌گفتم. گویسی در کنار آن آتش روشن کنار غار، نوبت به من هم رسیده بود. من هم «اژدها کشان» را کنار آتش خواندم و حالا هم که «عروس بید» را دارم می‌خوانم. کی برسد داستانی را که دوست دارم بخوانم. یعنی فکر می‌کنید این داستان‌ها هنوز آن داستانی

سمانه نادری دلپاک

آلودگی هوا همواره در شرایط بحرانی منجر به مرگ و میر انسان‌ها شده است. بررسی آمارهای جهانی نشان می‌دهد که سالانه حدود ۵/۴ میلیون نفر بر اثر آلودگی هوا جان خود را از دست می‌دهند و با ادامه این روند، صنعت امروز با تولید گازها و ذرات آلوده معلق در هوا، فضایی برای نفس کشیدن باقی نمی‌گذارد و استشمام هوای پاک را که همواره مایه شادمانی زندگی بشر بوده، به آرزویی دست نیافتنی تبدیل خواهد کرد. مشکل آلودگی هوای کلان‌شهرها عمدتاً ناشی از حرکت وسایل نقلیه و کارخانجات صنعتی است که از آلاینده‌های ناشی از فعالیت‌های انسان‌ها به‌شمار می‌روند. در این باره بر آن شدیم که با معرفی کتاب «بهداشت هوا و روش‌های مبارزه با آلاینده‌ها» تالیف حسن امیریگی هرچند کوتاه به این مساله مهم بپردازیم. این گفت‌وگو به مناسبت روز زمین پاک با این مولف انجام شده است.

مولف «بهداشت هوا و روش‌های مبارزه با آلاینده‌ها» عنوان کرد

زمین پاک را ما می‌سازیم

به زیر ۲ درصد رسید. در همین راستا و در جهت کاهش آلودگی و کاهش مصرف انرژی اقداماتی مثل جمع‌آوری خودروهای فرسوده، گازسوز کردن خودروها و هدفمند ساختن یارانه‌ها صورت گرفت ولی به قدری آلاینده‌ها و منابع تولید آنها رو به رشد است که هر اقدامی هم که می‌شود، انگار نمودار در نتیجه باید دست به اقدامی شایسته و بایسته زد و خوشبختانه برخی از فعالیت‌ها شروع شده است.

شما چه راهکاری برای بهبود هوا ارائه می‌دهید؟
آلودگی هوا یک مثلث است که اضلاع آن را مردم، سیاست‌های دولتی و صنایع تشکیل می‌دهند. مردم بخشی‌اند که با ایجاد زباله و خودروها آلودگی ایجاد می‌کنند و با توجه به این مساله می‌توانند در کاهش آلودگی موثر باشند. دولت با طرح قوانین بازدارنده از آلودگی جلوگیری می‌کند و صنایع با رفتن به سمت تکنولوژی‌های گازسوز و برقی و مصرف حداقل سوخت‌های فسیلی، در این امر موثر واقع می‌شوند. هر سه وجه این مثلث باید در حل این مشکل همدیگر را یاری دهند. مصرف یک لیتر بنزین ۱۶ لیتر اکسیژن را می‌گیرد. اتمسفر بر خلاف تصور عام بی‌انتهاییست چرا که جمعیت ایران از ۳۰ سال پیش دو برابر شده است و اگر با آموزش و وضع مقررات و توسعه فضای سبز و... به جنگ آلودگی هوانتر و نیم، به غنی و فقیر رحم نمی‌کند. از هر چیز آلوده می‌توان امتناع کرد ولی هوارا نمی‌توان استنشاق نکرد. این آلودگی از آلودگی‌های دیگر مهم‌تر، خطرناک‌تر و زیان‌بارتر است. گاهی ما از این مسایل بی‌اطلاعم و نادانسته مشکلات بسیاری را به جان می‌خریم.

در حوزه محیط زیست و به‌ویژه آلودگی هوا چه میزان در عرصه کتاب کار شده است؟
از نظر علمی در این حوزه کارهای بسیاری شده است. جلوگیری از تولید تمام آلاینده‌ها، راهکارهای پیشنه‌های دارند. کتاب تالیفی و ترجمه هم بسیار است اما در فرهنگ‌سازی عام کار نشده است و میزان پایسین مطالعه مردم و هزینه‌های بالای کتاب در کنار درگیری‌های روزمره‌ای که مردم ما با آن دست و پنجه نرم می‌کنند از مشکلات دیگر این موضوع است. حتی کتاب خود من که به خواست ناشر قیمت گذاری شده هم کتاب گرانی است. دولت باید در این راستا قدمی بردارد و در راستای پیشبرد کتاب و کتابخوانی یارانه بدهد. پرداختن بهایی اینچنینی در راستای آموزش و آگاهی مردم، در مقابل بیماری‌های ناشی از آلودگی هوا و خریداری داروهای وارداتی با هزینه‌های گزاف به نفع مردم و دولت است، چرا که از بسیاری از هزینه‌های بعدی جلوگیری می‌کند. مردم باید با این قضیه آشنا شوند که آلودگی زمین و محیط زیست چه مشکلاتی را برایشان خواهد داشت.

کتاب‌هایی را که در حوزه آلودگی هوا کار شده‌اند می‌توان به عنوان منبعی مناسب معرفی کرد؟
چند کتاب مطرح شده است که از جمله آنها می‌توانم به کتاب‌های «مهندسی محیط زیست» دکتر مجید عباس پور و «آلودگی هوا» دکتر منصور غیاث‌الدین اشاره کنم. البته به‌طور قطع می‌توان از کتاب‌های دیگری هم اسم برد، اما این دو کتاب را می‌توان به‌طور اخص نام برد.

عام به سمت کتاب و کتابخوانی تمایل کمی دارند و شاید تا زمانی که مساله‌ای گریبانگیرشان نشده است از کسب آگاهی امتناع می‌کنند. شاید اگر کتاب‌های با متن روان و ساده با قیمت ارزان در اختیار مردم قرار بگیرد، بتوان به بهبود امیدوار بود و حتی من پیشنهاد می‌کنم شهرداری این قبیل کتاب‌ها و بروشورها را رایگان توزیع کند و با طرح مسابقه و جوایز آگاهی مردم را افزایش دهد.

چه راهکارهایی را در حل مشکل آلودگی موثر می‌دانید؟ شما به همه این موارد در این کتاب پرداخته‌اید؟

من فکر می‌کنم آموزش عمومی از طریق رسانه‌ها در حل بخشی از این مشکل، تاثیرپذیرتر باشد. آموزش‌هایی که مردم بدانند اتمسفر، رشد جمعیت و توسعه صنعت محدودیت‌هایی دارند و با رشد جمعیت و صنعت، اتمسفر به‌خطر می‌افتد. ساخت کلیپ‌ها و فیلم‌های کوتاه هم خیلی موثر است. حتی نشست‌های کارشناسی در تلویزیون و رادیو جذبه و باز خورد کافی را ندارد از این رو کلیپ‌سازی در بالا بردن سطح آگاهی و فرهنگ عامه در استفاده صحیح از آب، برق، گاز، رانندگی بسیار موفق بوده است. پس در مساله آلودگی هم می‌تواند موثر واقع شود. سال ۱۳۷۲ رشد جمعیت در ایران ۴ درصد بود که اگر با همین روند ادامه می‌یافت، ایران در حال حاضر کشوری با صد میلیون جمعیت بود، ولی با آموزش و گنجاندن کتاب «تنظیم خانواده» در سر فصل درسی دانشگاه‌ها و وسایل رایگان بهداشتی، رشد جمعیت

نوع آلودگی در این مناطق بیشتر رخ می‌دهد. آب و هوای منطقه و میزان نزولات جوی، جهت وزش باد، ارتفاع از سطح دریا، دما و... هم در پاکیزگی هوا نقش مهمی دارند.

جایی که باران کم می‌بارد، آلاینده‌ها انباشتگی بیشتری دارند. بنابراین با یک برنامه ریزی بلندمدت و از پیش تعیین شده و آگاهی از موقعیت منطقه قبل از احداث و شهرسازی می‌توان از بروز چنین مسایلی پیشگیری کرد. در تهران، اکثر کارخانه‌ها در جاده کرج‌اند و جهت باد در تهران از غرب به شرق است بنابراین تمامی آلاینده‌های تولیدی از سمت کرج به تهران هدایت می‌شوند و در شب هم جهت حرکت باد از شرق به غرب، مزید بر علت می‌شود. اگر این کارخانجات در مسیری مثل بهشت‌زهر احداث می‌شدند، چنین مشکلاتی رخ نمی‌داد و خیلی مسایل دیگر که خارج از وقت است... از این روست که توصیه می‌شود قبل از احداث و شهرسازی بدانیم شهر کجا و کارخانه کجا قرار می‌گیرد؟ و طی چند سال آینده چه مسایلی ممکن است پیش بیاید؟

نقش کتاب را در پیشبرد حل مشکل آلودگی هوا چگونه ارزیابی می‌کنید؟

کتاب خوب است اما نمی‌تواند راهکار اجرایی در این راستا باشد. آموزش بزرگ‌ترین و پر قدرت‌ترین بمب است. نظر من این است که مطالعات زیست محیطی در حوزه دانش‌آموزی و دانشجویی صورت بگیرد و کتاب‌های با این موضوع برای دوره‌های تحصیلی و درسی به منظور فرهنگ‌سازی از پایه باشد. مردم

شما در کتاب «بهداشت هوا و روش‌های مبارزه با آلاینده‌ها» از چه زاویه‌ای به این مساله نگاه کرده‌اید؟ این کتاب در دو بخش کنترل آلودگی هوای محیط‌های اتمسفری باز و کنترل آلودگی هوای محیط‌های صنعتی بسته تنظیم شده است و در هر بخش به شناسایی آلاینده‌های محیطی و روش‌های کنترل آنها و ارائه راهکار و روش‌های پیشگیری در مقابل آنها می‌پردازد. به عنوان مثال باید در محیط‌های صنعتی، آلاینده‌ها را شناخت و تاثیر آنها را بر سلامت افرادی که در این گونه محیط‌ها فعالیت دارند، بررسی کرد و با توجه به آن، راهکارها و روش‌های پیشگیری موثری توصیه کرد. یعنی تا زمانی که کار پژوهشی درستی در این زمینه انجام نشود، نمی‌توان به دستاورد قابل قبولی رسید. تلاش من آن بوده تا قدمی هر چند کوچک در این راستا بردارم.

برخی از آلاینده‌ها که در کتاب به آنها پرداخته‌اید و تاثیر آنها بر سلامت را ذکر می‌کنید؟

از آلاینده‌های موجود در اتمسفر می‌توان به منوکسید کربن اشاره کرد که بزرگ‌ترین منبع تولید آن خودروها هستند و ۶۰ تا ۱۵ درصد منوکسید موجود در جو را تولید می‌کنند. علاوه بر این، اکسیدهای نیتروژن هم از آلاینده‌های خودروهای شهری‌اند که در آلودگی هوا نسبت به منوکسید کربن سهم کمتری دارند. اکسید گوگرد و ذرات معلق هم از دیگر آلاینده‌های ناشی از سوخت‌اند که در دسته آلاینده‌های اولیه قرار می‌گیرند. این آلاینده‌ها در ترکیب با آلاینده‌های اتمسفری، آلاینده‌های جدیدی تولید می‌کنند که پرآکسی اسید نیترات «PAN» نام دارند و آلاینده‌های ثانویه خوانده می‌شوند که بسیار زیان‌آورند.

منوکسید کربن باعث عوارض نامطلوبی بر سیستم اعصاب مرکزی، اختلال در تشخیص زمان، اشکالات بینایی، مشکلات قلبی و تنفسی، خستگی، خواب آلودگی و کمای می‌شود. هیدروکربن‌ها اثرات خاصی ندارند و در صورتی زیان‌بخشند که با واکنش‌های فتوشیمیایی، آلاینده‌های شیمیایی تولید کنند. آلاینده‌های ثانویه باعث عوارضی چون سرفه، کوتاه شدن و تنگی تنفس، تغییر گلبول‌های قرمز، انقباض مجاری هوایی شش‌ها، سردرد، تحریک و آبریزش چشم، ناراحتی‌های حفره بینی و برنوشیت حاد می‌شوند. دی اکسید گوگرد در ایجاد واکنش مغزی، تحریک غشای مخاطی و دستگاه تنفسی و گوارش، خونریزی بینی، تپش قلب، کاهش رشد گلبول‌های سفید و در نتیجه پایین آمدن ایمنی سیستم دفاعی بدن می‌شود.

در این کتاب به نقش ساختارهای شهری در ایجاد آلودگی‌های زیست محیطی پرداخته‌اید. در این مورد توضیح می‌دهید؟

شهرهای با جمعیت زیاد و تردد خودروها در خیابان‌های تنگ و باریک، ترافیک و تراکم چراغ‌های قرمز، نبود فضاهای سبز و موقعیت جغرافیای منطقه‌ای که شهر در آن ساخته می‌شود و توجه به این نکته که شهر در منطقه پست قرار دارد یا خیر بسیار مهم است. آلاینده‌ها در ارتفاع با باد پراکنده می‌شوند، از این رو در دره‌ها جریان باد کم است و آلاینده‌ها دچار رکود می‌شوند و این

مختصری درباره نویسنده

حسن امیریگی، کارشناس ارشد عمران شاخه محیط‌زیست از سال ۱۳۷۸ تاکنون از اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی سبز و از سال ۸۴ معاونت آموزشی واحد سما را به عهده دارد و کتاب‌های «اصول بهداشت محیط»، «بهداشت هوا و روش‌های مبارزه با آلاینده‌ها» و «اصول تصفیه و بهداشت آب» را به بازار کتاب وارد کرده است. حسن امیریگی پژوهشگر نمونه در سال ۸۱ و ۸۲ است و از جمله فعالیت‌های وی می‌توان به طرح‌های تحقیقاتی در راستای بهبود آب شهر، طراحی و ساخت تصفیه‌خانه‌های آب در اندازه آزمایشگاهی، طراحی، ساخت تصفیه‌خانه فاضلاب به روش لجن فعال در اندازه آزمایشگاهی و مقالاتی با موضوع بررسی آلودگی هوادر مجتمع فولاد خوزستان و اشعه‌های یون‌ساز اشاره کرد.

گزارشی درباره نهضت مطالعه مفید در گفت و گو با کارشناسان صنعت نشر

اشتیاق خواندن در مسیری هدفمند

دانشجویان کتابخوان!

دانشجویان به عنوان یکی از اقشار کتابخوان در جامعه شناخته می شوند؛ قشری که بخش عمده شمارگان کتاب های کشور را به خود اختصاص می دهند؛ کتاب هایی که دو ترم تحصیلی همراه آنهاست. در این میان اما آیا می توان تصمیماتی اتخاذ کرد که آنها علاوه بر کتاب های درسی، به مطالعه کتاب های غیر درسی هم روی آورند؟

در این میان محمدحسین زارع، رئیس هیات مدیره انجمن فرهنگی ناشران کتاب دانشگاهی، نیاز به بیشتر دانستن رازها کار اصلی افزایش مطالعه کتاب های غیر درسی در دانشجویان می داند و می گوید: «تازمانی که دانشجویان این نیاز را در خود احساس نکنند که نسبت به رشته تحصیلی یا موضوعی غیر درسی بیشتر بدانند سراغ کتاب های دیگر نمی روند.»

وی ادامه می دهد: «در این میان برخی دانشجویان به مطالعه کتاب های غیر درسی علاقه مندند و رمان، شعر و... را معمولاً همراه خود دارند، اما برخی دیگر از این موضوع مستثنی هستند.»

زارع با اشاره به لزوم فعالیت دانشجویان در حوزه های گوناگون عنوان می کند: «باید در ذهن جوان دانشجویان سوال ایجاد شود؛ سوال درباره آینده، درباره گذشته، درباره وضع موجود و راهکارها و... تمام این موارد که در کنار هم جمع می شوند، فرد را به کتاب خواندن تشویق و ترغیب می کنند.»

وی تصریح می کند: «اگر نیاز به مطالعه و درس خواندن در دانشجویان و اقشار گوناگون جامعه ایجاد شد و در مقابل هم کتاب های مورد نیاز و متون در بازار موجود بود، به مرور آمار مطالعه افزایش پیدا می کند.» رئیس هیات مدیره انجمن فرهنگی ناشران کتاب دانشگاهی درباره لزوم علاقه مندی مخاطبان دانشجویی به کتابخوانی نیز می گوید: «دانشجویان باید به این نکته برسند که برای درس خواندن فقط به کتاب های درسی اکتفا نکنند. گاهی اوقات دلزدگی از کتاب به دلیل سختی و دیر فهم بودن متن آن است که دانش فراوان و افزایش سواد می تواند در این زمینه نقش موثری داشته باشد. معتقدم زمانی ضرورت مطالعه نمایان می شود که نتایج اثربخش آن در زمینه های گوناگون بیان شود.»

یاری قاصدک ها به کتاب

در کشور ما معمولاً طرح ها و برنامه های گوناگونی برای افزایش فرصت های کتابخوانی مهیا می شوند. یکی از این طرح ها، قاصدک کتاب است که طرحی مناسب و نوین برای عرضه کتاب های جدید در ویرتین های متنوع و گوناگون است. عیسی خندان، رئیس مجتمع مطبوعات تخصصی با اشاره به طرح «نهضت مطالعه مفید» می گوید: «قاصدک کتاب با توجه به ظرفیت ها و توانایی های خود می تواند در گسترش فرهنگ کتابخوانی نقش بسزایی داشته باشد. این طرح با هدف دستیابی به جایگاه ممتاز ایران در جهان از نظر سرانه مطالعه مفید و بر اساس سند چشم انداز بخش فرهنگ عمومی در افق ایران ۱۴۰۴ مطرح شده است.» وی ادامه می دهد: «ایجاد پیوند مناسب میان ارتقای شغلی با سطح مطالعه مفید و اعتدالی دانش عمومی و تخصصی فرد، از دیگر اهداف نهضت مطالعه مفید است.» خندان با بیان اینکه «قاصدک کتاب» راهکاری برای دسترس قرار دادن کتاب در اختیار مردم است می افزاید: «کتایفروشی های بسیار (قاصدک ها) به عنوان الگوی کتایفروشی های غیر ثابت با حضور در محله های پرجمعیت، مراکز آموزشی و دانشگاهی و محل های دورتر از مراکز تجمع کتایفروشی ها، امکان دسترسی عموم را به کتاب افزایش می دهند.»

خانواده هم می تواند در این نهضت موثر باشد.» رئیس کمیسیون آموزش اتحادیه ناشران و کتایفروشان تهران از مدرسه به عنوان دیگر رکن اثرگذار در نهضت مطالعه مفید نام می برد و می گوید: «یک فرد سال های زیادی از عمر خود را به آموزش و تربیت در مدرسه سپری می کند و ضروری است که در این زمینه از آموزش های لازم برای مطالعه مفید و مناسب بهره مند شود.»

وی تصریح می کند: «فراهم کردن کتابخانه های مدرسه یا حداقل کتابخانه های کلاسی در تعامل معلمان، دانش آموزان و اولیای آنان می تواند در برنامه های وزارت آموزش و پرورش قرار گیرد.» به گفته فرعی، بسیاری از دانش آموزان در دوران تحصیل فقط به یک کتاب اکتفا می کنند، در حالی که معرفی یک یاد و کتاب دیگر در کنار کتاب های درسی از سوی معلمان می تواند در علاقه مند کردن دانش آموزان به مطالعه کتاب های غیر درسی نقش موثری ایفا کند.» وی در بخش دیگر سخنان خود به نقش ویژه مراکز آموزشی پیش دبستانی در این نهضت اشاره می کند و می گوید: «مراکز پیش دبستانی می توانند در برنامه های روزانه خود برنامه کتابخوانی را جای دهند و از این طریق عادت به خواندن و شنیدن را در کودکان تقویت کنند؛ عادتی که به مرور زمان و با آموزش الفبا به امری نهادینه تبدیل می شود.»

این ناشر کتاب های آموزشی، بر آموزش های لازم برای افزایش سرعت خواندن و درک مفهوم در مدارس تاکید می کند و یادآور می شود: «نباید از این نکته غافل بود که وجود معلمانی که خود اهل مطالعه اند هم می تواند در جذب و علاقه مندی دانش آموزان به کتابخوانی نقش بسزایی داشته باشد. زمانی که یک معلم تجربه کتابخوانی خود را با دانش آموزان در میان می گذارد، شور و علاقه در آنان ایجاد می کند که به مرور سراغ کتابخوانی بروند.»

فرعی با بیان اینکه جامعه هم می تواند نقشی دو طرفه در این نهضت داشته باشد، می گوید: «وسایل ارتباط جمعی می توانند سامانه اطلاع رسانی مشخص و جامعی در حوزه کتاب و کتابخوانی داشته باشند و از طریق آن اخبار را به طور دائمی و همیشگی به مخاطبان ارایه دهند. در دسترس قرار دادن اخبار حوزه کتاب می تواند در این عرصه نقش بسزایی داشته باشد.»

وی خاطر نشان می کند: «از سوی دیگر کتابخانه های عمومی با برداشتن کتاب های مورد نیاز، جدید و پر مخاطب می توانند در عضوگیری و ایجاد اشتیاق به خواندن نقش موثری ایفا کنند.»

بستر لازم و مناسب را برای ایجاد تفکر و خلاقیت فراهم کند.»

وی ادامه می دهد: «بستر سازی اهمیت ویژه ای در گسترش فرهنگ کتابخوانی دارد و این بستر سازی از آن جهت دارای اهمیت است که خواننده زمان مطالعه کتاب خود را با آنچه در کتاب آمده مقایسه می کند و به معرفت و شناخت شخصی از راه کتاب و کتابخوانی می رسد.»

فرعی با بیان اینکه یادگیری، عملی آگاهانه است که از طریق کتابخوانی انجام می شود، یادآور می شود: «یادگیری نیازی است که از طریق مطالعه هدفمند کتاب حاصل می شود، به همین دلیل، آگاهی اقشار جامعه نسبت به مطالعه و اهمیت آن ضروری است و معتقدم می توان از طریق رسانه های جمعی این موضوع را دنبال کرد.»

مدیرمسئول انتشارات «شورا» با اشاره به نقش رسانه های جمعی در این چرخه، عنوان می کند: «رسانه های جمعی می توانند برای تحقق اهداف نهادها، تشکلهای و انجمن ها در زمینه پیشبرد امر مطالعه و کتابخوانی نقش اساسی ایفا کنند.»

وی در این باره توضیح می دهد: «یکی از این مسیرها، ایجاد راهکارهایی برای تغییر فرهنگ عمومی کشور و هدایت آن به سوی علاقه مندی به مطالعه به عنوان یک مسأله ملی است، همچنین توجه لازم به یافتن راهکارهای بلندمدت و توجه به اینکه ایجاد رغبت به مطالعه یک فرایند مقطعی و زودگذر نیست.»

فرعی در بخش دیگر سخنان خود به جایگزینی روش چند کتابی به جای یک کتابی در نظام آموزشی کشور اشاره می کند و می گوید: «تجربه نشان داده است که هر وقت منابع مطالعاتی متنوع می شوند، دسترسی مخاطبان شامل دانش آموزان و دانشجویان هم به منابع اثرگذار بیشتر می شود. از سوی دیگر خانواده هم می تواند به عنوان رکن دوم یک جامعه در ایجاد گوناگون ایفای نقش کند.»

وی با اشاره به این ابعاد، یادآور می شود: «ایجاد رغبت لازم بین فرزندان به مطالعه کتاب های غیر درسی و ایجاد عادت به مطالعه بین خانواده در ساعات اوقات فراغت به طور جمعی و خانوادگی می تواند در این میان نقش تاثیرگذار داشته باشد.»

فرعی همچنین درباره دیگر ابعاد نقش خانواده در نهضت مطالعه مفید، می افزاید: «ایجاد بستر لازم برای علاقه مند کردن کودکان به مطالعه در زمان کودکی، زمانی که ذهن برای یادگیری آمادگی بیشتری دارد و اختصاص بودجه لازم برای خرید کتاب در سبب

چهارم آبان ماه سال گذشته، سند نهضت مطالعه مفید در شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شد. این سند با هدف دستیابی به جایگاه ممتاز در جهان از نظر سرانه مطالعه و مطالعه مفید بر اساس سند چشم انداز بخش فرهنگ عمومی در افق ایران ۱۴۰۴ تنظیم شد. افزایش فضای کتابخانه ای، لزوم مطالعه غیر درسی برای دانش آموزان و دانشجویان و... از دیگر اهدافی بود که در این سند مورد توجه قرار گرفت. کارشناسان در این گزارش چگونگی ایجاد نهضت مطالعه مفید در بخش های گوناگون جامعه را بررسی کرده اند.

نگاهی به سند

این روزها که انواع رسانه های دیداری، شنیداری و مکتوب با حجم گسترده ای از برنامه سازی ها و سرگرمی ها به خانه های مردم در سراسر دنیا هجوم آورده اند، کتاب شاید تنها رفیقی باشد که از سالیان پیش تاکنون میهمان خانه های ما بوده است و خواسته و ناخواسته ساعت های زیادی از شبانه روز ما همراه بوده است، اما افراد زیادی هم هستند که در هجمه تبلیغات رنگارنگ کالاها اسیر شده اند و کتاب و کتابخوانی را به مسیر فراموشی سپرده اند. در این میان، ترویج و گسترش فرهنگ مطالعه مفید با حمایت همه جانبه سازمان ها و نهاد های گوناگون می تواند گام موثری برای کتابخوانی در کشور باشد. از جمله اهدافی که در این سند پیش بینی شده است می توان به افزایش فضای کتابخانه های عمومی به میزان ۸ متر به ازای هر صد نفر، فراهم آوردن چهار جلد کتاب به ازای هر نفر در کتابخانه های عمومی، عضویت ۳۵ درصد جمعیت ایران در کتابخانه های عمومی، توجه به مطالعه غیر درسی و مفید در روند آموزش رسمی کشور و توجه به مطالعه مفید در برنامه های اوقات فراغت اشاره کرد. می توان از ارتقای شاخص های کتابخانه ای در ابعاد فضا، منابع، عضو و امانت در کتابخانه ها، نهادینه کردن مطالعه مفید به عنوان یک ارزش و عادت عمومی در جامعه، فراهم سازی زیر ساخت های فیزیکی، مجازی و انسانی کتابخوانی شایسته ایران اسلامی، زمینه سازی برای هدایت محتوای مطالعه آحاد جامعه و توسعه فعالیت های بین المللی در زمینه تولید متون مکتوب، محتوا، کیفیت چاپ و تأثیر آن بر افزایش مطالعه در داخل کشور هم به عنوان دیگر ایده آل های این سند نام برد.

مطالعه مفید

برای اینکه نهضت مطالعه مفید در کشور، نهضتی اساسی و بنیادین باشد، قبل از هر چیز باید از مطالعه مفید، تعریف جامع و کاملی داشته باشیم. با نگاهی به تعریف های گوناگونی که در این حوزه وجود دارد، متوجه می شویم، مطالعه ای مفید است که قبل از هر چیز معطوف به اثر و نتیجه بوده و دستاوردی علمی، عملی (رفتاری)، ذهنی یا قلبی داشته باشد، همچنین آن دستاورد برای تربیت انگیزه، افزایش تعهد، ارتقای توانایی ذهنی، توسعه دانش کاربردی، ارتقای مهارت عملی و در آخر برای پرورش و تعالی فرد در راستای به فعلیت رساندن استعداد های الهی وجود او در یکی از چهار زمینه مذکور باشد.

ارکانی برای ترقی

گرچه طرح ها و برنامه های متنوعی در این سند گنجانده شده است، اما فتح الله فرعی، مدیرمسئول انتشارات «شورا» در این زمینه معتقد است: «کتاب در عصر حاضر به عنوان یک رسانه آموزش مفید و کارا، ارزش و جایگاه ویژه ای نسبت به دیگر رسانه ها دارد، زیرا هیچ یک از رسانه های دیگر قادر به انتقال صمیمانه و دوستانه اندیشه و تفکر نیست و تنها کتاب می تواند

تورق برگ‌های زرین ادبیات در غروب سه شاعر

یکم اردیبهشت ماه، روز بزرگداشت استاد سخن سعدی و این روز یاد گذشت سه شاعر بلند آوازه دیگر مصادف است که نامشان در پیشانی شعر فارسی جاودانه است. سهراب سپهری که علاوه بر شاعری و نقاشی، شعر هم ترجمه می کرد، ملک الشعرای بهار و اقبال لاهوری که نفر نخست چهره های سیاسی هم به حساب می رود و دو می باین که در پاکستان زاده شد، اما شیفته فرهنگ ایرانی بود و خود را امدار این تمدن گهربار می دانست. با سه شاعر معاصر ایرانی، مفتون امینی، اسدالله شعبانی و کیومرث منشی زاده درباره آثار، زندگی و نقش این شاعران در فرهنگ سترگ ایران گفت و گو کرده ایم. آنچه در پی می آید، حاصل نظریات و آرای این سه شاعر معاصر است.

سعدی، استاد مثنوی و غزل

شور و زنده دلی، سرزندگی، درک کامل زندگی و تپش هستی، مقولاتی اند که رایحه آنها از شعر سعدی به مشام می رسند. در واقع، همه این الفاظ از یک چیز حکایت می کنند و اگر بنا باشد یک تعبیر به کار ببریم، شاید «سودا زده» بهتر از هر کلمه دیگر بیانگر صفت و حالت روحی سعدی باشد. سراسر بوستان سعدی از فروغ انسانیت، ایثار و جوانمردی نورانی است و دلگشا. در بوستان با اشخاصی روبه روی می شویم که توانسته اند بر خودخواهی خویش فایق آیند و به مطالب برتر از «خود» و «سود» بپردازند. بوستان سعدی عالم انسانیت و تسامح است. در این کتاب قناعت، استغنا و وارستگی اصلی است معتبر و موجب سعادت.

مفتون امینی درباره سعدی می گوید: «سعدی نه تنها یکی از شاعران بزرگ ایران بلکه از طرف یونسکو یکی از ۱۰ شاعر بزرگ دنیا محسوب می شود. تأثیر سعدی در زبان فارسی نه تنها قابل انکار نیست، بلکه اعجاب انگیز هم هست. اگر ادبیات فارسی را به یک ساختمان مجلل تشبیه کنیم، شاهنامه فردوسی بنیاد این ساختمان است. آن وقت می رسیم به ستون ها، ستون های این بنیاد عظیم، آثار سعدی شیرازی اند. هر ساختمان به استحکامات دیگری نیاز دارد که این استحکامات هم از سعدی شیرازی اند. یکی زبان را احیا کرده و دیگری زبان را به کمال خود رسانده. کسی اگر دقت کرده باشد، در گلستان و بوستان سعدی به این حقیقت می رسد که صحیح بودن یک جمله کافی نیست، بلکه باید آن جمله زیبا هم باشد. سعدی به فارسی نویسان یاد می دهد که چگونه می توان زیبا نوشت. ادبیاتی هم که سعدی دارد، مطابق فرهنگ ایران است. تربیت و رسیدن به مرحله تربیت از گلستان است. ما هم که در مکتب درس می خواندیم، از گلستان شروع کردیم. تربیت و معرفت شناسی مردم عادی و جامعه تاریخی ایران مربوط به فردوسی و سعدی است. فردوسی هم خودش جزو شاعران بزرگ شناخته شده و هم اثرش هویت ملی ماست. یونسکو پنج شاعر از ایران و پنج شاعر از خارج انتخاب کرده و انتخابش دقیق و درست هم است. وقتی در دوران بچگی گلستان را خواندم، مطابق ذوقم نبود، اما الان می بینم چه حرف های عمیقی زده است. در جایی می گوید، بترس از دشمنی که از تومی ترسد. مدت ها به این حرف می خندیدم. اما الان می فهمم که دشمن ترسو، ۱۰ تا بیست سال طول می کشد تا ضربه اساسی را وارد کند!»

وی معتقد است: «سعدی قصیده پرداز بزرگی نیست. قصیده پردازان بزرگ فرخی سیستانی، منوچهری دامغانی، ناصر خسرو قبادیانی و کسانی اند که سبک دری را رعایت کرده اند. قصاید خوب مربوط به قبل از حمله مغول به ایران است، چون به آثاری از سعدی که از ده بیست بیت بیشتر است، می گویند

قصیده. ظاهرش قصیده است، اما روح و عینیت قصیده را ندارد. معتقدم که در قصیده حتما باید سبک خراسانی رعایت شود. سعدی استاد مثنوی و غزل است. البته قطعه هم در بوستان داریم. بوستان، یک مثنوی عالی است که آن را چندین بار خوانده ام. بوستان در نهایت فصاحت و بلاغت است. او در این اثر فرهنگ ملی ایران را پایه گذاری کرده است و نمونه های درخشانی به دست داده. در جایی از این کتاب، زنی به شوهرش می گوید «از بقال سر کوچه جنس نخر چرا که اجناسش پوسیده و کرم زده است. شوهرش می گوید کسانی که مردان راه حفتند، خریدار دکان بی رونق اند.» بوستان این جور زیبایی ها را دارد. در شیراز زمان سعدی، مرد خسیس و ترسو را جهود می خواندند و این به علاوه در زبان اصفهانی هم هست. اگر سعدی قائل به نژادپرستی بود، نمی سرود که «بنی آدم اعضای یکدیگرند/ که در آفرینش ز یک گوهرند». او قائل به تبعیض نشده. اگر افلاطون و ارسطو و سقراط قائل به خدایان بودند، فرهنگ آن زمان آن گونه بود. یک زمان می گفتند شمشیرزن قابل ستایش است و اکنون شمشیرزنی که در خدمت دولت نباشد، قدره کش است. ارزش هاعوض می شوند، اما حقایق اصلی می ماند. بخشی از ارزش هایی که مردم خودشان می سازند، به دست مردمان دیگر از بین می رود و از این لحاظ به سخن و فرهنگ سعدی نمی توان عیبی گرفت، چرا که فرهنگش مربوط به زمان خودش است. اما در ارزش های اصلی که حقیقت بر مجاز چیره است، سعدی حضور مؤثر و پررنگ جاودانه دارد.»

«بهار» مبلغ دموکراسی

محمد تقی ملک الشعرای بهار آخرین استاد شعر کلاسیک فارسی است. او که هجدهم آذرماه ۱۲۶۵ خورشیدی در محله سرشور شهر مشهد به دنیا آمد، شاعری است از تبار بزرگان که به ویژه در قصیده سرایی ادامه دهنده راه استادانی مانند رودکی،

در بوستان با اشخاصی

روبه رو می شویم که

توانسته اند بر خودخواهی

خویش فایق آیند و به مطالب

برتر از «خود» و «سود» خود

بیندیشند. بوستان سعدی

عالم انسانیت و تسامح است

برود و ادبیات را به معنای امروزی دنبال کند و برای همین رنگ و آهنگ شعر بهار به غم گرایش های سنت ستیزانه ای که دار دبوی کهنگی می دهد و آن تازگی که می توانیم در شعر نیما در آن زمان ببینیم، در اشعار او دیده نمی شود. وزنه آزادخواهی ملک الشعرای بهار سنگین تر از وزنه ادبیاتی اش است. در حوزه روزنامه نویسی بهار خیلی فعال نیست. خودش نوید آزادی بخشی برای روزنامه نویسان عصرش است. زمانی که وزیر فرهنگ بود، بزرگترین کاری که کرد، این بود که کنگره ادبیات تشکیل داد و در این کنگره همه افکار و اندیشه ها کنار هم به مباحثه و مناظره پرداختند. نخستین کنگره نویسندگان در ایران در زمان ملک الشعرای بهار دایر و در آن نیما یوشیج مطرح شد و بعدها هدایت و دیگران معرفی شدند. گرچه در این کنگره کمونیست ها و توده ای ها اکثریت را داشتند، ولی بهار ضد توده ای و مخالف نظام سیاسی کمونیست های شوروی بود، اما چون به دموکراسی و آزادی اعتقاد داشت، اجازه داده بود که کمونیست ها هم در آنجا حضور داشته باشند.

اقبال لاهوری ناظمی و الاست

اقبال لاهوری در دوران جنگ جهانی اول در جنبش خلیفه که جنبشی اسلامی بر ضد استعمار بریتانیا بود، عضویت داشت. وی با مولانا محمدعلی و محمدعلی جناح همکاری نزدیک داشت. وی در سال ۱۹۲۰ در مجلس ملی هند بوستان حضور داشت، اما از آنجا که گمان می کرد در این مجلس اکثریت با هندو هاست، پس از انتخابات ۱۹۲۶ وارد شورای قانونگذاری پنجاب شد که شورایی اسلامی بود و در لاهور قرار داشت. وی در این شورای پیش نویس قانون اساسی که محمدعلی جناح برای احقاق حقوق مسلمانان نوشته بود، حمایت کرد. اقبال در ۱۹۳۰ به عنوان رئیس اتحادیه مسلمانان در لاهور و سپس در ۱۹۳۲ در لاهور انتخاب شد. اقبال یکی از نامورترین و سرشناس ترین شاعران پارسی گوی غیر ایرانی در ایران است که نظیر شاعر بزرگی مانند بیدل دهلوی توفیق ویژه ای در ایران یافته است. این در حالی است که تفاوت شهرت بیدل در دیگر کشورها و ایران به اندازه ای است که نمی توان با هم سنجیدشان. از مجموع دوازده هزار بیت شعری که توسط اقبال سروده شده، هفت هزار بیت آن فارسی است. شریعتی در جایی وی را ایرانی ترین خارجی و شیعه ترین سنی خطاب کرده است. شاید بنیادی ترین دلیل شهرت اقبال در ایران، چهره مذهبی او باشد، چون بار نخست از سوی مذهبی ها (مانند شهید استاد مطهری و مرحوم دکتر شریعتی) شناسانده شد. هر چند که اقبال بی گمان دلبستگی فراوانی به ایران داشت و برخی از ملی گرایان نیز آن را ستودند، ولی بیشتر گمان می رود که اینان برای همسو نشان دادن خود با دیگران این کار را کردند و دلیل هایی که برای ستودن اقبال آوردند، چندان استوار نیستند. اقبال معتقد است که روح قرآن با تعلیمات فلاسفه یونانی سازگاری ندارد و بسیاری از گرفتاری ها از اعتماد به یونانی ها ناشی شده اند.

کیومرث منشی زاده (شاعر) درباره اقبال لاهوری می گوید: «به نظر من آنچه به اسم اقبال به عنوان شعر اطلاق می شود، شعر نیست، بلکه نظم است. اقبال لاهوری با اینکه فلسفه را در آلمان خوانده و انسان دانشمندی بود، نمی خواست و وجه فارق شعر و نظم را بداند، چرا که شاعر در مورد شعر اراده ای ندارد. شاعر نمی داند چه می خواهد بگوید، بلکه می گوید که گفته باشد. در واقع، وقتی که شعری گفته شد، شاعر می فهمد چه خواسته بگوید، بر خلاف ناظم که می داند چه می خواهد بگوید.

ادامه در صفحه ۲۱

عصری، فرخی، ناصر خسرو، سنایی و انوری به شمار می آید. البته او در عین حال نسبت به گرایش های شعر نو عنادی ندارد و خود هم در زمینه شعر نو به نوعی معتدل، طبع آزمایی کرده است. بهار در زندگی اش همواره آزادخواه و ایران دوست باقی ماند، اما به هوشیاری و مهارتی که می توان آن را نوعی هنر صیانت نفس نامید، از تصفیه های خوین رضاشاهی جان به در برد. او که طرفدار رنجبران و فقرا بود، در عین حال در زندگی سیاسی همواره به جناح قوام السلطنه وفادار ماند که مظهری از اشرافیت کشور شمرده می شد. بهار البته ادیب و هنرمندی پرورده انقلاب مشروطیت و فرهنگ مردمگرای آن بود، اما در مقایسه با سه شاعر بزرگیده همین انقلاب عاقبت بهتری داشت. عارف قزوینی سال های آخر عمر خود را در تبعید و فقر سپری کرد، میرزاده عشقی با گلوله مز دوران نظمی ترور و فرخی یزدی در زندان دیکتاتور سر به نیست شد و حتی گورش هم شناخته نیست.

اسدالله شعبانی، شاعر کودک و نوجوان، درباره ملک الشعرای بهار می گوید: «ملک الشعرای بهار، یک بال سیاسی داشت و یک بال ادبی. آنچه فکر و اندیشه ملک الشعرای بهار را گسترش می داد، علاقه مندگی او به آزادی و حقوق بشر بود. بهار در ستیز با استبداد و خفقان بود. او زندگی خود را فدای آزادی کرد. از این نظر بهار هم ادیب است و هم آزادخواه. جایگاهش خیلی چشمگیر است و در تاریخ ما حضوری گرم دارد. ما او را به عنوان یک آزادخواه می شناسیم، اما در ادبیات هم شاعری است که گرایش به نو بودن دارد، چون اندیشه های نو دارد. او از لحاظ ادبی هم یک حکیم است. قصیده ای دارد که در زندان رضاخان سروده و از یک در پیچه به بیرون نگاه می کند. هیچ قصیده پرداز نیست که بتواند چنین مناظر زیبایی را توصیف کند و با مضامین آزادی گره بزند. یکی از ابیات شعر او که به صورت ضرب المثل هم درآمده همان است که می گوید: «لال شوم کور شوم کر شوم / بهتر از آن است که من خر شوم» این را در واقع درباره استبداد رضاخانی می گوید. بهار می خواهد بگوید که انسان بدون آزادی، حیوان است. این حرف بزرگی است. در جای دیگری هم یک سلسله تصویر می دهد و می گوید که این مصیبت را قبول می کنم، آن مصیبت را هم قبول می کنم اما همه اش بهتر از این است که یک جوزیر بارزور بر سر بوم. این را هم خطاب به رضاخان می گوید. ملک الشعرای در این زمینه ها واقعا ملک الشعرای است، اما در زمینه ادبیات آن کهنه گرایی و مشغله های سیاسی مانع از آن می شود که به رغم گرایش های نوینی که دارد، بتواند همپای شاعران جوان تر آن زمان نظیر میرزاده عشقی جلو

۱۰۱ قصه از دنیای حیوانات

رتانا کوچنانات / ترجمه: پریسا همایون روز / انتشارات قدیانی / چاپ اول ۱۳۸۹ / ۱۲۸ صفحه / ۹۰۰۰ تومان

«روزی از روزها روباهی هنگام بالا رفتن از پرچین؛ تعادلش را از دست داد. او فوری بوته‌خاری را گرفت تا پایین نیفتد، ولی تیغ‌های بوته خار پاهایش را زخمی کردند. روباه به خاطر آسیبی که دیده بود، بوته خار را سرزنش کرد. بوته خار گفت: حتما عقل از سرت پریده که به من چسبیده‌ای؛ چون من خودم عادت دارم به دیگران بچسبم.»

متن فوق بخشی از داستان «روباه و بوته‌خار» است که در کتاب حاضر همراه صد قصه دیگر از دنیای حیوانات به رشته تحریر درآمده است که تمام آنها اثر «ایزوپ» نویسنده یونانی اند. این داستان‌های کوتاه یونانی دارای یک پیام اخلاقی مشترکند. شایان ذکر است که در مقدمه، شرح مختصری درباره زندگی ایزوپ ارائه شده است. دیگر عنوان‌های داستان‌های کتاب عبارتند از: گرچه و موش‌ها؛ لاک‌پشت و عقاب؛ شیر و موش؛ روباه و انگورها؛ سگ و سایه؛ شیر و بز؛ قوری‌خا و گاو؛ شیر و الاغ و غاز تخم طلا.

یک قرن مبارزه یهود علیه صهیونیسم: تهدیدی از درون

یاکوب رابکین / ترجمه: عبدالرسول دانی / انتشارات امیر کبیر / چاپ اول ۱۳۸۹ / ۴۱۱ صفحه / ۸۰۰۰ تومان

درباره صهیونیسم تاکنون کتاب‌های فراوانی نوشته شده و به این پدیده از زوایای گوناگونی پرداخته شده است اما کتاب حاضر از زاویه‌ای بدیع و نوسب این مقله می‌پردازد. نویسنده که خود متفکری

یهودی است با مراجعه به متون بنیادین یهودیت و به ویژه تورات، در پی اثبات بطلان اندیشه صهیونیسم است و بیگانه بودن این اندیشه افراطی و باز تولید شده توسط جهان‌خواران را مبانی دین یهود بیان می‌دارد.

خواننده در این کتاب، همچنین با جریانات و جنبش‌های ضد صهیونیستی که با محوریت تورات در جهان انجام می‌گیرد آشنا شده و در می‌یابد که پایه‌های سست اندیشه جعلی صهیونیستی پیش از آنکه در تقابل با اوقیات سیاسی و رویدادهای جهان معاصر فروریزد، در متون یهودی و در آراء متفکران دینی آن، به نابودی محکوم شده است.

پروفسور یاکوب رابکین، استاد روسی تبار دانشگاه مونترال کانادا است که از ۲۳ سال پیش از مهاجرت به کانادا، مشغول تدریس در رشته تاریخ در آن دانشگاه است.

وی دارای دکتری شیمی است ولی یهودیت را هم نزد خاخام‌های متعدد در اسرائیل، کانادا و فرانسه فرا گرفته و معمولاً در مجامع بین‌المللی گوناگون به عنوان متخصص در امور اعراب و یهودیان، به تفسیر رویدادهای سرنوشته‌ساز و مرتبط با وضعیت یهودیان در اسرائیل می‌پردازد.

کتاب در هفت فصل و با چهار مقدمه؛ مقدمه یوسف آقاسی، مقدمه خاخاک باروش هور و ویش، مقدمه مترجم و مقدمه نویسنده تنظیم شده است.

یوسف آقاسی در مقدمه کتاب می‌نویسد: «در اروپای قرن نوزدهم، مذهب در کنار پذیرش اصول حاکمیت غیردینی، به طور همزمان مورد عمل بسیاری از مردم بود. برخی دیگر، به جای مذهب، فقط به حاکمیت غیردینی عمل می‌کردند. بدین ترتیب ملی‌گرایی توانست در قالب یک مذهب

لایک، دولت را به غولی مبدل کند که وحشیانه‌ترین جنایات قرن بیستم را بیافریند.»

کتاب حاضر بحث از ملی‌گرایی را درباره کشور اسرائیل نیز برانگیخته است. نویسنده می‌خواهد این اعتقاد که دولت اسرائیل حافظ منافع تمام یهودیان در سراسر جهان بوده و اینکه این کشور میهن طبیعی همه آنهاست را زیر سؤال ببرد. اصولاً نویسنده در صدد است بگوید که خود چنین اسطوره‌ای، یک اعتقاد ضد یهودی است. بسیاری از اسرائیلی‌ها این اسطوره را به نفع صهیونیسم دانسته، جانبدارانه می‌گویند که مانعی توأم به استقلال واقعی بر سیم مگر اینکه تمامی یهودیان پرانکنند در دنیا را در اسرائیل گرد هم آوریم...»

خاخام باروش هور و تیز هم در مقدمه خود راجع به کتاب حاضر چنین می‌گویند: «نویسنده در تحلیل‌های خود در این کتاب، یک درک عمیق و وسیع از تاریخ و علوم سیاسی نیز داخل نموده است.» وی نظریات دانشمندان دینی یهود - که عقیده به برتری تعلیم دینی تورات نسبت به ملی‌گرایی امروزی دارند - را هم ارائه داده است. اما خود نویسنده اذعان دارد که کتاب حاضر به ارائه تاریخی از این مقاومت در قبال تهدید صهیونیسم به عنوان یک جریان رو به رو و مهار نشدنی پرداخته و روزنه‌ای به رفتار زورمندانه و مستمر هواداران صهیونیسم باز می‌کند.

مخالفتان و منتقدان صهیونیسم که در این کتاب سخن از آنها می‌رود، همان یهودیان با پالتوی مخصوص یهودی است. تمام کسانی که مخالفت خود را با استدلال‌های مذهبی منطبق بر آیین یهود توجیه می‌کنند، جزو این گروهند.

این کتاب همچنین می‌خواهد بگوید که دلیل و وجه اشتراک همه مخالفت با عقاید صهیونیست‌ها، وفاداری و تعهد نسبت به تورات است. این تعهد در مقابل تورات، بدین معناست که عموماً همان مقامات خاخامی این مخالفت را با جنبه‌های گوناگون و اصول مسلم صهیونیسم - که فکر می‌کنند تزلزل‌ناپذیر است - مطرح ساخته‌اند.

مواضعی که در این کتاب مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته، عموماً همان مواضعی است که توسط خاخام‌ها اتخاذ شده است...

مؤلف فصل اول را ذیل عنوان «چند نکته مقدماتی» به بررسی تاریخ صهیونیسم می‌پردازد و استحاله‌هایی که در کبان یهود به وجود آمده را در فصل دوم با عنوان «یک هویت جدید» مطرح می‌کند.

قصه‌های شیرین هزار و یک شب

شکوه قاسم‌نیا / ترجمه: محمد علی بنی اسدی / انتشارات پدایش / چاپ اول ۱۳۸۹ / ۳ جلدی / ۱۲۰۰۰ تومان

قصه‌های هزار و یک شب را تاکنون ناشران و افراد متعددی برای کودکان به زبان ساده بازگردانده‌اند و در واقع می‌توان گفت بیش از ۱۰ نسخه که اغلب هم به لحاظ نثر و پرداخت شبیه هم هستند تا کنون منتشر شده است.

کتاب حاضر در سه بخش با سه مقدمه جداگانه اما در یک جلد منتشر شده است. بخش نخست با مقدمه شکوه قاسم‌نیا متولد سال ۱۳۳۴ و بازنویسی داستان‌هایی از هزار و یک شب از سوی وی در ۲۷۶ صفحه منتشر شده است. بخش دوم را نرگس آبیاری نویسنده ۴۱ ساله در ۱۷۲ صفحه بر عهده داشته و بخش سوم که نویسنده مقدمه آن هم نامشخص است در ۱۴۲ صفحه چاپ شده است.

هزار و یک شب مجموعه‌ای از داستان‌های افسانه‌ای قدیمی عربی، ایرانی و هندی است که به زبان‌های گوناگونی منتشر شده است. اکثر ماجراهای آن در بغداد و ایران می‌گذرد و داستان‌های آن را از ریشه ایرانی دانسته‌اند، که تحت تاثیر آثار هندی و عربی بوده است. اینکه داستان‌های هزار و یک شب مشخص و روشن و تعداد آنها دقیقاً

هزار و یک باشد چندان واقعی به نظر نمی‌رسد اما داستان‌های زیادی زیر سایه نام هزار و یک شب نوشته شده‌اند.

گزارشی مستند از کربلا

برگرفته از احادیث اهل بیت و اسناد تاریخی محمد محمدیان / انتشارات امیر کبیر / چاپ اول ۱۳۸۹ / ۱۶۸ صفحه / ۲۴۷۰ تومان

مؤلف کتاب حاضر در مقدمه به این مسأله اشاره می‌کند که تاریخ بشر مملو از جنگ و درگیری‌هاست، از آغازین روزهایی که انسان‌ها زندگی در کره‌های خاک را آغاز کرده‌اند، جنگ و درگیری شروع شده و تاکنون نیز ادامه دارد. درگیری بین اهل باطل بر سر هواهای نفسانی و خواسته‌های مادی، طبیعی بوده و هست و از هواهای نفسانی و طبع خاکی بشر جز این انتظار نیست. درگیری بین اهل حق و اهل باطل هم همیشه در طول تاریخ بشر به چشم می‌خورد و تا پیروزی نهایی حق ادامه خواهد داشت و البته پیروزی حق وعده قطعی الهی است که روزی بشر شاهد تحقق آن خواهد بود.

محمدیان بر این مسأله تاکید می‌کند که کربلا فقط یک تاریخ نیست که در یک برهه از زمان اتفاق افتاده و به پایان رسیده باشد، کربلا پیامی زنده و جاوید است که برای همه اهل حق در طول تاریخ الهام بخش و هدایتگر است. برای مبارزان و جهادگران تابلوی راهنما و قطب‌نمای حقیقت است، برای شفیقتگان حق و از جان‌گذشتگان راه خدا و پیروان راستین راه انبیاء اسوه و الگویی جامع و کامل است و در یک جمله آن پرچم بلند و پرافتخار خداست که بر قله حق و حقیقت به اهتزاز درآمده است و همه خداپرستان و عدالت‌طلبان را به حرکت به سوی خود فرامی‌خواند و راه عبور از گردنه‌ها و نحوه مقابله با ستمگران و طاغوت‌ها را نشان می‌دهد و روحیه مقاومت و ایستادگی را در وجود آنها تثبیت و افزون می‌کند.

نویسنده درباره کتاب تالیفی خود توضیح می‌دهد که تمام سعی و تلاش در این کتاب بر این بوده است که مطالب ارائه شده مستند به کلمات معصومین (ع) یا افسراد موثق و مورد اعتماد باشد و از کتاب‌های تاریخی معتبر که نزاهت فن مقبول هستند استفاده شود و در عین حال از نقل مطالبی که با محکامات و اصول اساسی مکتب اهل بیت (ع) منافات دارد اجتناب شده است. محمدیان نگاه اصلی این کتاب را نگاه اثباتی می‌داند؛ بدین معنا که تلاش شده است نقل‌های معتبر و مستند را از حادثه عاشورا که در میان آثار روایی و تاریخی وجود دارد ارائه کند.

گزارشی که در این کتاب به خوانندگان ارائه می‌شود از زمان ورود کاروان امام حسین (ع) به کربلا تا هنگام شهادت آن حضرت است، اما حوادث قبل از ورود به کربلا و همچنین وقایع بعد از شهادت امام (ع) و اسارت خاندان آن بزرگوار در مجموعه‌های دیگری ارائه خواهد شد.

زندگی باور یک نقاشی است

نقاشی‌های توران فرحت / ناشر مؤلف / چاپ اول ۱۳۸۹ / ۱۲۰۰۰ تومان

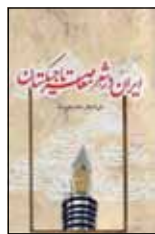
توران فرحت، نقاش پیشکسوت از علاقه‌مند و طرفداران سبک امپرسیونیسم است که بنا به گفته خودش بیشتر اوقات از این سبک الهام می‌گیرد یا آن را با سبک‌های دیگر تلفیق می‌کند.

وی می‌گوید: «در آثار من به طبیعت، موضوعات روز و احساسات خودم توجه دارم و بیشتر از رنگ‌های زنده و قوی استفاده می‌کنم.» فرحت در این مجموعه از همه تکنیک‌های نقاشی استفاده کرده است. به اعتقاد او، ترکیب مواد در نقاشی موجب تشکیل سبک‌های جدیدتر و مدرن‌تر می‌شود.

آثاری که در این مجموعه منتشر شده آذر سال گذشته در موزه امام علی (ع) به نمایش گذاشته شد. در این مجموعه بیش از ۵۸ تابلو نقاشی ارائه شده است. بیشتر نقاشی‌های این مجموعه گل یا طبیعت است که با فضا سازی متفاوت ارائه شده‌اند. وی بیش از چند نمایشگاه انفرادی و گروهی نیز برگزار کرده است. کتاب «زندگی باور یک نقاشی است» با هزینه شخصی فرحت در شمارگان هزار نسخه منتشر شده است.

ایران در شعر معاصر تاجیکستان

علی اصغر شعر دوست / انتشارات علمی و فرهنگی / چاپ اول ۱۳۹۰ / ۳۸۴ صفحه / ۹۰۰۰ تومان

این کتاب علاوه بر مقدمه شعر دوست، سفیر جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان، با ویرایش و مقدمه‌ای از حسن قریبی، پژوهشگر فرهنگستان زبان و ادب فارسی همراه است و شش فصل و واژه‌نامه‌ای در پایان کتاب دارد.

«پیوند دوستی»، «زبان فارسی، ایرانیان و تاجیکان»، «فرهنگ، تاریخ و مشاهیر ایران زمین»، «درستایش شهرها و جای‌های ایران»، «با شاعران و چهره‌های معاصر ایران»، «انقلاب اسلامی و امام خمینی (ره) در شعر تاجیک» عنوان فصل‌های این کتاب هستند.

شاعران معاصر تاجیکستان در این کتاب تصویری از سرزمین فرهنگ پرور ایران در برابر چشمان خواننده ترسیم می‌کنند. این تصویر به گونه‌ای است که گویی خود بخشی از همین سرزمین اند. خواننده در این اثر با نام و شعر شاعران صد سال اخیر تاجیکستان در قالب‌های گوناگون شعری آشنا می‌شود.

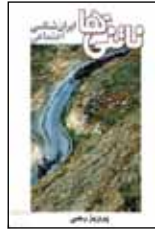
شعر دوست در مقدمه این کتاب نوشته است: «این اثر نمونه‌ای از شعر چند دهه گذشته تاجیکستان به شمار می‌آید و خواننده گلچینی از شعر معاصر تاجیک را پیش چشم دارد.»

وی در ادامه آورده است: «این اشعار گزیده‌ای اند که به منظور تکمیل پژوهش چشم‌انداز شعر معاصر تاجیک تهیه شده‌اند.»

قریبی، ویراستار کتاب هم در مقدمه آورده است: «در کنار شعرهای استوار ادبیات معاصر تاجیک، گاه اشعاری از برخی شاعران، به ویژه شاعران سده بیستم دیده می‌شود که در قیاس با ادبیات معاصر ایران از نظر ساختار تفاوت‌های فراوانی دارند. اما با توجه به ویژگی‌های درونی و زمان سرورده شدن آنها، نشانه‌ای از قدرت مانایی زبان و ادبیات فارسی در میان تاجیکان و اوج عسرت شاعران در زمان حکومت شوراهاست که آن را باید از شاخصه‌های شعر تاجیک به شمار آورد.»

ناتنی‌های (ایرانشناسی اجتماعی)

پرویز رجبی / انتشارات ایران شناسی / چاپ اول ۱۳۸۹ / ۲۰۰ صفحه / ۵۵۰۰ تومان

نویسنده در بخشی از کتاب آورده است: «از خودم پرسیدم شایانگه که نوبت اشغال زمین بیابان، به شغال‌ها و روباه‌ها خواهد رسید، حتما این دادن از دگر گونی غیر مترقبه فضای آکنده از استخوان مرغ و قلم گوسفند و ته دیگ سوخته در شگفت خواهد ماند... و خواهد دید که بر سر هر بنه‌ای قطعه پلاستیکی در اهتزاز است و تا عادت به موقعیت جدید بکنند، خود را خواهند باخت...»

از خودم پرسیدم پس کجا بند آنان که سینه خود را می‌درند برای فیلم ایکندر. پس کجا بند کیمیاگران ما...؟ چرخاک میهنمان به دست «برادران وارنر» خودی این چنین تحقیر شده است؟ پس کجا بند آنان! که نفاظت را با ایمان مترادف می‌بینند؟...

مگر این خاک همانی نیست که بوی نیاکمان را می دهد و مادرمان را؟....
کو دکان ما از که باید بیاموزد احترام به دیگران را و احترام به میهن را؟....
آیا خیانت به میهن تنها همکاری با دشمن است؟....
فردا باز مترصد خواهیم بود که کسی بگوید که بالای چشم میهنمان ابروست...»

دکتر پرویز رجبی، این ناتی ها را در کتاب جدید خود با عنوان ناتی های «ایرانشناسی اجتماعی» قلم زده است. کتابی دو بیست صفحه ای شامل ۱۱۰ عنوان ناتی در ایران را بیان می کند. روی جلد کتاب مزین است به عکسی زیبا از کوچ عشایر که توسط عکاس نامی ایران، عباس جعفری ثبت شده است. این اثر از سری کتاب های ایران شناسی است که از سوی انتشارات ایران شناسی منتشر شده است.

پیشوایان شیعه، پیشکامان وحدت

مهدی مسائلی/ انتشارات سپیده باوران

چاپ اول ۱۳۹۰/۲۸ صفحه

این کتاب سیره معصومین (ع) را درباره وحدت میان مسلمانان عنوان می کند. مولف در این اثر با تبیین معنای وحدت اسلامی به بررسی سیره امیرالمومنین (ع) و دیگر ائمه شیعه درباره وحدت مسلمین پرداخته است.

همچنان که نویسنده در بخشی از کتاب آورده است: «وحدت و همبستگی در هر جا و هر زمان و میان هر ملتی وجود داشته باشد، برای آنان عزت و کامیابی و پیروزی فراهم می آورد و از سوی دیگر، تفرقه و تشتت و

اختلاف و چنددستگی در هر جا و هر گاه در هر گروهی رخ دهد، ضعف و زبونی و شکست و نابودی و ناکامی را در پی دارد. این سنت تغییرناپذیر تاریخ است و مسلمانان و غیرمسلمانان و شرقی و غربی و دیروز و امروز نمی شناسد. از این رو اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام نیز به عنوان هادیان امت اسلامی، همواره در پی تحقق این معنای عظیم بوده و کلام و سیره و رفتار آن بزرگواران از شاخص ترین الگوها برای تحقق انسجام اسلامی است...»

این کتاب می گوشتد با بررسی روایات و سیره رفتاری ائمه اطهار (ع)، به شدت اهتمام آن بزرگواران به مقوله وحدت و انسجام اسلامی پی ببرد. از عناوین فصول کتاب می توان «امیرالمومنین طلایه دار وحدت اسلامی»، «تاکید بر حضور و همگامی در عبادات و مناسک اجتماعی مسلمانان»، «تاکید بر نماز گزاردن با اهل سنت اتحاد و انسجام اسلامی در حج»، «تاکید بر وحدت با تکیه بر معاشرت نیکو و مدارا با مخالفان»، «دستور به معاشرت و مجالست با اهل سنت»، «مدار با سایر مسلمانان در عقایدشان» و «نهی از دشنام و لعن مخالفان» را نام برد.

قطوف الربیع فی صنوف البدیع

محمدحسین قریب گرکانی (شمس العلماء)

انتشارات فرهنگستان زبان و ادب فارسی

چاپ اول ۱۳۸۹/۳۲۵ صفحه/۷۰۰۰ تومان

حاجی میرزا محمدحسین قریب، ملقب به شمس العلماء و متخصص به ربانی، سال ۱۲۲۲ ش، مطابق با ۱۲۶۲ ق در گرگان، از توابع آشتیان اراک و در نزدیکی تفرش و فراهان - که سابقاً «وره» نامیده می شد، به دنیا آمد.

وی مقدمات علوم را در زادگاه خود آموخت و سپس برای تکمیل تحصیلات رهسپار قم شد و در آن شهر به تحصیل فقه و اصول و تفسیر و حدیث پرداخت. پس از آن هم برای کسب فیض از مجالس درس مرحوم شیرازی و حاج میرزا حسین و حاج میرزا خلیل به عتبات عالیات رفت و سه سال در آن حدود به تحصیل و تکمیل علوم فقه و اصول

پرداخت.

شمس العلماء مدتی پس از بازگشت به ایران، در سال ۱۲۶۶ ش، به خواهش آقاخان سوم، نواده آقاخان محلاتی - که برای ممارست با معلومات علمی و ادبی ایرانی خواستار اعزام استاد و ادیبی ایرانی شده بود - به هندوستان رفت و مدت ۹ سال در آنجا اقامت گزید و سپس در سال ۱۲۷۵ ش به ایران بازگشت.

ریاست مدرسه علمیه، تدریس در مدرسه علوم سیاسی و دارالفنون، ریاست مدرسه متوسطه پهلوی (قاجار به سابق)، مستشاری دیوان تمییز و تاسیس مدرسه نظام از جمله دیگر مناصب و خدماتی اند که وی در طول دوره زندگی خود به انجام رسانید. شمس العلماء همچنین سال های متمادی ممتحن رسمی ادبیت و عربیت در وزارت عدلیه و وزارت معارف بود و چند دوره عضویت شورای عالی وزارت معارف را بر عهده داشت.

وی کتاب «قطوف الربیع فی صنوف البدیع» را در سال ۱۳۲۷ ق برای مدرسه سیاسی در علم بدیع تدریس می کرد. به گفته شمس العلماء در پیش مقدمه ای که بر قطوف نگاشته، این کتاب موجز و خلاصه ای از کتاب مفصل او در علم بدیع، یعنی «ابجد البدیع» است.

در کتاب حاضر هشتاد صنعت بدیعی (البته بدیع در معنای عام، چرا که صنایعی که در حوزه بیان نیز مطرح می شوند در این کتاب وارد شده است)، همراه با شواهد و امثله فارسی و عربی، به صورت نظم و نثر شرح داده شده است.

کتاب «قطوف الربیع فی صنوف البدیع»، نوشته محمدحسین قریب گرکانی (شمس العلماء)، به تصحیح مرتضی قاسمی، پژوهشگر فرهنگستان زبان و ادب فارسی و با مقدمه و یادداشتی از دکتر اصغر دادبه و دکتر بدرالزمان قریب، عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی منتشر شده است.

بر خورد ائمه علیهم السلام با مدعیان مهدویت

غلام رسول محسنی ارزگانی/ انتشارات موسسه بوستان

کتاب/ چاپ اول ۱۳۸۹/۲۴۰ صفحه/۳۶۰۰ تومان

این کتاب، بر خورد ائمه اطهار (ع) با مدعیان مهدویت و آسیب هایی را که دامن گیر منتظران آن حضرت شده، بررسی کرده است.

امامت و مهدویت، پس از شناخت توحید و رسالت، از ضروری ترین مباحث

علمی و اعتقادی است. آثار تاریخی و پژوهش های اندیشمندان محقق گواه است که مهدویت و انتظار مصلح، از مشترکات همه ادیان توحیدی است و همه منتظرند تاروی مصلح واقعی و فریادرس انسان های ستمدیده ظهور کرده، ظلم و بیعدالتی را به عدل و داد تبدیل کند؛ از این رو، فرصت طلبان و مدعیان دروغین مهدویت که زمینه مساعدی برای تحقق اهداف نامشروع خود می دیدند از عقاید پاک مردم سوء استفاده کرده، خود را «مهدی موعود» نامیده اند و عده ای ساده لوح نیز به آنها گرویده، پاسخ مثبت داده اند. که این کتاب، آسیب هایی را که بر آنان وارد شده مورد بحث و بررسی قرار داده است.

مهدویت و جایگاه آن برای یک انسان موحد، به ویژه برای معتقدان به امامت و ولایت که آن را از اصول مذهب و استمرار رسالت و حافظ آن می دانند، یک ضرورت است.

از این رو، بحث مهدویت و معرفی و شناخت آن، از ضروری ترین مباحث علمی و اعتقادی مسلمین است که اندیشمندان و پژوهشگران را بیش از پیش واداشته تا در این زمینه بذل توجه کنند و با پژوهش ها و تحقیقات علمی خود، پرتوی از جلوه مهدی موعود (عج) و مصلح منتظر را که همگان در انتظار اویند در آینه تحقیق و پژوهش های علمی، در مجامع مذهبی و فراروی عاشقان مهدویت و امامت قرار دهند؛ موعودی که همه ادیان توحیدی و غیر توحیدی نوید او را داده، انتظار او را کشیده و در آموزه های اسلامی، به تفصیل درباره او صاف و ویژگی های او سخن گفته اند. از این رو منجی موعود

از دیدگاه اسلام، هویت روشن و مشخصی دارد که سلاله پاک حضرت خاتم (ص) و فرزند یازدهمین امام از اوصیا و اولیای آن حضرت است؛ تاجایی که کثرت و فراوانی روایات «مهدویت» که از سوی پیامبر (ص) و عترت (علیهم السلام) به ما رسیده - موجب شده تا اعتقاد به «مهدویت» در میان تمام مذاهب اسلامی و فرقه های آن فراگیر شود و همه به آن معتقد شوند.

آواز گنجشک ها

مجید مجیدی/ انتشارات کتاب نیستان

چاپ اول ۱۳۹۰/۳۰۰ تومان

این فیلم نامه داستان مرد ساده و میانسانی به نام کریم است. وی در یک مزرعه پرورش شتر مرغ کاری می کند و ارتباط روانی و عاطفی با آنها دارد. بر حسب اتفاق یکی از شتر مرغ ها از مزرعه فرار

می کند. کریم چند روزی او را جستجو می کند ولی موفق نمی شود او را پیدا کند، در نتیجه از کار اخراج می شود.

مجید مجیدی نویسنده، کارگردان و تهیه کننده «آواز گنجشک ها» است. رضاناچی، کامران دهقان، حامد آغازی، پویا صالحی و محمدرضا شیخی از جمله بازیگران این فیلمند. موسیقی فیلم توسط حسین علیزاده ساخته شده. این فیلم محصول ۱۳۸۶ محسوب می شود.

مهران کاشانی برای نوشتن این فیلمنامه با مجیدی همکاری داشته است.

کاغذهای سوخته

نوشته الیاه دهنوی/ انتشارات مروارید

چاپ اول ۱۳۸۹/۷۵ صفحه/۱۹۰۰ تومان

کاغذهای سوخته، نام نخستین مجموعه داستان الیاه دهنوی، مترجم ادبی است. مسایل حاشیه جنگ، همراه با دلشغولی های نسلی که آن را پشت سر گذاشته، از دغدغه های دهنوی در این اثر به شمار می آیند.

نگاهی متکثر به وضعیت آدم هایی که در جامعه در نسبت هایی تازه و امروزی بارنج ها، شادای ها و مشکلاتشان قرار می گیرند، از دیگر و جوهی است که در داستان های وی نمود یافته اند.

این در حالی است که به نظر می رسد دنیای داستانی وی، فارغ از جریان ها و تیپ های رایج و گاهی فانتزی در موج فعلی داستان نویسی جوانان، به افشاری وسیع تر از لایه های متفاوت اجتماع در درونی گاه های متلاطم و گاه یکنواخت فرهنگ و سنت ها چشم دوخته و در این مرحله می توان نوعی صمیمیت در همذات پنداری با اغلب شخصیت های داستانی را از دیگر اختصاصات داستانی وی بر شمرد. نخستین داستان این کتاب با نام «جنگ و سکوت» این گونه آغاز شده است: «جنگ هشت سال است که تمام شده، ولی مادر هنوز سیاهپوش است. سجاد همین طور که رویه روی آینه قدی ایستاده و موهایش را مرتب می کند، یک چشمش به تصویر مادر در آینه است که دارد قدمی می شکند. پای همین آینه زینب موهایش را شانه می کرد....»

«جنگ و سکوت»، «سهم او»، «خاکستر سرد»، «در ساقه ای بابونه های بیابانی»، «میان سایه ها»، «کابوسی که تمام نشد»، «نسل ها»، «دفتر چه یادداشت» و «برایم لالایی بخوان»، نام داستان های این مجموعه اند.

دهنوی، از مترجمانی است که تا به حال آثار گوناگونی را در زمینه نقد ادبی و داستان راهی بازار کتاب کرده است. او ترجمه آثار ادبی را از سال ۱۳۸۱ با فصلنامه «ارغنون» آغاز کرد و نخستین مترجمی است که ویلیام ترور، نویسنده ایرلندی را با کتاب «تورگنیف خوانی» به جامعه ادبی ایران شناسانده است.

«سفر فلیشا» (ویلیام ترور)، «مجردان تپه» (ویلیام ترور)، «مرد در تاریکی» (پل استر) و «در سنانه نظریه ادبی» (مری کلیگر)، نام برخی آثار دهنوی در حوزه ترجمه اند.

ما و تاریخ فلسفه اسلامی

رضا داوری اردکانی

انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

چاپ اول ۱۳۸۹/۶۱۶ صفحه/۸۲۰۰ تومان

نویسنده در این اثر می گوشتد پیوندی میان اندیشه های فلسفی از فارابی تا کنون ایجاد کند تا از این طریق ارتباط فلسفه های گوناگون با یکدیگر را به تصویر بکشد. دکتر داوری اردکانی در معرفی این اثر آورده است:

«این کتاب گرچه سیرری در تاریخ فلسفه اسلامی است؛ اما یک تاریخ فلسفه مثل دیگر تاریخ فلسفه ها نیست که صرف گزارش خلاصه افکار و آرای فیلسوفان باشد. کتابی که عنوانش «ما و تاریخ فلسفه اسلامی» است می توانست تاریخ فلسفه نباشد، بلکه متضمن بیان نسبتی باشد که ما با فلسفه اسلامی و تاریخ آن داریم.»

وی در این اثر به نظرات «تجددمآبان» درباره تاریخ فلسفه نیز توجه دارد، اما به جای آن که درستی و نادرستی آنها را بسنجد، چگونگی و توانایی فهم آنان از آرای گذشتگان را بررسی می کند.

همچنین داوری اردکانی در مقدمه کتاب بیان می کند که تامل در جهت سیر فلسفه اسلامی و مقام این فلسفه در قیاس با فلسفه یونانی و جدید را یکی از مهم ترین اهدافش در این کتاب قرار داده است.

این نویسنده به زعم خود، خطی در کتابش رسم کرده که میان فلسفه ها از فارابی تا عصر حاضر - پیوندی ایجاد می کند. به گفته داوری اردکانی، این خط، خط وحدت و جمع میان دین و فلسفه و محور دوران آتش بس در جنگ دایم میان فلسفه و سیاست، در عین حفظ آتش زیر خاکستر است.

مطالب این کتاب در سه بخش «قوام و تاسیس فلسفه اسلامی»، «گزارش مختصر تاریخ فلسفه اسلامی» و «وضع فلسفه در ایران و مقام فلسفه اسلامی» گنجانده شده است.

عشق دوم

حبیبه نیک سیرتی/ انتشارات دستان

چاپ اول ۱۳۸۹/۲۲۲ صفحه/۴۰۰۰ تومان

نویسنده در این مجموعه داستان، لحنی بسیار محاوره ای را برای بیان وقایع داستان هایش برگزیده است.

م.حسن بیگی در بخشی از مقدمه این کتاب که «حاشیه ای بر متن» نام گرفته، نوشته است: «قصه های این کتاب روایتی است ساده و صمیمی از زندگی مردم ساده ای که هر روز با صدها نفر از آنان برخورد یا ارتباط داشته ایم و هرگز با نخواسته ایم یا نتوانسته ایم در زندگی آنان دقیق شویم...»

در قسمتی از داستان «آفاقش» در این کتاب آمده است:

«یکی از دوستانم در محله ای که با آن آشنایی نداشتم، خانه ای مناسب برایم پیدا کرد؛ یک خانه دو طبقه با درهای مجزا. من در طبقه دوم جای گرفتم. روز اول ورودم به این کوچه بن بست، با پسر بیچه ای هفت هشت ساله روبه رو شدم...»

حبیبه نیک سیرتی، فعالیت های گوناگونی را در زمینه های فرهنگی و هنری از جمله همکاری با صدا و سیما در بخش سرودن شعر و ترانه انجام داده است. «با نیلوفر تا مهتاب» هم نام مجموعه شعری از اوست که سال ۱۳۸۸ از سوی انتشارات دستان منتشر شده است.

نگاهی به تاثیر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در تولیدات حوزه نشر و خط فکری نویسندگان و ادبیات

هدایت قلم‌ها و کتاب‌ها تا رسیدن به کمال

حمایتی است که خوشبختانه اقدامات خوبی در این زمینه پیش بینی شده‌اند، البته باید حمایت‌های پیمان را هم افزایش دهیم. البته عنوان شد که در آیین نامه نشر، سیاست‌های حمایتی خوبی تدوین شده است، اما همچنان نیاز به حمایت‌های بیشتر از ناشران و نویسندگان در این حوزه داریم. توجه به حق معنوی تألیف هم می‌تواند رونق این حوزه را بیشتر کند.»

تأثیر انقلاب فرهنگی علاوه بر تولید کتاب، در حوزه ادبیات و خط فکری نویسندگان و تولیدات منتشر شده از جمله مسایلی اندک‌آگاهی از وضعیت آن می‌تواند داده‌های خوبی را در مسیر برنامه‌ریزی‌های آتی در اختیار مسوولان قرار دهد.

دکتر جعفر پور در این باره می‌گوید: «تأثیرات انقلاب فرهنگی بر ادبیات کشور مساله‌ای است که در نمای کلی، واضح و روشن است. شورای عالی انقلاب فرهنگی در بیست سال گذشته با تدوین آیین‌نامه‌نشر و به‌روز کردن آن، فضا سازی مناسبی انجام داد. بحث‌های نظارتی هم به نوبه خود در دراز مدت نوعی فرهنگ‌سازی در حوزه تألیف کتاب به وجود می‌آوردند. انقلاب اسلامی و انقلاب فرهنگی با تمام مظاهرش، تأثیرات قابل توجهی در ادبیات کشور داشته‌اند. همچنین در سایه برکات نظام اسلامی، نسل نوینی از نویسندگان با قلمی شیوا به عرصه ظهور آمده‌اند و در سال‌های گذشته شاهد تدوین داستان‌ها و رمان‌های خوبی در کشور بودیم که با محتوا و مضامین انقلابی فرهنگی همراه و عین بوده‌اند. به ویژه جنگ تحمیلی و فداکاری‌های جوانان این مرز و بوم، بیشترین تأثیر را در مقطعی در ادبیات کشور داشته‌است. به عنوان مثال، رمان موفقی مانند «دا» را می‌توان نام برد. باید به سوی وضعیت مطلوب و قله‌ها حرکت کنیم و در کنار کارهای انجام شده، همواره نگاهی هم به راه باقیمانده و نرفته داشته باشیم. البته از آن جهت که فرهنگ‌سازی و تأثیرات فرهنگی فرایندی زمان‌برند، امیدواریم در سال‌های بعد شاهد اعتلای فرهنگ انقلاب و اسلام در کشور باشیم و این فرهنگ و فرهنگ‌سازی بیش از پیش بر ادبیات کشور بر حوزه نشر تأثیرات قابل توجه و پایدار به وجود آورد.»

بازگشت به پیام‌های اصلی انقلاب فرهنگی و فرهنگ انقلابی

در باره مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و اجرای آنها در جامعه و عرصه‌های فرهنگی، به ویژه حوزه نشر، تألیف آثار و خط فکری که نویسندگان بر اساس آن قلم می‌زنند، آرای گوناگونی وجود دارد که آگاهی از آنها خالی از لطف و پندآموزی نیست. انقلاب اسلامی، ماهیتی فرهنگی و تمدنی داشت، هر چند یک پروژه سیاسی لازم‌الاجرا آن بود. در ادامه این مسیر و همچنین با توجه به تحولات فرهنگی و اجتماعی که رخ داد، تشکیل شورای عالی انقلاب فرهنگی با یک پروژه آغاز شد. حفاظت از دانشگاه‌ها به دلیل نفوذ گروه‌ها و حتی گروه‌های مسلح در آن زمان، این‌نگاه را که انقلاب فرهنگی ماهیتی کاملاً فرهنگی دارد، برای تمامی علاقه‌مندان به ویژه اصحاب قلم و افرادی که عاشق تاملات فرهنگی بودند، مسجل کرد.

«مجید امامی» مدیر گروه فرهنگ و ارتباطات مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق (ع) با ابراز این عقاید می‌گوید: «واقعیت این است که در حوزه مدیریتی و سیاست‌گذاری فرهنگی و به طور خاص در حوزه نشر و کتاب، ماهیت اصلی انقلاب فرهنگی حاصل نشد و مادر دهه‌های ۶۰ و دهه ۷۰ و همچنین تا اواسط

کرد که در دولت دهم تحقق یافت. تحول در علوم انسانی، نظام آموزشی کشور یا مهندسی فرهنگی از دیگر نمونه‌هایی اند که می‌توان نام برد. این موضوعات همگی بخشی از مطالبات منعکس در منشور فرهنگی انقلاب اسلامی اند که در دولت نهم و دهم یا محقق شده‌اند یا بخشی از آن در حال انجام قرار دارند. در مجموع این که در سال‌های اخیر توسط شورای عالی حرکت‌های بسیار خوبی انجام شده و گام‌های بلند و مؤثری در راستای تحقق مطالبات و فرمایشات مقام معظم رهبری برداشته شده است.»

معاونت امور کمیسیون‌ها و تدوین سیاست شورای عالی انقلاب فرهنگی در باره وضعیت کنونی نشر و تولید کتاب در مقایسه با وضعیت مطلوبی که انتظار می‌رود داشته باشیم می‌گوید: «در حوزه نشر کتاب با دو مساله مواجهیم که هر یک به نوبه خود تأثیراتی دارند. مساله جدی در این زمینه و آنچه باعث شده با وضعیت مطلوب فاصله داشته باشیم، موضوع فرهنگ کتابخوانی و فرهنگ مطالعه است که با وضعیت مطلوب فاصله دارد. فرهنگ‌سازی در این زمینه از سال‌های گذشته شروع شده و در این سال‌ها سرعت قابل توجهی پیدا کرده است، اما همچنان با وضع مطلوب فاصله داریم و نیاز به کار و جود دارد. ما نیازمند آموزش و تبلیغات در این زمینه‌ایم که متأسفانه به اندازه کافی کار نشده است. فراموش نشود که آموزش غیر مستقیم خیلی مؤثرتر است. در فیلم‌هایی که تلویزیون می‌سازد تا چه حد کتابخوانی و فرهنگ آن تبلیغ می‌شود؟ فیلم‌هایی که در حوزه سینما اکران می‌شوند هم همین حالت را دارند. به هر حال تازمانی که کتابخوانی و مطالعه را فرهنگ غالب کشور نکنیم، نمی‌توانیم به وضعیت مطلوب قابل انتظار در نظام اسلامی برسیم.»

وی می‌افزاید: «بخش دیگر ماجرا، بحث‌های

در سال‌های اخیر توسط شورای عالی حرکت‌های بسیار خوبی انجام شده و گام‌های بلند و مؤثری در راستای تحقق مطالبات و فرمایشات مقام معظم رهبری برداشته شده است

به گفته وی، سومین روش این بوده که شورای عالی با مصوبات خود در سه دهه گذشته در جهت فرهنگ‌سازی در فضای کشور اقدام کرده است. بخشی از این فرهنگ‌سازی شامل توجه بر حوزه نشر، کتاب و کتابخوانی است که می‌توان نمونه‌های فراوانی را در این باره عنوان کرد. به عنوان مثال، حمایت از نهضت ترجمه کتاب از زبان‌های دیگر به فارسی یا بالعکس. این گونه فرهنگ‌سازی‌ها به طور غیر مستقیم در حوزه نشر کتاب اثر گذارند.

دکتر ای فقه و مبانی حقوق اسلام در پاسخ به این پرسش که «پس از تشکیل این شورا، نمود و تیلور موضوعات مرتبط با انقلاب اسلامی را در آثار و تالیفات که منتشر شدند چگونه بررسی می‌کنید؟» عنوان می‌کند: «شورا در بخش سیاست‌های ایجابی موارد گوناگون و جامعی را پیش بینی کرده است. به ویژه «تبیین و ترویج اصول و ارزش‌های انقلاب اسلامی و نگرانی از دستاوردهای آن از راه تألیف و نشر» یا «مقابله مؤثر و مفید با تهاجم سیاسی و فرهنگی علیه عقاید و ارزش‌های اسلامی، ملی و انقلاب». این گونه موارد و حمایت‌هایی که در این حوزه‌ها و با این اهداف از نشر صورت پذیرفته‌اند، باعث شده تیلور اصول ارزشی انقلاب اسلامی در حوزه نشر می‌شوند و باتوجه به مراتبی که دولت دهم دارد، در ادامه این تأثیرات پیش از پیش در حوزه کتاب مشاهده خواهد شد.»

تدوین منشور فرهنگی انقلاب یکی از اقداماتی است که دبیرخانه شورای عالی در راستای بحث مهندسی فرهنگی کشور به انجام رساند. این منشور مشتمل بر فرمایشات و رهنمودهای مقام معظم رهبری در بخش‌های گوناگون حوزه علم و فرهنگ کشور است. این منشور حوزه بزرگی از مطالب علمی و فرهنگی مربوط به انقلاب و کشور را در بر دارد.»

دکتر جعفر پور با اشاره به این که دولت‌های مختلف، هر یک در وسع خود و با توجه به منشی سیاسی‌ای که داشته‌اند، گام‌هایی برای تحقق این مطالبات و خواست‌های مقام معظم رهبری برداشته‌اند، اما در دولت نهم و دهم با توجه به رویه و اعتقاد رییس جمهور، توجه به مطالبات و فرمایشات مقام معظم رهبری و سعی در تحقق آنها نسبت به قبل چند برابر شده و حرکت‌های خوبی در این زمینه صورت پذیرفته است، اظهار می‌کند: «تصور این است که در سال‌های باقیمانده دولت این حرکت تسریع شود. به عنوان نمونه، می‌توان به تصویب نقشه جامع علمی در حوزه علم که سال‌ها مطالبه مقام معظم رهبری بود اشاره

بیش از سه دهه قبل و پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران که ماهیتی اساساً فرهنگی دارد، تحولات عظیمی در ساختارها و نهاد‌های گوناگون ایران شکل گرفت. یکی از اقدامات مهمی که در حوزه فرهنگ و آموزش کشور ایجاد شد، تشکیل شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان یکی از نهاد‌های حکومتی و به فرمان امام خمینی (ره) بود. این شورا با اهداف گسترش نفوذ فرهنگ اسلامی در شئون گوناگون جامعه، تقویت انقلاب فرهنگی و اعتلای فرهنگ عمومی، تزکیه محیط‌های علمی و فرهنگی از افکار مادی و نفی مظاهر و آثار غربزدگی شکل گرفت.

اهداف این شورا و مصوبات آن در بخش‌های گوناگونی متمرکز شدند که از آن میان می‌توان به «گسترش و نفوذ فرهنگ اسلامی در شئون جامعه و تقویت انقلاب فرهنگی و اعتلای فرهنگ عمومی»، «تحول دانشگاه‌ها، مدارس و مراکز فرهنگی و هنری بر اساس فرهنگ صحیح اسلامی، گسترش و تقویت هر چه بیشتر آنها برای تربیت متخصصان متعهد، اسلام‌شناسان متخصص، مغزهای متفکر و وطن‌خواه، نیروهای فعال و ماهر، استادان، مربیان و معلمان معتقد به اسلام و استقلال کشور»، «تعمیم سواد، تقویت و بسط روح تفکر و علم‌آموزی و تحقیق و استفاده از دستاوردها و تجارب مفید دانش بشری برای نیل به استقلال علمی و فرهنگی»، «حفظ و احیا و معرفی آثار و مآثر اسلامی و ملی» و «نشر افکار و آثار فرهنگی انقلاب اسلامی، ایجاد و تحکیم روابط فرهنگی با کشورهای دیگر، به ویژه با ملل اسلامی» اشاره کرد.

همچنین وظایفی بر عهده شورای عالی انقلاب فرهنگی در حوزه‌های متعددی مانند تهیه و تدوین سیاست‌ها و طرح‌های راهبردی کشور در زمینه‌های گوناگون فرهنگی، از جمله در حوزه‌های زنان، تبلیغات، اطلاع‌رسانی، چاپ و نشر، مبارزه با بیسوادی، دانشگاه‌ها، برقراری روابط علمی و پژوهشی و فرهنگی با سایر کشورها، همکاری حوزه و دانشگاه، فعالیت‌های دینی و معنوی، تهاجم فرهنگی و... گذاشته شدند.

این گزارش در پی آن است تا با نگاهی به نتایج مصوبات و اشاره‌ای به نحوه اجرای آنها در جامعه، تأثیر تشکیل این نهاد را بر تولیدات حوزه نشر، ادبیات و خط فکری نویسندگان بررسی کند.

گسترش مطالعه؛ راهکاری برای رسیدن به وضعیت مطلوب

تأثیر تصمیمات شورای عالی انقلاب فرهنگی بر نشر و تولید کتاب در سه دهه گذشته، موضوع قابل تاملی است که نتایج آن می‌تواند تغییرات یا تدابیر عمیقی را در راهبردهای آتی ایجاد کند.

دکتر جمشید جعفر پور، معاون امور کمیسیون‌ها و تدوین سیاست شورای عالی انقلاب فرهنگی در این باره می‌گوید: «مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی به چند روش بر نشر و تبلیغ کتاب تأثیر گذار بوده‌اند. نخست در حوزه سیاست‌های حمایتی آیین‌نامه‌نشر موارد متعددی را در بر دارد که این سیاست‌ها به نوبه خود باعث رونق حوزه نشر شدند. دیگری در حوزه نظارت است که سیاست‌های مشخصی در آن پیش بینی شدند که این سیاست‌ها به نوبه خود فشار ابرای نشر کتاب سالم و سالم‌سازی فضای مطالعه در کشور آسان کرد. این بخش از مصوبات در واقع باعث می‌شوند که فضای تلطیف شده‌ای برای نشر کتاب در کشور به وجود بیاید.»

تورق برگ‌های زرین ادبیات در غروب سه شاعر

ادامه از صفحه ۱۷

به عنوان مثال، در نظم‌های فردوسی که شاهکار است و سند هویت ایران، این نظم‌ها لبریز از توطئه و تاکتیک و تکنیک است یعنی که حکیم ابوالقاسم فردوسی طوسی بزرگ ماسمقوله‌ای از پیش اندیشیده در ذهن داشته و به آن بهترین لباس را پوشانیده؛ یعنی که محتوی عالی شاهنامه را در بهترین محتوا خلق کرده است. ولی شعر ذاتا خلق الساعه است و محتوی و محتوا در آن واحد با هم خلق می‌شوند و در واقع، در شعر محتوی از محتوا جدا نیست. به هر حال، چیزهایی که به عنوان شعر از اقبال لاهوری در افواه جریسان دارند، به اعتقاد من نظم‌اند، ولی نظم والا و خاصی که اقبال به چند زبان نوشته است. اقبال لاهوری خیلی هم نسبت به ایران علاقه داشته است و می‌توان گفت که حتی بیشتر از بسیاری از شاعران ایرانی به فرهنگ ما علاقه نشان داده. نظمی که می‌گوید با این مطلع که «ای عزیزان وطن جان من و جان شما» گویای این مدعاست، ولی به هر حال اقبال لاهوری مثنوی سراسر است و غالباً هم مثنوی معنوی، مثنوی شاهنامه، مثنوی‌های نظامی گنجه‌ای و خواجه که هیچ‌یک شعر نیستند.

اقبال لاهوری نخستین کسی است که به فکر جدا شدن پاکستان از هند افتاد و در واقع حتی قبل از محمد علی جناح قاعد اعظم پاکستان، به فکر جدا شدن مسلمانان پاکستان از هند و هندوستان افتاده است. اگر توجه کنیم، می‌بینیم که شاعر گیتانجالی یعنی «رابیندرانات تاگور» که شاعر بزرگی است، درباره جدایی هند از پاکستان یا خلاف این امر، چندان حساسیتی به خرج نمی‌داده است.

به هر حال به نظر من «رابیندرانات تاگور» شاعر است، ولی اقبال لاهوری ناظم و نکته بسیار جالب توجه این است که گاندی درباره «تاگور» می‌گوید: «تاگور» شاعر خوبی است افسوس که با دست‌هایش کار نمی‌کند و این اشاره به این است که نقش دست و کار درباره پیشرفت ذهن به وسیله گاندی در آن زمان دریافت شده بود. چون تاگور انسانی بود که کار نمی‌کرد و بیکاره و تنبل بود. اصولاً در مقایسه تاگور و اقبال لاهوری می‌توان گفت که تاگور بیشتر هندی بوده است تا اقبال که به فرهنگ ایران علاقه مند بود.

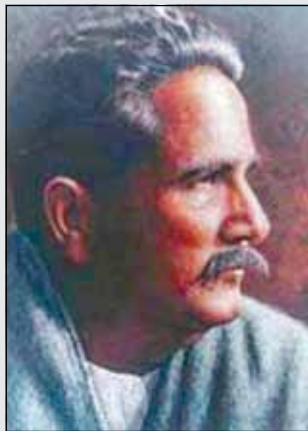
اقبال به فرهنگ ایران زیاد توجه داشت و در آلمان فلسفه خواند و می‌دانست که فلسفه آن روز دنیا کم و بیش، تحت تأثیر فیلسوفانی مثل اپیکوروس، دموکریتوس و افلاطون بوده است. کانت و اسپینوزا در واقع تفکر ریاضی و علمی داشته‌اند، ولی اقبال توجهی به این فلسفه نداشته و به عرفان علاقه مند بوده است.

شاعر صدای پای آب

بحث درباره شعر سهراب سپهری به فرموده زنده یاد استاد دکتر غلامحسین یوسفی، «مانند بسیاری چیزها در جامعه ما گرفتار افراط و تفریط شده است.» یک سو ستایش گراند، حتی معتقد به اینکه اگر سپهری این شعرها را به هر زبان زنده دنیا می‌سرود، از چهره‌های درخشان شعر نو دنیا بود و در جانب دیگر، منتقدانند که به ویژه از حیث دوری شعر او از جریان‌های زمان، فقدان نقد و پیام اجتماعی بر آن انگشت می‌نهند و گاه از لحاظ ناهمگامی تصویرها و پرآکنده‌گی صورت‌های ذهنی، آنها را از مقوله سانتیمانتالیسم غیر رئالیستی و فانتزی می‌خوانند.

از مضامین مشترک شعر سپهری که عمده‌تر از مضامین دیگر است، می‌توان گل، آب و روشنی را نام برد. این دو با هم یاد و به صورت منفرد، مرتب تکرار می‌شوند و به همین سبب می‌توان آنها را موتیف نامید.

تعبیرها و ترکیب‌های فراوانی که در سراسر «هشت کتاب» از این سه تصویر وجود دارند، ناظر بر دلستگی شدید سهراب به آنهاست. در عرصه شعر معاصر می‌توان گفت که سهراب تنها کسی است که تلمیح در شعر او نقش بسیار اساسی دارد و هیچ‌یک از شاعران معاصر به اندازه او از اشارات مذهبی و اساطیری استفاده نکرده‌اند. گاهی منتقدان به دنبال کشف بودایسم و شرق دور گرایی در آثار سهراب سپهری رفته‌اند، زمانی او را بچه بودایی اشرافی و بی‌مسئولیت قلمداد کرده‌اند، گاهی انگ ابتدال و تکرار به شعر او زده‌اند، گاهی ضمن زیبا شمردن بعضی از اشعار او گفته‌اند که تعهد اجتماعی و التزام سیاسی ندارد و... اسدالله شعبانی، شاعر کودک و نوجوان، درباره سهراب سپهری می‌گوید: «سهراب سپهری فانغ از اندیشه‌های دموکراسی خواهانه و آزادی خواهی، مردی گوشه‌گیر و اندیشمند و اهل فلسفه است که گرایش زیادی هم به عرفان شرقی دارد. افکار و اندیشه‌های عالم «شینتو»، آیین بودایی، برهمنایی و آیین‌های زرتشتی و اسلامی در تمام شعرهای او تجلی پیدا می‌کنند. اینکه همه چیز خوب است و همه چیز سر جای خودش است و هیچ چیز را

سید غوبادیپور

اقبال لاهوری

نمی‌توان بد دانست، همه برآمده از افکار و اندیشه‌های بودایی است. آن جاودانگی که به نام تناسخ در افکار بودایی هاست، در شعر سپهری هم خودش را نشان می‌دهد. اندیشه‌های سپهری حتی آنجا می‌گوید «دشت، سجاده من» گرایش‌هایی به آیین «شین تو» دارد که یکی از کیش‌های مردم چین است و در آنجا کیش‌های تائو و تائویسم همه بر پیوند انسان و طبیعت تأکید دارند.

سهراب می‌گوید: «و خدایی که در این نزدیکی است/ لای این شب‌بوها/ پای این کاج بلند» یا می‌گوید: «خانه دوست کجاست» و تصویری که می‌دهد همه ناشی از افکار و اندیشه‌های شرق است و به ویژه در چین و هند این افکار و اندیشه‌ها بیشتر خود را نشان داده‌اند. سپهری با سیر و سفرهایی که داشته، از هر خرمنی خوشه‌ای برداشته است.

از غرب تکنیک و زیبایی‌ها را آموخته، اما از شرق، از اسلام و بودایی و زرتشتی و مکتب‌های قدیم اندیشه‌هایش را گرفته. بعضی‌ها فکر می‌کنند که عرفان او، عرفان اسلامی است، در حالی که چند عرفان را داریم که یکی اش عرفان ایرانی است؛ عرفانی که حلاج و بایزید و بسیاری از عارفان حتی مولانا و شمس دارند و از اینها نشانه‌هایی در آثارش دیده می‌شود. اما افکار و اندیشه‌های به ویژه بودایی در شعر سپهری بسیار چشمگیرند.

از این منظر، سپهری اندیشمندی است که رنگ اجتماعی زیادی در شعرش دیده نمی‌شود. روشنفکران چپ نظیر روشنفکرانی که بیماری کمونیسم گرفته بودند به سهراب سپهری اعتراض داشتند. هیچ شاعر و نویسنده چپ‌گرایی نبود که سپهری را شاعری گوشه‌گیر و حتی خائن به مردم نداند.

بعد از انقلاب اسلامی که گرایش‌های مارکسیستی رنگ باخت، چهره سهراب سپهری در خشان‌تر شد. جوانان به شعر او خیلی علاقه نشان دادند و چون رنگ و آهنگ احساسی و عاطفی و جوان پسندانه در شعرش بود، مورد اقبال عمومی جوانان قرار گرفت و خیلی را تحت تأثیر شگفت شعر خودش قرار داد. سهراب تنها شاعری بود که های و هوی نمی‌کرد و در عالم خودش بود. به همین دلیل جوانان راحت‌تر توانستند با اشعار او ارتباط برقرار کنند چون شعار نمی‌داد.

تفکر و اندیشه خودش را به زبانی ساده و حتی می‌گوید «دختر مدرسه‌ای وار» می‌سرود و احساسی بود و چون ساده بود و پیچ و خم و فن نداشت، طیف وسیع‌تری از جوانان می‌توانستند به شعرش علاقه مند شوند. یکی از اسباب گیرایی شعر، توصیف است. وقتی طوری توصیف کنی که خواننده متوجه می‌شود، آن شعر مورد استقبال قرار می‌گیرد.

این بهتر از آن است که بیایی در شعر معما سازی کنی. شعر سپهری معما کم دارد. بسیاری از شعرهای سپهری ساده‌اند و به راحتی مثل حرف زدن می‌مانند تا تصویر کردن. شعرهایی «مثل ما هیچ، ما نگاه» پر از کلمات قلمبه سلمبه است و هیچ کس آنها را نخواند و فقط دو کتاب او یکی «حجم سبز» و «صدای پای آب» مورد استقبال قرار گرفتند.

از این دو جهت، شعر سهراب و فروغ به یکدیگر نزدیکند. البته به لحاظ تفکر و اندیشه از یکدیگر جدا نیستند. سپهری می‌گوید: «به سراغ من اگر می‌آیید/ نرم و آهسته بیایید/ مبادا که ترک بردارد/ چینی نازک تنهایی من.» او دنبال تنهایی خودش بود. سپهری اقتدر که در دنیای شعری اش منزوی بود، در دنیای خودش منزوی نبود. دوستان زیادی داشت و سفرهای زیادی رفته بود. بسیاری در دوره‌ای به ویژه دوره بعد از فرونشستن‌های هوی و روشنفکری قبل سال ۵۷ گرایش بیشتری به شعر سپهری از خود نشان دادند.

ایده انقلاب کمونیستی در شعرهای سپهری نبود. این فکرها بیشتر شاعران ما را بیمار کرده بودند. شعر سپهری بیشتر معطوف به تأمل و درنگ در دنیای درون و روح بود. اندیشه‌های عارفانه داشت. وقتی در زندگی خصوصی او جست‌وجو کردم، دیدم و دریافتم که با هیچ چیز جنگ نداشت. سپهری نگاه زیبایی دارد و همان‌طور که می‌گوید: «چشم‌ها را باید شست»، طور دیگری حرف می‌زد.

صدای سپهری، صدایی مستقل بود. به سپهری انتقادهایی می‌کردند که تو چرا اجتماعی نیستی و به مردم فکر نمی‌کنی و همه‌اش در عالم هپروت خودت هستی، اما آنچه هست، سپهری نمی‌خواست بیشتر از این باشد. زبانش ساده و روان است و تصویرهایی از زندگی مردم می‌گیرد که مربوط به عصر خودش است. چون نقاش هم هست و در شعرش آهنگ و رنگی از نقاشی وجود دارد، نقاشی‌ها را با شعر بیان می‌کند. پس دو طیف مخاطب را می‌تواند جذب کند، یکی برای توصیف نقاشی‌ها و تصویر و دیگری برای کلام ساده و رنگین.

نگاهی کوتاه به کتاب «ماده گرگ‌ها» اثر بوآلو نارسزاک

معلق بین حقیقت و رویا

«ماده گرگ‌ها» عنوان کتابی به قلم زوج ادبی داستان نویس فرانسوی پی بوآلو و توماس نارسزاک است که به تازگی توسط نشر جهان کتاب و با ترجمه عباس آگاهی به چاپ رسیده است.

این کتاب سال ۱۳۶۳ با ترجمه‌ای دیگر از این کتاب توسط نشر گوتنبرگ در قطع پالتویی و بانام «گرگ صفتان» که تداغی گر نخستین کتاب این زوج ادبی «شیطان صفتان» است به چاپ رسیده بود.

«ماده گرگ‌ها» در رده کتاب‌های دلهره‌آور (suspense) قرار می‌گیرد که در آن تعلیق پررنگ‌تر از دیگر عناصر داستانی است و باعث ایجاد دلشوره و هیجان در خواننده می‌شود. با این حال، این کتاب یک اثر صرفاً دلهره‌آور نیست و وجوه ادبی آن به قدری قوی است که پایه‌ای تعلیق خواننده را جذب می‌کند.

در برابر سنت‌های رایج

بوآلو نارسزاک نویسنده‌ای است که نامتعارف‌ترین زاویه دید در ادبیات جنایی را آفریده‌اند و آن زاویه دید قربانی است.

سال ۱۹۵۲، نقطه عطفی در تاریخ ادبیات جنایی به شمار می‌رود؛ چرا که در این سال رمان «زنی که دیگر نبود» به عنوان نخستین داستان جنایی با زاویه دید قربانی منتشر شد. این داستان سال ۱۹۵۰ نوشته شده بود اما تا دو سال هیچ ناشری حاضر به چاپ آن نبود، چرا که یک رمان پلیسی بدون حضور پلیس در آن بود و قواعد ده گانه فریمن و قواعد بیست گانه اس‌اس‌ان را این را خدشه‌دار می‌کرد. نقطه مشترک

این قواعد که نباید از آن تخطی می‌شد، حضور پلیس در داستان جنایی یا پلیسی است که از زمان ادگار آلن پو و بانگارش داستان «نامه مفقود» آغاز شد و سپس توسط نویسندگانی چون آگاتا کریستی، آرتور کنان دویل، دوروتی سایرز، فریمن ویلز کرافتز و... ادامه پیدا کرد و در دهه طلایی رمان پلیسی هم حاکم بود.

بوآلو نارسزاک این قواعد را به هم ریختند و در برابر خشونت و دلهره‌آفرینی صرف ایستادند. آنها خواستند تا جایگزینی برای رمان‌های دلهره‌آور آمریکایی که میکی اسپیلن، دان تریسی و اومک بین شاخصه‌های آن بودند، پیدا کنند و در این راه آثار خوبی را ارائه کردند که «ماده گرگ‌ها» یکی از بهترین آنهاست.

طرح فکورانه

«ماده گرگ‌ها» با فرار دوزندانی فرانسوی از دست سربازان آلمانی در زمان جنگ جهانی دوم آغاز می‌شود. یکی از زندانی‌ها می‌رود و دیگری به سفارش زندانی در حال مرگ خودش را به جای او معرفی می‌کند تا بتواند از مرگ بگریزد.

پای مرد با هویت جعلی به خانه‌ای باز می‌شود که آرزوهایش را در آن جست‌وجو می‌کند. تعلیق میخکوب‌کننده‌ای از اینجای داستان خواننده را مجذب خود می‌کند که زمین گذاشتن کتاب را سخت می‌کند.

شاید شیوه‌نوشتاری این دونویسنده باعث شده‌است که داستان از پیرنگ محکم و ساختاری قوی بر خوردار باشد، چرا که یکی از آنها شخصیت پردازی، فضاسازی

و توصیف‌ها را می‌نویسد و دیگری به نوشتن داستان اصلی و طرح توپنه‌ها می‌پردازد؛ همکاری‌ای که تا پایان عمر باقی ماند و باعث شد تا سینما اقتباس‌های زیادی از آثار آنها کند که مشهورترین آنها فیلم «سرگبچه» به کارگردانی هیچکاک و «شیطان صفتان» ساخته هانری ژرژ کلوژ و است که اولی از زمان «از میان مردگان» و دومی از داستان «زنی که دیگر نبود» اقتباس شده‌اند. هر چند در فیلم هیچکاک پایان فیلم نسبت به رمان تغییر کرده و در فیلم کلوژ دو تا از شخصیت‌ها جابه‌جا شده‌اند؛ اتفاقی که در بازسازی این فیلم در دهه ۹۰ توسط جر میا چچیک معکوس می‌شود.

لحظه‌های زیبای ادبی

«ماده گرگ‌ها» جدا از مواردی که به آن اشاره شد از ادبیات نابی بهره‌مند و فضاسازی و توصیف در کتاب به زیبایی انجام شده است. در صفحه ۷۴ می‌خوانیم: «دیوارهای خاکستری رنگ باران‌ها در آب تیره فرو رفته بودند. رود سئون در آن پایین پلکان باران‌ها خوابیده بود و پل‌ها، ابرها و نمای ساختمان را منعکس می‌کرد؛ نمای سنگی ساختمان‌ها در مقایسه با تصویرشان در جریان آب، کمتر واقعی می‌نمودند...» یا در صفحه ۳۱ آمده است: «او رفتاری با نزاکت و با تشخیص داشت و من نمی‌توانم بفهمم به چه دلیل خواسته بود یک پسر خواننده جنگی داشته باشد. بیشتر به یکی از این زن‌هایی می‌مانست که عضو صلیب سرخ می‌شوند، در مانگای را اداره می‌کنند، یا خیاط‌خانه‌ای را سرپرستی می‌کنند.» در بخش‌هایی

از داستان پرداخت ادبی داستان با وجوه تعلیقی آن در هم آمیخته است. به صفحه ۶۹ دقت کنید: «همین که داشتم بر می‌گشتم ناگهان صدایی غیر معمولی در وسط سالن می‌خکوبم کرد، صدای برخورد بی‌طنین چیزی، انگار کسی به کف اتاق افتاده باشد. زیر پاهایم، چوب کف اتاق مرتعش شده بود و آویزهای لوستر هنوز در ارتعاش بودند.»

شیوه روایی

اشاره شد که بوآلو نارسزاک زاویه دید قربانی را انتخاب کرده‌اند و همین موضوع در شیوه روایی آنها که معمولاً سوم شخص است تأثیر می‌گذارد و آن را متفاوت از داستان‌های نظیر می‌کند. با این حال راوی «ماده گرگ‌ها»؛ اول شخص و دانای محدودی است که از قضا خودش قربانی است.

این نوع پرداخت کار را بسیار سخت می‌کند، اما نویسنده‌گان به خوبی از عهده آن برآمده‌اند و برای پایان کتاب از شیوه نامه‌نگاری استفاده کرده‌اند تا راوی موفق به ذکر جزئیات توپنه‌ای که در آن درگیر می‌شود، بشود.

«ماده گرگ‌ها» در یک نگاه کلی، داستانی جذاب و آموزنده است که پیام شفافی دارد و آن این است که «چاه مکن بهر کسی، اول خودت دوم کسی.» ترجمه عباس آگاهی از این رمان زمستان سال ۱۳۸۹ در ۱۹۹ صفحه چاپی به شمارگان ۱۱۰۰ نسخه و با قیمت چهار هزار تومان، منتشر شده است.

گزارش آماری هفته

«گزارش آماری هفته» از سوی بخش کتابداری و اطلاع‌رسانی «خانه کتاب» و براساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات این موسسه ارائه می‌شود. از یکشنبه ۹۰/۱۱/۱۴ تا چهارشنبه ۹۰/۱۱/۱۷، ۱۳۲۲ عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتاب‌ها در موضوع علوم عملی و سپس کودک و نوجوان بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات ادبیات، علوم اجتماعی، دین و سایر موضوعات قرار دارند.

گزارش آماری کتاب‌های منتشره در هفته گذشته (به تفکیک موضوع)

ردیف	موضوع	تعداد کل	*تالیف	ترجمه	چاپ اول	تجدید چاپ	تهران	شهرستان	شمارگان متوسط
۱	کلیات	۱۷	۱۶	۱	۹	۸	۱۷	۰	۲۳۲۴
۲	فلسفه و روانشناسی	۲۸	۱۳	۱۵	۱۲	۱۶	۲۷	۱	۲۲۵۵
۳	دین	۴۱	۳۳	۸	۱۷	۲۴	۴۰	۱	۲۵۴۴
۴	علوم اجتماعی	۵۸	۴۹	۹	۳۰	۲۸	۵۸	۰	۲۶۰۰
۵	زبان	۲۶	۲۰	۶	۷	۱۹	۲۶	۰	۳۴۳۱
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۲۹	۲۵	۴	۱۹	۲۹	۲۹	۰	۳۲۸۲
۷	علوم عملی	۱۲۷	۹۱	۳۶	۱۹	۴۸	۱۲۶	۱	۱۸۷۵
۸	هنر	۲۶	۱۹	۷	۱۰	۱۶	۲۶	۰	۲۲۸۸
۹	ادبیات	۷۵	۶۶	۹	۵۷	۱۸	۷۳	۲	۱۸۲۲
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۲۴	۲۱	۳	۱۵	۹	۲۲	۲	۲۲۱۷
۱۱	آموزشی و کمک درسی**	۲۲	۲۲	۰	۴	۱۸	۲۲	۰	۲۰۳۴۶
۱۲	کودک و نوجوان	۸۹	۴۸	۴۱	۱۷	۷۲	۸۹	۰	۳۴۳۱
	جمع بندی	۵۶۲	۴۲۳	۱۳۹	۲۶۷	۲۹۵	۵۵۵	۷	۴۰۳۷

* «تالیف» به تمامی آثاری اطلاق می‌شود که ترجمه نباشد. آثاری چون تصحیح، تدوین، گردآوری، شعر و نظایر آن.
** منظور از موضوع «آموزشی و کمک درسی» کلیه کتاب‌هایی است که به نحوی یا مواد درسی و برنامه‌های آموزشی تمام مقاطع تحصیلی ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان مربوط هستند و مخاطبان آنها دانش‌آموزان از پیش‌دبستانی تا دبیرستان هستند.

شاخص‌های آماری کتاب‌های کودک و نوجوان

شاخص‌ها	مقدار
گزارشگر کتاب	۱۰۰۰۰ ریال
بیشترین نوبت چاپ	۱۴ مرتبه
بیشترین شمارگان	۱۰۰۰۰ نسخه
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
بیشترین صفحه	۳۹۸ صفحه

در بخش کتاب‌های کودک و نوجوان، بیشترین کتاب‌های تالیفی با ۱ عنوان متعلق به ابراهیم حسن‌بیگی؛ و بیشترین کتاب‌های ترجمه با ۳ عنوان از کمال بهروزیا بوده‌اند. انتشارات آریان‌نگار با ۶ عنوان بیشترین کتاب‌های چاپ اول را منتشر کرده است.

شاخص‌های آماری کتاب‌های عمومی

شاخص‌ها	مقدار
بیشترین کتاب	۳۰۰۰ ریال
گزارشگر کتاب و بیشترین صفحه	۴۰۰۰۰ ریال و ۱۴۹۴ صفحه
بیشترین نوبت چاپ	۷۲ مرتبه
بیشترین شمارگان	۱۵۰۰۰ نسخه
کمترین شمارگان	۳۰۰ نسخه
کمترین صفحه	۱۲ صفحه

در بخش کتاب‌های عمومی، بیشترین کتاب‌های تالیفی با ۲۸ عنوان متعلق به مجتبی کریمی؛ و بیشترین کتاب‌های ترجمه با ۷ عنوان از افسانه شایسته‌آذر بوده‌اند. انتشارات نوآندیشان با ۲۸ عنوان بیشترین کتاب‌های چاپ اول را منتشر کرده است.

شاخص‌های آماری کتاب‌های کمک‌درسی

شاخص‌ها	مقدار
بیشترین کتاب	۱۵۰۰۰ ریال
گزارشگر کتاب و بیشترین نوبت چاپ	۱۰۰۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۸۰۰۰۰ نسخه
کمترین شمارگان	۵۰۰ نسخه

در بخش کتاب‌های کمک‌درسی، بیشترین کتاب‌های تالیفی با ۳ عنوان متعلق به محمدعلی حسینیان می‌باشد. انتشارات اساتید ایران با ۳ عنوان بیشترین کتاب‌های چاپ اول را منتشر کرده است.

تعداد ناشران در این هفته	تعداد پدیدآورندگان				تعداد کتاب‌های افست
	مؤلف*		مترجم		
۲۳۴	۷۸	۳۹۵	۴۰	۸۷	۱۷

* مؤلف: تمامی پدیدآورندگان (مانند نویسنده، شاعر، گردآورنده، مصحح و...) به جز مترجم.

«حرارت سرخ»؛ روایتی از فلاکت‌هایی که آمریکا در کارائیب موجب شد

جهنمی که آمریکا از جنگ سرد ساخت

کتابش تنها بر یک بخش بسیار کوچک تمرکز می‌کند و به ارایه مدارک و شواهدی برای اثبات ادعاهایش می‌پردازد.»

نویسنده مجله نیویورک تایمز در ادامه می‌نویسد در سال‌هایی که مورد نظر تونزلمن است، ایالات متحده ترورهای سیاسی زیادی را آغاز کرد و خشونت و سرکوب‌های فراوانی را باعث شد. آنها از ترس روی کار آمدن دولتی جدید که مطابق خواسته‌های آمریکایی‌ها رفتار نکند بیش از ۲۳ هزار سرباز نیروی زمینی و دریایی را به آن کشورها اعزام کردند و بدین گونه باعث کشت و کشتارهای زیادی شدند.»

او در پایان مقاله‌اش این کتاب را از برخی جهات اثری خوب می‌نامد و می‌نویسد ممکن است مردمان زیادی باشند که از تلاش‌های مکرر سیا برای ترور فیدل کاسترو بی‌خبر باشند. این کتاب می‌تواند پنجره‌ای به سمت آشنایی با مسایل پشت پرده سیاسی باشد.

اگرچه مرجع اکثر نوشته‌های این نویسنده جوان، کتاب‌هایی است که سابق بر این به چاپ رسیده، اما به نظر می‌رسد او به اندازه کافی مطالعه و برای این که بتواند به سوالاتی که در ذهنش به وجود آمده بود پاسخ دهد تلاش زیادی کرده است با سوالاتی که پیش از این، کمتر تاریخ‌نویسی جوابی برای آنها یافته بود.

نویسنده کتاب «حرارت سرخ» در کتابش سوالاتی را مطرح و از این که آمریکایی‌ها هیچ‌گاه از تاریخ درسی نمی‌آموزند، انتقاد می‌کند. او بارها در کتابش از اشتباهات آمریکایی‌ها می‌گوید و از خواننده خود می‌پرسد که آیا سیاست آمریکا در سال ۱۹۶۰، آن طور که خود ادعا داشتند، در منطقه کارائیب و اقیانوس اطلس واقعاً جهان را تغییر داد؟ و معتقد است دخالت‌های بسیار زیاد در ویتنام و مناطق دیگر جهان نشان داده که آمریکا هیچ‌گاه از اتفاقاتی که در تاریخ رخ داده‌پند نخواهند گرفت.

خانم فن تونزلمن در حین روایت تاریخ به خوبی توانسته خواننده‌اش را با موضوع درگیر کند. او طوری می‌نویسد که خواننده می‌تواند ترس و رنجی را که زنان و کودکان در جنگ‌های یکی از شهرهای هائیتی تحمل کرده‌اند احساس کند، جایی که در سال ۱۹۶۴ بسیاری از آنها که کوچک‌ترین ارتباطی با گروه‌های مخالف دولت داشتند شکنجه یا کشته می‌شدند.

این کتاب که در بردارنده مدارکی برای اثبات دخالت‌های آمریکا و نشانی از ضرر‌هایی است که این کشور به مناطق ضعیف‌تر تحمیل کرده و می‌کند، بیست و نهم مارس سال جاری میلادی در ۶۷ صفحه، توسط انتشارات هنری هولت منتشر شده است.

راه او را طی کرد و به شکنجه و قتل ادامه داد. همچنین در این کتاب با داستان آشنای انقلاب فیدل کاسترو، رهبر مبارز کوبا و تلاش دو والیر برای ریشه‌کن کردن هر گونه مخالفت و سرپیچی افسران نظامی رو به رو می‌شویم.

بسیاری از صفحات کتاب پر است از دیالوگ‌هایی کوتاه که بین بازیگران سیاسی مختلف رد و بدل شده و در این ماجرا ایده اصلی کتاب این است که آمریکایی‌ها در روابط بین‌المللی شان سیاستی به راه انداختند که در شناخت آرمان‌های مردم آمریکای لاتین بسیار ناتوان بود. سران کشور آمریکا تنها از رژیم‌های فاسد حمایت می‌کنند و اوج مهارت سیاستمداران آمریکایی، جنگ ویتنام بود که ویرانی‌های فراوان به بار آورد.

با این حال در برابر تعریف‌های بسیاری که از این کتاب شده، برخی معتقدند این کتاب حرف تازه‌ای برای گفتن ندارد و تمامی اطلاعاتی که نویسنده ارایه می‌دهد، همان چیزهایی است که در سایر کتاب‌ها آورده شده بودند، با این تفاوت که در این جریس‌جمهور به اسم کوچک مورد خطاب قرار می‌گیرند.

ام ژلتن، منتقد مجله نیویورک تایمز، درباره موضوع این کتاب در مقاله‌ای چنین می‌نویسد: «برای تاریخ‌نویسان معاصر که در صدد شرح حماقت‌های سیاستمداران آمریکایی در روابط خارجی‌شانند، هیچ منطقه‌ای بهتر از نیمکره غربی زمین نیست؛ بخشی که حدود دو قرن است از دخالت‌های کشورهای بی‌چون و چاره‌انداز در عذاب است. با این حال فن تونزلمن در

روایت خشک، مخاطب را به خود جذب نمی‌کند و نثر ظریف و پر از طنز خود داستانی تاریخی نوشته که باعث شده برخی این کتاب را جذاب‌ترین و بامزه‌ترین کتاب جدی‌ای بدانند که تا به حال خوانده‌اند. عنوان این بخش‌های مختلف این کتاب و همچنین جملاتی که نویسنده در میانه داستان در پراکنش آورده، از جمله عواملی است که به این جذابیت کمک کرده‌اند.

بانگاهی به عنوان کامل این کتاب که «حرارت سرخ: توپه، قتل و جنگ سرد در منطقه کارائیب» گذارده شده، به نظر می‌رسد این اثر قرار است بر مسایل جنگ سرد تمرکز داشته باشد اما حقیقت این است که فن تونزلمن تنها به ناحیه کوچک کارائیب توجه دارد و همین ریزش‌ها در وقایعی که در یک ناحیه نسبتاً کوچک اتفاق افتاده، کتاب را به یک اثر بدیع تبدیل کرده است.

فصل نخست این کتاب به تاریخچه و اطلاعاتی درباره کشورهای مختلف آمریکای لاتین می‌پردازد که در واقع موضوع اصلی این کتاب هم‌چون همین کشورهای آمریکا، چرخد. در این قسمت تمرکز بر کشورهای چون کوبا، جمهوری دومینیکن و هائیتی و رهبران آنها در زمان جنگ سرد است. برای مثال دکتر فرانسیس دو والیر یکی از این رهبران است که از سال ۱۹۵۷ تا زمان مرگش در سال ۱۹۷۱ رییس‌جمهور هائیتی بود و دیگری رافائل مولینا که بیش از سی سال رهبری جمهوری دومینیکن را بر عهده داشت تا این که در سال ۱۹۶۱ ترور شد.

نویسنده در این کتاب از رهبر هائیتی به عنوان دیکتاتور فاسد یاد می‌کند که پس از مرگش، پسرش

الکس فن تونزلمن، نویسنده جوان کتاب‌های تاریخی، بعد از مطالعات زیاد، در دومین کتابش سعی کرده به ماجراهای سال‌های دور نگاهی متفاوت داشته باشد. این کتاب که «حرارت سرخ» نام دارد، به بررسی جنگ سرد در منطقه کارائیب و دخالت‌های آمریکا می‌پردازد و این کشور را به دلیل عبرت‌نگرفتن از وقایع تاریخی به باد انتقاد می‌گیرد.

طبق اظهارات نویسنده، مشکلات منطقه کارائیب در زمان جنگ سرد ریشه در خارج از این منطقه داشته است. این داستان بیشتر نشان‌دهنده رقابت میان ایدئولوژی‌های گوناگون، افزایش سیاست ترس در بین سیاستمداران و اعمالی است که ابرقدرت‌ها در پشت پرده سیاست و با ظاهر سازی‌های فراوان انجام می‌دهند.

درگیری‌های بی‌پایان متحده و اتحاد جماهیر شوروی با بحران موشکی که در اکتبر ۱۹۶۲ به وجود آمد به پایان نرسید، هر چند سران آمریکایی تلاش‌های زیادی انجام دادند تا این پرونده را مختومه نشان دهند. نویسنده معتقد است این کشمکش‌ها مدت‌ها قبل شروع شده بود و سال‌هاست که به طور مخفیانه بعد از جنگ ادامه یافته و در کتابش برای نخستین بار این عقاید خود را مطرح می‌کند و برای آنها دلیل و برهان می‌آورد. فن تونزلمن علاوه بر اینکه در کتابش یک دوره تاریخی را به بحث می‌گذارد و کتابش را با روایت داستان‌هایی که از جاسوسی، نوع خاص سیاست‌های سران آمریکایی، انواع شکنجه‌ها و آزار و آزار که مردمان بی‌گناه متحمل شده بودند از سایر کتاب‌ها متمایز می‌کند و البته این کار را در قالب یک نثر خشک تاریخی انجام نمی‌دهد. او یک داستان نوشته‌است و روایتی داستانی ولی مستند را از این دوره تاریخی شکل داده است.

با این حال چیزی که باعث شده توجه اهالی کتاب به این اثر جلب شود، نه استفاده از داستان برای بیان تاریخ که نوع خاص روایت و داستان‌سرایی نویسنده است. خواننده این اثر گاه خود را در برابر حماقت‌های رییس‌جمهور سابق آمریکا، جان اف کندی و سازمان جاسوسی سیا می‌بیند و گاه از رفتارهای عجیب و غریب سربازان به‌خنده می‌افتد. با همه اینها، سبک نوشتاری فن تونزلمن برای روایت یک دوره از تاریخ بسیار جالب توجه است. او در خلال داستان‌ها از قواعد اخلاقی گذر کرده و نه حس طنز و شوخی مخصوص به خود را هنگام نوشتن داستانی مربوط به سال‌های تقریباً دور کنار گذاشته است. نویسنده با کنار هم قرار دادن وقایع‌های تاریخی که خیلی وقت‌ها به دلیل

روایتگر جدایی دو کشور

الکس فن تونزلمن دانش‌آموخته تاریخ از دانشگاه آکسفورد و تاکنون دو کتاب منتشر کرده است. او در نخستین اثرش که سال ۲۰۰۷ به چاپ رسید، نحوه پایان دوره امپراتوری بریتانیا و آثار سیاست‌های این کشور بر شبه‌قاره هند را روایت می‌کند که نتیجه‌اش جز مرگ هزاران انسان و ویرانی‌های بسیار در هند و پاکستان هیچ چیزی نبود.

این نویسنده ۳۴ ساله اکنون در مجله گاردین ستونی در اختیار دارد که در آن به بررسی فیلم‌های معروف با موضوعاتی تاریخی می‌پردازد و صحت و دقت آنها را از زاویه دید یک کارشناس رشته تاریخ به بحث می‌گذارد.

او در کتاب نخست خود که «تابستان هندی، تاریخچه راز آلود پایان یک امپراتوری» نام داشت، بعد از بررسی دخالت‌های انگلیس در شبه‌قاره هند،

به بررسی روند شکل‌گیری کشورهای مستقل هند و پاکستان می‌پردازد. وی در آغاز کتابش به سال ۱۵۷۷ میلادی بازمی‌گردد و وضعیت دو کشور هند و پاکستان را در آن زمان شرح می‌دهد. این کار را هم جانبدارانه انجام نمی‌دهد و خوبی‌های امپراتوری بریتانیا و مشکلات هند را هم بازگو می‌کند و قضاوت را به خواننده وامی‌گذارد. او بعد از این بلافاصله موضوع را به سمت روابط فردی بین جواهر لعل نهرو، گاندی و لویس مونت باتن، آخرین نایب‌السلطنه هند و همسرش می‌کشد به طوری که می‌توان گفت قسمت اعظم کتاب به همین موضوع اختصاص پیدا کرده است. تونزلمن در این کتاب معتقد است که پاکستان و هند با وعده‌های خامی که شنیده بودند، قدم به مسیری گذاشتند که گمان می‌کردند به آزادی منتهی می‌شود اما تنها با جنگ، کشتار و استعمار همراه شد. او در واقع انگلستان را بانی و مسوول بسیاری از بدبختی‌های هند و پاکستان، حتی پس از خروج این کشور و استقلال هند می‌داند. از جمله جنگ‌های هند و پاکستان که نویسنده تأکید دارد باید رد آن را در سیاست‌های بریتانیا جست.

«تابستان هندی» هم مانند «حرارت سرخ» در روزهای ابتدایی

انتشارش مورد استقبال خوبی قرار گرفت و بسیاری از منتقدان موضوع این کتاب را جذاب و خواندنی توصیف کرده‌اند.

چیزی که بیش از همه باعث شده توجه مخاطبان به کتاب‌های این نویسنده جوان جلب شود، شیوه نگارش متفاوت اوست؛ به طوری که ماجراهای تاریخی را برای خواننده عادی جذاب و قابل لمس می‌سازد. او این توانایی را دارد که ماجرای را که سالیان بسیار دور اتفاق افتاده و در کتاب‌های بسیاری به ثبت رسیده، طوری با ذکر جزئیات بیان کند که خسته‌کننده نباشد.

نشریه واشنگتن پست در توصیف این کتاب نوشت کسانی که به دنبال شنیدن خبرها و شایعاتی درباره خانواده سلطنتی انگلیس هستند و همچنین به تاریخ علاقه دارند حتماً از مطالعه این کتاب لذت خواهند برد. نوشته‌های خانم تونزلمن نقاب‌ها را از چهره‌های رنگارنگ و پر زرق و برق افراد و اتفاقاتی که در جریان جداسازی هند و پاکستان نقش داشته‌اند برمی‌دارد و نیات آنها را آشکار می‌کند. اما اینها تمام ماجرا نیستند. او درباره آخرین فرمانروایان انگلیسی و نخستین رهبران دموکرات در هند می‌نویسد و به آسانی در بین این روایت‌ها حرکت می‌کند.

فرناز میری

روایت اول شخصی

طراوت تکرار در غزل حافظ

■ سیدحسین شهرستانی، مولف و پژوهشگر حوزه هنر

در سال ۱۳۸۲ کتابی با عنوان «جلوه‌های هنر ایرانی در اسناد ملی» توسط انتشارات سازمان اسناد و کتابخانه ملی از من منتشر شد. اما در حال حاضر نسخه‌ای از این کتاب در بازار نشر موجود نیست و باید تجدید چاپ شود. برای چاپ دوباره آن در نظر دارم توضیحات و تعلیقاتی را به آن بیفزایم و برخی از اشتباهاتی را که در اعداد تاریخی کتاب وجود دارند اصلاح کنم تا کتاب با ویرایشی جدید منتشر شود.

در این اثر از میان بیش از ۱۲ هزار سند مزین و هنری موجود در آرشیو سازمان اسناد ملی حدود ۲۰۰ سند را انتخاب کرده‌ام که یک دوره ۶۰۰ ساله تاریخی از زمان ایلخانان تا اوایل دوره قاجار را در بر می‌گیرد. از نمونه‌های گوناگون این اسناد با طومارها تصویری تهیه کرده و در مقدمه این کتاب به دست‌بندی این اسناد پرداخته و اشاره‌ای به جنبه‌های هنری اسنادها، موضوع آنها، ابعاد و زمان تاریخی این اسناد داشته‌ام. این کتاب از یک سو آلبومی از سندهای تاریخی به حساب می‌آید و از سوی دیگر مقدمه آن برای پژوهش‌های علمی و دانشگاهی کاربرد دارد.

یکی از کتاب‌هایی که مدت‌ها پیش تالیف کرده‌ام هنوز آن را برای چاپ به ناشری نسپردم، «طراوت تکرار در غزل‌های حافظ» نام دارد. این اثر برای چاپ تنها به تصحیح نهایی نیاز دارد. حرقه تالیف چنین کتابی حدود ۲۰ سال پیش در یک سخنرانی در ذهن من زده شد. در این کتاب حدود ۴۰ مدخل برجسته در شعر حافظ را بررسی کرده‌ام. در مقدمه کتاب هم آورده‌ام که مضامین تکراری که در شعر حافظ دیده می‌شوند آزار دهنده نیستند. هر چند به طور کلی تکرار در متن از نظر نگارش کار جالبی نیست، اما حافظ مضمون واحدی را به شیوه‌های گوناگون استفاده کرده و نتیجه‌گیری‌های متفاوتی را به دست داده است. در حقیقت اجماع تنوع و تکرار در شعر حافظ می‌بینیم. این در حالی است که این دو با یکدیگر تضاد دارند. عنوان کتاب را هم به پیشنهاد بهاء‌الدین خر مشاهی برگزیده‌ام. امیدوارم به زودی این اثر را برای چاپ به ناشری بسپارم.

اسلام و سلجوقیان

■ مجتبی فاضلی، مترجم و پژوهشگر تاریخ

«سیاست/دانش در جهان اسلام» (همسویی معرفت و ایدئولوژی در دوره سلجوقی) عنوان آخرین کتاب منتشر شده من بود. این اثر توسط انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی در سال ۱۳۸۹ به چاپ رسید. کتاب در حقیقت پایان‌نامه دوره دکترای «امید صفی» به زبان انگلیسی بود و من به ترجمه آن پرداختم.

در این اثر رابطه میان قدرت و نهادهای دینی به طور کلی بررسی می‌شود. در فصل نخست آن روایت جعلی سلجوقیان درباره اصل و نسب مسلمانان آمده است. اما در فصل دوم از نقش نظام‌الملک در سامان بخشیدن به دولت سلجوقی آگاه می‌شویم. اشاره به ابزارهای دولت سلجوقی برای کنترل جامعه، مشروعیت بخشیدن به حکومت و کنترل مخالفان از مباحث است که در فصل سوم به آن پرداخته شده است. فصل چهارم به بررسی اندیشه‌های غزالی اختصاص دارد اما مولف در فصل پنجم نقش خانقاه‌ها و صوفیان را در مشروعیت بخشیدن به دولت سلجوقی از نظر تاریخی بررسی کرده است. آخرین فصل این کتاب هم اشاره‌ای به اندیشه‌های آنها مخالف برجسته

دولت سلجوقی یعنی عین‌القضات دارد. این کتاب برگزیده آخرین دوره جایزه کتاب فصل نیز بود.

حدود پنج سال پیش دو کتاب برای پژوهشکده باقر العلوم ترجمه کرده‌ام که هنوز به چاپ نرسیده‌اند. یکی از این کتاب‌ها «اندیشه سیاسی در اسلام» نام دارد و نوشته نلی لهود است. مولف در این کتاب اندیشمندان و متفکران جهان اسلام چون «فارابی»، «ابن رشد» و «سید قطب» را بررسی تاریخی و دسته‌بندی کرده است. همچنین نشان می‌دهد که اندیشه‌های سیاسی اسلامی سه دسته را شامل می‌شوند. گروهی مانند طالبان و سپس گرا هستند. گروهی دیگر بر اساس مبانی عقلی از اسلام دفاع می‌کنند و گروه سوم روشنفکرانی‌اند که مقتضیات زمان را با اسلام تطبیق می‌دهند.

کتاب دیگر «مقایسه میان نظام دموکراسی و نظام شورایی در کشور سوئدان» است و نشان می‌دهد طرحی که حسن ترابی در قانون اساسی سوئدان مطرح کرده، با نسخه دموکراسی آن سازگاری دارد. در حال حاضر سرگرم ترجمه یا تالیف کتاب دیگری نیستم. اما احتمال دارد تا ماه آینده به ترجمه کتاب دیگری از «امید صفی» با عنوان «Memoris of Muhammad» بپردازم که به زندگی پیامبر اکرم (ص) اختصاص دارد.

زبان ترکی در شعر فارسی

■ شراره کامرانی، شاعر و مترجم

سال گذشته دو مین مجموعه شعر من با عنوان «خاطرات بی‌تاویل» توسط انتشارات فصل پنجم راهی بازار کتاب شد. این مجموعه دربرگیرنده شعرهای سپید من در دو دفتر با عنوان‌های «ناگهانی از اذان و نسیم» و «خاطرات بی‌تاویل» بود. در دفتر نخست، شعرهایی با مضمون سفر حج من و دریافت‌هایم از این سفر آمده است. بخش دوم هم سروده‌هایی با مضامین عاطفی و اجتماعی را شامل می‌شود. این دفتر شعر در یازدهمین دوره جایزه فصل و چهارمین دوره جایزه پروین اعتصامی به عنوان برگزیده معرفی شد.

این روزها، سومین مجموعه شعر هم آماده انتشار است البته هنوز ناشر آن‌هایی نشده است. «شاعر یاغی» عنوانی است که برای این مجموعه در نظر گرفته‌ام و جدیدترین سروده‌هایم را شامل می‌شود.

در دفتر نخست این مجموعه شعرهایی را گنجانده‌ام که روابط کار را با زبان شعر بیان می‌کنند. این بخش حدود ۵۰ قطعه شعر سپید را در بر می‌گیرد. در دفتر دوم که همان عنوان کتاب را دارد، شعرهایی با مضامین اجتماعی و تغزلی آمده است. اما دفتر سوم این کتاب «ترکی‌ها» نام دارد و با توجه به ترک‌زبان بودن من، موضوع شعرهای این دفتر به ترک‌زبانان اختصاص دارد که فارسی صحبت می‌کنند. البته از عناصر زبان و فرهنگ ترکی در این شعرها بهره گرفته‌ام. به طور کلی کتاب حجمی در حدود صد صفحه دارد.

در حوزه ترجمه شعر و داستان از زبان ترکی استانبولی به فارسی هم فعالیت‌هایی داشته‌ام. طی چند سال گذشته حدود ۱۵ کتاب در این زمینه به فارسی برگردانده‌ام که برخی از این آثار توسط ناشران گوناگون در دست چاپند، اما هنوز منتشر نشده‌اند. با توجه به این که به برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران نزدیک می‌شویم، در نظر دارم با مسوولان وزارت فرهنگ ترکیه در نشست‌های نمایشگاه گفت‌وگو‌هایی داشته باشم تا حمایت آنها را برای چاپ این آثار جلب کنم.

«چترابی» داستانی بلند برای کودکان و نوجوانان، «کچل‌خان در اینترنت» داستانی برای کودکان که سال گذشته با مولف آن نخستین همایش شاعران ایران و جهان آشنا شده‌ام و «زندگی بیهوده‌من» داستانی برای بزرگسالان نوشته مصطفی کولتو برخی از این آثارند.

کودکان و طبیعت

■ سرور کُتبی، نویسنده کودک و نوجوان

این روزها سه کتاب توسط انتشارات به‌نشر در دست چاپ دارم. یکی از این کتاب‌ها «خواب‌های خوش‌شمه» نام دارد و داستان‌های بسیار کوتاهی

را برای گروه سنی «ب» شامل می‌شود. ۲۸ داستان را برای این کتاب در نظر گرفته‌ام که به موضوعات متنوعی چون خدا، تولد، مرگ، ازدواج، پدر، مادر و دیگر اتفاقات روزمره زندگی اختصاص دارند و تلفیقی از شعر و داستان را در ذهن کودک ایجاد می‌کنند. تصویرسازی‌های این کتاب بر عهده شیرین شیخی بوده است.

کتاب دیگر «به عروسی من بیا!» نام دارد و تصویرگر آن طناز عدلی است. این کتاب داستانی در فضایی تخیلی و فانتزی و برای گروه سنی «الف» نوشته شده است. اما سومین کتاب «من هم بازی» است و تصویرسازی‌های آن هم بر عهده شیرین شیخی بود. این قصه تخیلی را برای کودکان پیش‌دبستانی نوشته‌ام و جنبه آموزشی آن نسبت به جنبه داستانی‌اش برجسته‌تر است.

قرارداد نگارش یک مجموعه ۲۰ قصه‌ای برای کودکان سال‌های نخست دبستان را هم با انتشارات قدیانی منعقد کرده‌ام. تاکنون ۹۰ قصه آن نوشته و تحویل ناشر داده‌ام. این داستان‌ها در مرحله تصویرسازی‌اند. حجم هر یک از این قصه‌ها به طور متوسط سه صفحه و موضوع آنها آزاد است. این مجموعه با عنوان «قصه‌های نارنجی» منتشر می‌شود و از فانتزی‌های نورنگار در داستان‌های آن بهره گرفته‌ام.

از سوی دیگر قرار است یک رمان برای گروه سنی «ج» بنویسم که توسط انتشارات فاطمی منتشر می‌شود. کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان هم سفارش کاری برای کودکان پیش‌دبستانی را مطرح کرده است. این طرح نگارش پنج کتاب با محور دوستی با طبیعت و مراقبت از آن را شامل می‌شود. تاکنون سه کتاب آن را به رشته تحریر درآورده‌ام. تمامی این داستان‌ها جنبه آموزشی دارند.

اما درباره آخرین کتاب منتشر شده‌ام با عنوان «این همه تلق و ملق» و تصویرگری علیرضا گلدوزیان در سال ۱۳۸۸ توسط انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به چاپ رسید، باید بگویم به تازگی این کتاب به خط بریل برای نابینایان هم منتشر شده است. این داستان با ساختاری مثل گونه، مناسب گروه سنی «ج» است.

بعد ادبی «تاریخ جهانگشای جوینی»

■ حبیب‌الله عباسی، مصحح و پژوهشگر ادبیات

به زودی جلد سوم کتاب «تاریخ جهانگشای جوینی» اثر عطاء‌الدین ملک جوینی با مقدمه، تصحیح و تعلیقات من توسط نشر زوار منتشر می‌شود. این تصحیح بر اساس نسخه‌های موجود در کتابخانه‌های ترکیه، فرانسه، «کاخ گلستان» و «مینیوی» انجام شده است. کتاب مقدمه مفصلی حدود صد صفحه دارد و در این مقدمه به ارائه توضیحاتی درباره خاندان جوینی پرداخته و کتاب را از بعد تاریخی و ادبی بررسی کرده‌ام. البته فراموش نکنیم که بعد ادبی این کتاب نسبت به بعد تاریخی آن ارزشمندتر است. این اثر در مقطع کارشناسی رشته زبان و ادبیات فارسی به عنوان یکی از واحدهای درسی در نظر گرفته شده است.

علاوه بر دو جلد نخست این کتاب، در سال ۱۳۸۸ اثر دیگری با عنوان «متن قرآنی و آفاق نگارش» نوشته آدونیس و با ترجمه من توسط نشر سخن منتشر شد. آدونیس در این کتاب، قرآن را به عنوان ادبی‌ترین متنی معرفی کرده که سرنوشت ادبیات عرب را در گون ساخته است.

اما این روزها دو کتاب در مرحله حرفه‌ای من دارم که یکی از آنها «فرهنگ مولفان صوفیه» نام دارد. در این اثر بیش از ۱۵۰۰ نویسنده صوفیه را که صاحب‌اثری بوده‌اند معرفی کرده‌ام. هر چند پیش‌تر با ویرایش‌ها این بوده است که صوفیان با نوشتن میانه خوبی ندارند.

کتاب دیگر «سماح قرآن و کشته‌های آن» نام دارد. در این اثر حکایت‌هایی از صوفیان هنگامی که قرآن می‌خوانده و از خود بی‌خود می‌شده‌اند مطرح کرده‌ام. در مقدمه کتاب بر این نکته اشاره داشته‌ام که این از خود بی‌خود شدن یا پراثر «خشیت» (ترس) بوده یا از جمال خداوند ناشی شده است. این کتاب به انضمام ترجمه کتاب «قتلی القرآن» (کشته‌های قرآن) اثر ابواسحاق ثعلبی منتشر می‌شود تنها نسخه این کتاب در کتابخانه‌ای در آلمان موجود است.

تمدید شد
آخرین فرصت برای تبلیغ در
کتاب مرجع نشر ایران
تا پایان فروردین
۲۲۲۵۵۲۶۶
۶۶۹۶۶۱۵۰

برای تبلیغ کتاب و انتشارات در بیست و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران آگهی می‌پذیرد
تبلیغات کتاب
۶۶۹۶۶۱۵۰
۲۲۲۵۵۲۶۶
agahieketa@yahoo.com